

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. szerkesztő-titkára.
Társzerkesztő: **Buday Barna** az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Lapunk megszerezhető:

1. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületbe való belépés által, mi a tagsági nyilatkozatnak aláírása és az egyesülethez (Budapest, IX., Üllői-út 25., I. em.) való küldése által történik. Egyesületi tagok a lapot évi tagdíjuk (20 K.) fejében ingyen kapják.

2. Előfizetés útján előfizetési ár:
egész évre 20 korona
félévre . . . 10 „
negyedévre 5 „

Az előfizetési összegek a „Köztelek” kiadóhivatalához (Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. földszint) küldendők.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1900. február hó 10-én d. u. 4 órákor kodifikációs bizottság ülése.
1900. február hó 14. d. u. 4 órákor OMGE. dohánytermelési bizottságának ülése.
1900. február 21. d. u. 4 órákor OMGE. szőlőszeti és borászati, továbbá kertészeti és gyümölcsstermelési bizottságainak ülése.

Nemzetközi fogatos kapálógépverseny.

Az OMGE., *ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja,* karöltve a *Nyitra vármegyei gazdasági egyesülettel* s a *nagyméltósági földművelésügyi minisz-*

terium támogatásával a folyó év május hó elején **Érsekújvárott nemzetközi fogatos kapálógépversenyt** rendez.

A versenyre bejelenthetők egysoros és többsoros fogatos kapáló-gépek. Mindkét csoport részére 1—1 arany-, ezüst- és bronzérem tüzetik ki.

A verseny általános szabályzata és a bejelentő iverk a napokban küldetnek szét a gépgyárosoknak.

A rendező-bizottság.

Hegyi eke- és hegyi vetőgép-bemutató.

Az OMGE., *ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja,* karöltve a *Szepesvármegyei gazdasági egyesülettel* s a *nagyméltósági földművelésügyi miniszterium támogatásával* folyó évi június hó folyamán, Iglón, **hegyi eke- és hegyi vetőgép-bemutatót** rendez.

A bejelentési iverk a gépgyárosoknak a napokban küldetnek szét.

A rendező-bizottság.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület **dohánytermelési bizottságának**

f. évi február hó 14-én (szerdán) d. u. 4 órákor a Köztelek nagytermében tartandó ülésére.

Főtárgyak:

1. A m. kir. dohányjövődék 1898. évi statisztikája.
2. Dohánybevételek szabályzat 1901, 1902 és 1903 évre.
3. „Szabolcsmegyei Gazdasági Egyesület” panaszá a dohánybevételeknél követett eljárás miatt.

3. *Kerpely Kálmán*, gazd. tanintézeti igazgató, a m. kir. dohány-kísérleti állomás vezetőjének előadása: „A múlt évi dohánytermelési tapasztalatokról.”

Budapest, 1900. febr. 6.

Gróf *Desseuffy Aurél* s. k., elnök.

Meghívó

az OMGE. *szőlőszeti és borászati, továbbá kertészeti és gyümölcsstermelési bizottságának* 1900. évi február hó 21-én (szerdán) d. u. 4 órákor a Köztelken tartandó *egyesített* ülésére.

Tárgyak:

1. Javaslat az egységes gyümölcs-csomagolás tárgyában.
2. Nagykörösi kertészegylet beadványa a MAV. csomagolási szabályrendelete tárgyában.
3. Gyümölcs- és borvámok.

Bernát Béla s. k., *Molnár István* s. k., bizottsági elnök.

Tavaszi luxus-lóvásár.

Az ideai, kiállítási jellegű tavaszi luxus-lóvásár *április hó 1, 2 és 3-ik napján* tartatik meg az OMGE. *védnöksége* alatt a „Tattersall” istállóiban.

Az állami ménesek számfelletti lovai erre a vásárra nem fognak felhozatni.

A luxus-lóvásár *díjazással* lesz egybekötve. *Négyes fogatok részére* kettő; *hármas és jukker fogatok, valamint háts lovak részére* egyenként három 600—600 koronás díj, *vagyis összesen 11 díj 2400 korona összegben* tüzetik ki.

Tavaszi **VETŐMAG** szükségletünk
beszerzése végett forduljunk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 24 oldal.

Bejelentési határidő márczius hó 10. Katalógusok márczius hó 15-én jelennek meg. A vásár tervezete és bejelentési ívek a Tattersall tikkárságánál (Bpest, Külső Kerepesi-ut) kaphatók.

XVII. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter ur támogatásával f. évi márczius hó 11. és 12-ik napjain tartja meg díjazással egybekötött tenyészállatvásárját a budapesti Tattersall r-társaság istállóiban.

A tenyészállatvásárra hozható szarvasmarha, juh és sertés.

Díjakra a földművelésügyi miniszter ur Ó nagyméltósága 6000, Budapest székesfőváros közönsége 1000 koronát tűzött ki.

A vásárral kapcsolatosan gépkiallítás, műtrégya és abrakakarmány kiállítás is fog rendezettni.

Bejelentési határidő február hó 20.

A tenyészállatvásár csak az esetben fog megtartatni, ha kellő száma bejelentés lesz. Kérjük ennél fogva a tenyésztőket, hogy a czimükre már megküldött bejelentési íveken a szétkülöndi szándékolt állatokat idejekorán bejelenteni sziveskedjenek.

A vásár tervezete és bejelentési ívek az OMGE. tikkári hivatalánál (Budapest, Köztelek) kaphatók. A rendező-bizottság.

Az önzés betegei.

Gróf Széchenyi Imre a Széchenyilakomán hatalmas beszédet mondott az önzés ellen. A sajtó visszahangzott reá. Elismerjük valamennyien, hogy tulságosan önzők vagyunk és óhajljuk valamennyien, hogy kigyógyuljunk ebből a betegségből. Mert mindinkább szaporodik azok száma, a kik rosszul érzik magukat mellette. Egyesek ugyanis szertelen önzésükkel sem tudnak czélt érni. Mások az elért eredményeket kicsinylik,

aminthogy az ember kicsinyelni hajlandó minden eredményt, ha már elérte azt. Ezek tehát betegek az önzésnek. És végre van néhány idealista is, a ki csakugyan szeretné azt, ha az emberek egymáson nem ütnének annyi sebet és egymást élni engednék. Csakhogy ilyen idealista, a milyenek Széchenyi utódja is bemutatkozott, igen kevés akad. Az emberek néha poétikus hangulatba esnek és ilyenkor szívesen elgyönyörködnek a szép ideákon. Másnap aztan kiesnek ebből a hangulatból s folytatják a létküzdelmét ott, ahol elhagyták. Eszükbe sem jut vizsgálni, hol, mikor és mennyiben önzők. Az önzésben valami koreszmét keresnek és nem egyéni hibát. Mert az önzés olyannyira természetes létfeltételünké vált, hogy annak igénybevételeben hibát már nem is látunk. És valóban úgy látszik, mintha ebből a hibából nem is az egyéneknek, hanem a kornak kellene kigyógyulnia.

Ha már benne vagyunk a hibában, szeretnénk, ha az önzés legalább gazdasági téren jó szolgálatokat végzett volna. Fokozta volna a tökegyűjtést, biztosította volna az otthon nyugalmát a külvilággal szemben. Exisztenciákat teremtett volna, amelyeket az egoizmus elszigetel a közösségtől, de függetlenít. A társadalom nagy ábrázatából az ideális vonásokat kitörölte volna, de emellett legalább a tagok éreznék jól magukat: az erkölcsi élet veszteségeit pótolnák az anyagi élet eredményei. Ez nem így történt. Az erkölcsi és az anyagi élet sivárságai együtt jártak. Az önzés a gazdasági életben is többet rombolt, mint épített. Mi, akik szebb időkről is hallottunk, ugyancsak szegényeknek érezzük magunkat.

Ki vagy mi készítette elő számunkra ezt a szegénységet? Semmi más, mint a gazdasági élet szabadsága. A szabad verseny érvényesülése minden vonalon ledöntötte a korlátokat a nagy tömeg egoizmusa előtt. Megnyitak a végtelen terek, melyeken az önzés versenyre kelhetett. Új s nagy erők érvényesültek eként akadály nélkül. Csakhogy nálunk a felszabadítás korai volt. A helyes nevelés nem előzte meg azt a szabadelvű felfogást, amely végigvonulva a gazdasági és erkölcsi világban, egyszeriben roncsosá zuzta ezer esztendő hagyományait.

Mi, az ifjabb generáció tagjai már csak foszlányokat találtunk. Foszlányaira találtunk a keresztény vallásnak, amely csak külsőségekben él, de a lelkekben nem. Roncsaira találtunk Istenbe vetett hitnek s emberekbe vetett bizalomnak. Czinikus emberekre találtunk, akik fitymálták a hagyományok tekintélyét, kicsinyelték az egyéni érdemeiket. Mi már gyermekkorunkban hazaárulóknak neveztük az ország vezéreit, naiv felfogásunkat a bizalmatlanság s gyanakvás sarával szennyezték be. Megtanítottak rá, hogy az egyéni vágyak és törekvések előtt nincs korlát s azoknak, kik erre tanítottak, fájt a mások elsőbbsége s fájt az egyenlőség minden vonatkozásában, ha abból hasznót nem láttak.

Olyan elveket tanítottak nekünk, amelyeket tanítóinknak látszólag fájt hirdetni s amelyekhez óvatosan hozzátették: „Hiába, most ilyen az élet.” Azt is hallottuk végre, hogy ennek a szomorú változásnak még csak rövid multja van. És ha vizsgáljuk ennek a bajnak okát, titkos rugóit a fokozódó elégedetlenségnek: méhéből a nagy emberi nyavalyáknak szemünkbe vigyorog az önzés ördöge,

TÁRCZA.

Kujtorgó mulatsága.

Gyönyörű fehér síkság. Igazi sivataga a hónap. Hiába süti a nap, nem olvasztja meg, csak káprázatosra teszi a sugárjattékkal.

Valamikor pacsirta fészkelte itt. Akkor még zöld volt minden s hullámos vetést ringatózott a szellő. Most pedig szinte ropog a lépés alatt a kenyértermő róna, mintha üvegburkolat borítaná. A fagyos hó az, ami esikorongva süpped be, omlik össze.

Csak a hó ilyen fagyos, a levegő nem valami hideg. Fent a magasban vándorfelhők usznak. Szürke a köpönyegök, álmos az arcuk. Nincs bennük se villám, se mennydörgés.

A mezőségen gazt se igen látni. A magas hó elfödte az alacsony gyomot, a mélyen kaszált tarlót. A nyurga bogáncs emelkedik ki még leggyakrabban. Annak a környékén szemét van a havon, ahogy a tarka tengeliczek kipörgetik bugájából a magot. Alig is jár itt most egyéb, mint tengelicz, meg zeszse. Csapatosan kóborol mindakettő. Amaz éles, dallamos szóval czippan, úgy hívja le a társát. Emeg gügyögve sűrű-forong s folyvást rettegi a törpe sólymot, amely gyakran kísérgeti a nagy zeszse-csapatokat s ki-kiveszi belőle a dézsmát.

Szél ugyan nem fúj, de azért van valamicske lengedezése a levegőnek. Nem elég arra, hogy megbolygassa a pusztát; de ha szemközt

fordulunk neki mégis érezzük, hogyan csókolgat hideg, csipős ajakával.

Jó kis téli idő. Nem kellemetlen. Ha már erre is van szükség, akkor még így a legjobb.

A pusztai nyul megbuvik, így gunnyaszt. Ezen a nagy sivatagon nincs más vad. Szárnyas vad éppen nincs. A vadludat mind elkergette a nagy havazás; a befagyott apró tavakon pedig nem szállhat meg többé a jeges rucza. A fogoly behuzódott a szürkére, a kertek alá, az utak környékére; ott tipeg a hóban, ott keserveskedik, fél-meddig háziállattá valva.

A csöndes pusztaságon mozog valami mégis. Furesa alkotmány az. Egy nyomoruságos szánkó, a mely elé egyetlen sovány gebe van fogva. A jámbor szürke állat csigalépcsével mászik; ha akarna sem igen tudna jobban. De bizony nem akar. A ki a szánkóban guggol, vagy inkább tán fekszik, az ugyan nem sietteti, még néha lassitaná inkább.

Méha kiemelkedik az ember a szánkóból. Guba van rajta; piszkos fehér a daróca; jobb most az ilyen világosabb, mint a sötét, ami nagyon is kiválna a szürkefész környezetből. Amint feltápázkodik, jól szétnéz körökörül; még a kezét is a szeme elé tartja ellenzőnek. Aztán szótlanul, nyugodtan kuporodik le megint és a szürke lovaeska csak baktat arrább, tovább.

Ez a felszemű Kujtorgó.

Ósmeri mesze földön az egész környék. Valami koresmai verekedéskor kiültöttek a felszemét s azóta — jobban lát. Elég bolond az

eset, mégis így, van. Mert addig sokat volt kapatos s mit ért, ha kettőt látott ugyan, de mind a kettőt rosszul? Mióta kivertek a fel szemét szörnyen feltá azóta azt, ami megmaradt. Nem iszik, nem koresmazik. Hanem járja a határt télen-nyáron s lopja az amugy is kevés vadat százféle furlanggal-csellel.

Ebben mester. Találmányai vannak, amikre bátran vehetne pátenst. Olyan töröket senki sem tud csinálni, kieszelni. Megfog mindent: nem kicsinyel, nem vet meg semmitsem. A szükség, amiben mindig nyakig van, csak másodrendű dolog ő nála. Fő a passzió! Az uri mulatság. Ezért él, hal.

Most is mulat. Ez ugyan se nem új találmány, se nem az övé; de a türelem, amivel cselekszi, az egészen és egyedül az övé.

Mert ezen a hósvatagon félnapot elbőczoroghat, amíg megtalálja azt, amit keres.

Arva nyulacska keres a ravasz. Itt, ahol agyonagarászsa az uraság őszszel az egész határt! Ritka vad itt a nyul, egy-kettő mégis csak akad, ha rászánja magát Kujtorgó, hogy megkeresse.

A csillogó tiszta hólapon most megakad a szeme.

Valami van ott, ami érdekli. Nyomok. Nyulnyomok! Azt már látja, kiokoskodik, hogy friss a nyom. Az az ujjnyi hó, ami hajnalban hulldogált, éppen elég arra, hogy a megkeményedett felületen is megmutassa a nyul kalandozásának a vonalát.

mely m
ban áll

De

sági vá

ális pro

tést pro

is, ahó

ezerek á

intézmé

tolhatat

a feudál

a védtel

nézi. E

számára

elhanyag

össze s

melle el

törvény

és jó ala

bisz töb

gyógyítar

Ister

bajokat.

mat nem

nyavalyá

van ma

hassanak

keresztén

már a mi

tunk ber

tünk a

szélesebb

hoz tud

must ide

fölött áll

embereke

és hatalo

Az ő

állitson k

fekvők a

kell aka

Milyen

mutat ez a

o o o

Világ

De most m

Sok r

tudja. (Vad

hatom.)

Azt p

melyik a k

nyoma.

Pedig

már tudja e

szabb és en

A hátulsóva

egyforma e

mellett mar

csak támasz

ezekeket egy

lad. De mi

két első láb

marad, han

mely a lend

elé, azokon

tehát nem e

szik, hanem

nyomata he

pedig annál

vonalban, m

minél nagy

Kujtor

Mestere ő

való ezinek

kölykek is e

mely mindent megvet, letipor ami utjában áll s okozza a lelki bajokat.

De ez készíti elő lassanként a gazdasági válságokat is s ez élesíti a szociális problémát. Harcot támogat s döntést provokál a gazdasági élet azon terén is, ahol a győzelmet vagy a vereséget ezerek átka kíséri. Ábrázatát megörökíti intézményekben s lánczszemeivel áthatolhatatlanabb kordonokat von, mit maga a feudalizmus. A gyengének hurkot vet, a védtelen pusztulását irgalmatlanul végig nézi. Erőforrásokat a köztől az „ego” számára visszatart. Nagy feladatokat elhanyagol, panaszt panaszra halmoz össze s tört hegyez a társadalom melle ellen. Végrehajításában a legjobb törvény is csufszággá válik s minden szép és jó alakissággá süllyed, melyben ki sem hisz többé. Ezt a betegséget csakugyan gyógyítani kellene.

Isten nem gyógyítja meg ezen emberi bajokat. A vallás szelleme egymaga oltalmat nem adhat a mesterségesen szerzett nyavalyák ellen. Mert nem olyan világ van ma, hogy a vezérlők hatására juthassanak és vezetni bírjanak. Hiszen a keresztény szellem is anyai jogát veszíti már a mi nemzeti életünkben. Megnyugodtunk benne, hogy helyettesítse azt előttünk a humanizmus, melynek keble szélesebb s karjaival mindnyájunkat magához tud emelni. Elfogadtuk a humanizmust ideának, mely az összes vallások fölött áll. Az idea nem rossz, csak az embereket kell hozzá nevelni. Ehhez erő és hatalom kell.

Az önzés féktelenségei elé a hatalom állítson korlátokat. Gazdasági téren kézen fekvők a korlátozás feladatai. Ime: meg kell akadályozni, hogy az embertől

embertársai megvonhassák a megélhetés jogát. Oltalmat adni az otthonnak, biztosítani a létminimumot. Oda juttatni az állam erejéből, ahol arra a legnagyobb szükség van. Irtani a nyereszkezdés minden szélhámoságát s visszaélését: uzso-rást, kartelezőt, hamisítót.

Korlátozni a korcsmázást, büntetni az erkölcsi vétségeket s büntetni irgalmatlanul az érdemes egyéniségek reputációjában méltatlanul gázolókat. Gyámolítani a szövetségeket. Visszaszorítani a szabad verseny tulcsapásait. A legkisebb existenciát is épp oly fontos egységnek tekinteni a gazdasági politika számvetésében, mint a legnagyobbat.

Szóval fejlődjék vissza az állam atyává, a mely mértéket tartat gyermekei között. Így az egoizmus által ütött legnagyobb sebek behegeszhetők s nyomokban a kisebbek is gyógyulni fognak talán. Vagy legalább is gyógykezelvek lesznek.

Hanem ehhez aztán vezérekre van szükségünk. Vezérek nélkül a nemzet nem emelkedik, csak nő. Olyan vezérekre van szükség, akik a jóra és szépre példát adjanak; hisz a lélek nem halt még ki az emberekből. Olyan vezérekre van szükségünk, a kik megértik azt, hogy a nagy tömeg felfogása a gyermeké, melyen a szigor javít, a szabadság éretlen eszméi rontanak. Akiket szeretni is tudjunk s a kik a már-már veszendő bizalmat az igaz emberek iránt — megmentsék.

B. B.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Fejőstehenek takarmányozása.

(Együttel felel ely irányu kérdésekre.)

I.

A láttatlanban kiszámított takarmány-összeállításokat már ismételve problematikus értékűeknek nyilvánítottuk s ezért nem szívesen vállalkozunk ilyeneknek megállapítására. Ellenben örömet megbeszéljük a fejőstehenek etetésére vonatkozó közérdekű dolgokat s azt hisszük, hogy annak a legtöbb olvasó némi hasznát is fogja venni. Azért dióhéjba szorítva hadd következzen itt a fejőstehenek takarmányozására vonatkozó fontosabb tudnivaló.

Először a fejőstehenek tápanyagszükségletével kell tisztába jönnünk, ez pedig 1000 kg. élősulyra számítva a következő határok között változik:

szárazanyag	18—35,5	átlag 25	kg.
em. fehérje	2—3,5	2,5	„
em. zsír	0,4—1,2	0,5	„
em. szénhidrát	10—15	12,5	„
táparány átlag 1 : 5,5.			

E számok azt bizonyítják, hogy a fejősteheneket nem ezszerű egyenlően táplálni, hanem hogy szárazanyag, fehérje, zsír és szénhidrátszükségletüket, valamint tápanyukat változó tejelőképességük szerint kell megállapítani. Eszerint tehát minden tehenszobában előáll az a kérdés, mennyi szárazanyagot, fehérjét stb. etessünk teheneinkkel.

A tehének szárazanyagszükségletét emésztőszerveik irtartalma szerint állapítjuk meg olyformán, hogy a tágabb emésztőszervekkel bíró tehennel terimésőbb alakban etetjük a takarmányt, mint a szűkebb emésztőszervekkel bírókkal. Az emésztőszervek irtartalma pedig a fölneveléstől függ, pl. a paraszttehének tágabb emésztőszervei vannak, mint az uradalminak, a magyar-erdélyinek tágabbak, mint a szimmenthálnak. Ha nem viszonyítjuk a takarmány térfogatát, mely szárazanyag-tartalmától függ, az emésztőszervek irtartalmához, pl. ha a szükségesnél kevesebb szárazanyagot etetünk, akkor azok nem töltenek

Szem legyen, amelyik — kivált homokos szántáson, ahol a nyul szőre majdnem olyan, mint a talaj — észreveszi az ilyen lapulós fülest.

Kujtorgó ott is észreveszi, a hóban is meglátja. Most már csendesen téríti oldalvást a szomorú gebét s aközben kiveszi gubája ujjából a rövidesövű orrvadász-puskát.

A gyeplő egy kis huzódására megáll a szánkó. Kujtorgó csak úgy sandítva czelozza meg fektében a nyulat, mely még folyvást azt hiszi, hogy nem vették észre. Egyszer aztán pukkan a rozsdás és kifordul vaczkából a hó-sivatag árva remetéje.

A szürke lovacska fáradtan hegyezi a fület s odafordítja fejét, a hol utolsót rugdos a nyul. Horkant hozzá, de csak szokásból, nem félelemből. Hisz megszokta már az ilyen komédiát.

Kujtorgó hamar eltűntet a szánkában nyulat, puskát, befűdi szénával is indul haza.

Utközben, hogy elérje a fasort, egy-két hullott rőzsét dob a szánkó hátuljába, tüzelőnek.

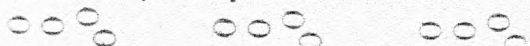
A faluban kérdi tőle a jegyző, a kivel éppen találkozik: No kend vén lökötő, merre kutyalkodott kend megint?

Felel neki Kujtorgó alázattal: Hát ténsuram, ugy él a szegény ember, a! hogy tud. Egy kis rőzséért voltam az árokparton. Bizony alig volt érdemes.

Amíg ezt mondja, megvetően vág egyet a szemével a szánkó hátulja felé.

Bársony István.

Milyen furesa tojásdad horpadásokat mutat ez a nyom. Ilyen formán halad:

Világos, hogy ez itt a négy láb lenyomata. De most merről jön, merre megy, ez a kérdés.

Sok választó ember van, aki ezt nem tudja. (Vadászembernek az ilyet nem mondhatom.)

Azt pedig még kevesebben sejtik, hogy melyik a két első s melyik a két hátulsó láb nyoma.

Pedig fölöttebb egyszerű a dolog, ha már tudja az ember. A nyulnak sokkal hosszabb és erősebb a hátulsó lába, mint az első. A hátulsóval rugja magát előre, egyszerre, egyforma erővel, ez a két láb tehát egymás mellett marad. A két első láb gyöngye, inkább csak támaszték, semmint erő kifejtésre való; ezeket egymás elé rakja a nyul, a mikor halad. De mi történik most? Nem az, hogy a két első láb nyoma, a mint hinni lehetne, elöl marad, hanem hogy a két hátulsó láb, a mely a lendületet adja, letoppan a két első láb elé, azokon eszerint tülldül. A haladás iránya tehát nem az, a hol az első láb nyoma látszik, hanem a hol a hátulsó láb erősebb lenyomata helyezkedik el egymás fölött, még pedig annál szabálytalanabb, hosszabb, részut vonalban, minél gyorsabban futott a nyul, minél nagyobb ugrásokat tett.

Kujtorgót nem kell erre megtanítani. Mestere ő ennek, éppugy, mint a lószőrrel való ezinkefogásnak, pedig ahhoz még a falusi kölykek is értenek.

Arra fordítja a szánkót, ahol a nyom halad s a szomorú lovacska le nem tér attól fogva a nyomról. Az is tudja már, hogy miről van szó. Az ugynevezett oktalan állatnak is van esze, több, mint Platz Bonifác gondolja, aki tudós létére megírta, hogy az állat ostoba, pedig sokszor tanulhatna tőle a bölcs ember, meg az olyan is, aki könyvet ír.

Kujtorgó most már azt lesi, hol venné észre a hóba a vajt nyulvaczkát. Messze van az még; hisz nagyon bátran, nagyon egyformán halad itt a nyuzsi. Majd ha kezdenek a nyomok bizonytalanokká, ugrádozókká válni, akkor ügyelj te félszemű vadtolvaj!

Most mintha egyszerre elveszett volna előle a nyom. Ahol van ni, oldalt, jóval messzebb, mint ahogy az eddigi nyomok egymásra következtek.

Ez már a cselvetés. Ez már az állat tudománya, fortélya, amivel tud akar járni annak az eszén, aki utána jön.

Melőtt a tapsifüles kiválasztaná nyugvóhelyét, ahol végre megtelepszik; kiugrik néhányszor jobbra-balra, messze, hogy így szinté elvágja nyomának a folytonosságát. Gyakran történik, hogy megint nekiindul a furfangos szökellések után s egyenest halad még egy darabon; de már rendszerint nem sokáig, föltéve, hogy nem érez üldözöt magamögött. A második cselvetés után meg is marad egy helyben. Utoljára még egy ragyot szökik, eldobja magát, mintha laptá volna s ahova letoppan, ott kikaparja a vaczkát, amibe aztán laposan behuzódik.

kellően meg, minél fogva a teheneknél hiányozni fog a jóllakottság érzete, ha pedig több szárazanyagot veszünk számításba, akkor nem képesek a tehenek a nekik szánt takarmányt megenni.

A tehenek fehérjeszükséglete tejelőképeségüktől függ, vagyis a több tejet adó tehennel több fehérjét etetünk, mint a kevesebb tejet adókkal. Középszerű tehenek többnyire beérik 2 kg. fehérjével, igen jó tehennel azonban 3 kg. fehérjét vagy többet kell 1000 kg. élősulyra etetni. Ha a tehenek nagyon kevés fehérjét kapnak, akkor kevés és hig tejet választanak el, ha pedig nagyon sok fehérjét kapnak, akkor a fölösleget szétbontják s részben zsírrá átváltoztatva lerakják, de nem fordítják tejtermelésre; utóbbi tehát el van pazarolva s miután a fehérje a legdrágább takarmányalkatrész, a tehénészet jövedelmezőségét kockáztatjuk pazarlása által.

Az etetendő fehérjemennyiség megszabásánál azonban a tej s a kereskedelmi takarmányok ára is kell tekintettel lennünk, mert pl. kedvezőtlen tejértékesítési viszonyok és magas takarmányárak vagy magas szállítási költségek mellett kevesebb fehérjét etetünk, mint eltérő esetben.

A takarmányzsír jelentőségével még nem vagyunk egészen tisztában, mert némelyek a tej zsírtartalmára előnyösen, mások pedig közömbösen, sőt a nagy mennyiségben etetett zsírt a tejelválasztásra hátrányosan hatónak találták, mert utóbbi esetben azt tapasztalták, hogy a nagyon zsíros takarmány hizlalja a teheneket. Mindazonáltal mégis célszerű az etetendő zsír mennyiségét is a tejelőképességhez viszonyítani, vagyis a gyengébb tehennel csak mintegy 0,4, a jobbakkal pedig 0,8 kg. vagy több zsírt etetni. Amerikában 1000 kg. élősulyra 1—1,2 kg. zsírt is adnak a jersey tehenelemek, melyek tudvalevőleg az összes szarvasmarhafajták között a legzsírosabb tejet választják el.

A szénhidrátok mennyisége sem közönytös a fejőstehenek etetésénél, mert a szénhidrátok nemcsak az állati meleget állítják elő, hanem zsírrá is képesek átváltozni s így közvetve talán a tej zsírtartalmára is képesek hatni, de lehetőleg közvetlenül is hatnak a tejre, a mennyiben t. i. a tejzucker valószínűen belőlük keletkezik; s végre még azért is fontosak a szénhidrátok, mert a fehérjét és zsírt óvják a szétbontástól, vagyis a téhen több fehérjét és zsírt fordíthat tejtermelésre, ha kellő mennyiségű szénhidrátot kap a takarmánnyal.

A tehenek szénhidrátszükséglete némileg az évszaktól is függ, mert nagyon hideg időben, midőn a takarmány és ivóvíz is nagyon hideg vagy midőn a tehenek hideg istállóban vannak, több szénhidrátot célszerű velük etetni, mert ilyenkor több meleget vesztenek, több tüzelőanyagot igényelnek s emiatt a zsírt s fehérjét is használják tüzelőanyagul, ha a takarmányban nincs elegendő szénhidrát.

Vége a mi a táparányt illeti, az olyformán viszonyítandó a tejelőképességhez, hogy a gyengébb teheneknél tágabb táparányt alkalmazunk, mint a jobb teheneknél, mert előbbiek takarmányában szembetűnőbben apaszt-hatjuk a fehérjét, mint a szénhidrátot.

Hogy a tehenek éppen elegendő tápanyagot kapnak, azt tejelésükön kívül kondíciójuk által árulják el. Ugyanis a megfelelően táplált tehenek jó husban vannak, de nem kövérek s eszerint úgy a sovány, valamint a kövér testet hibásnak mondhatjuk.

A tehenek tápanyagszükségletének tejelő-képességükhöz való viszonyítását individuális etetésnek nevezzük. Ezt azonban nem lehet a nagyobb tehénészetben szigorúan keresztül-vinni, mert az individuális etetés nagyon sok munkát okoz; másrészt azonban egészen mellőzni sem célszerű, mert akkor kevésbé jövedelmező a tehénészet. Ezért nagyobb tehénészetben olyformán segítünk magunkon, hogy csoportokra osztjuk a teheneket s úgy

kötjük az istállóba, hogy a hasonló tejelő-képességgel bíró tehenek egymásmellé kerüljenek. A csoportok számát illetőleg magától értetődő, hogy minél több csoportot alakítunk, annál inkább közelítjük meg a szigorú individualis takarmányozást, de annál több munkát is okozunk magunknak s ezért nem alakítunk nagyon sok csoportot. Többnyire elégséges, ha a következő két csoportra osztjuk a teheneket, u. m. először a gyengébb s elapadó tehenekre s másodsor a jobb s előhasi tehenekre. Az előhasi teheneket azért célszerű a jobb teheneke csoportjába osztani, mert azok még nincsenek egészen kifejlődve. Ha a tehénészetben néhány kiváló téhen van, akkor azokból esetleg még egy harmadik csoportot, ha pedig nagyon gyenge teheneink is vannak, egy negyedik csoportot is alakítunk, ámbar a nagyon gyenge teheneket alig érdemes megtartani.

A teheneke csoportonkinti etetése természetesen szükségessé teszi azt, hogy több takarmányösszeállítást állapítsunk meg számukra. Ugyanis külön takarmányösszeállítást kell a gyengébb s elapadó s külön a jobb előhasi teheneke számára megállapítani, ha pedig egy harmadik s negyedik csoportot is alakítottunk, akkor ezek számára is külön takarmányösszeállítások válnak szükségessé.

E munkát nagyon megkönnyítjük magunknak, ha előbb a gyengébb s elapadó tehenek számára állapítjuk meg a takarmányösszeállítást s ha ezt a takarmányt az egész tehénészetben egyenlően alkalmazzuk, a jobb s előhasi teheneke pedig úgy adunk több tápanyagot s úgy létesítünk takarmányukban szűkebb táparányt, hogy több kereskedelmi takarmányt etetünk velük.

Vegyünk csak egy példát. Tegyük fel, hogy takarmánykészletünk lehetővé teszi, hogy 1000 kg. élősulyra 40 kg. répát, 5 kg. közepes r. szénát, 5 kg. zabosbükönnyt, 5 kg. árpa-szalmát s tetszésszerű mennyiségű búzaszalmát etethetünk s hogy gyengébb teheneink számára 2 kg. fehérjét, 0,4 kg. zsírt és 12 kg. szénhidrátot tartunk elégségesnek. A leg-egyszerűbb számítás meggyőz minket arról, hogy e takarmánnyal nem vagyunk képesek az ugis szűken mért fehérjét megadni s hogy emiatt fehérjében gazdag kereskedelmi takarmányokról is kell gondoskodnunk. Ezeknek vásárlásánál természetesen tekintettel leszünk arra, hogy lehetőleg olyanokat szerezzünk be, melyek előnyösen hatnak a tejelválasztásra s ilyeneknek ismerjük pl. az olajpogácsát, korpát s malátacsírát. Ha mi tehát fentebbi takarmányainkhoz még 2 kg. repcepogácsát, 1 kg. malátacsírát s 1 kg. buzakorpát számítottunk s ha ezt a takarmányt egész tehénészetünkben egyenlően alkalmazzuk, akkor a teheneke 1000 kg. élősulyra 23,5 kg. szárazanyagot, 2 kg. fehérjét, 0,4 kg. zsírt és 12,2 kg. szénhidrátot kapnak, a táparány pedig 1 : 6,6-hez.

De ezzel nem érik be előhasi s jobb teheneink, mert azoknak több fehérjére van szükségük s emiatt több kereskedelmi takarmányt kívánnak. Ha például célszerűnek tartjuk fehérjeszükségletüket 25 kg.-al megállapítani, akkor a fentebbi takarmányon kívül még 1 kg. malátacsírát és 3 kg. buzakorpát vehetünk számításba s jobb teheneink most ezzel s előbbeni takarmánnyal 26,8 kg. szárazanyagot, 2,5 kg. fehérjét, 0,5 kg. zsírt és 13,4 kg. szénhidrátot kapnak a táparány pedig 1 : 5,8-hez. Az abrakötöbletet természetesen külön fogjuk e tehénészet számára lemérni s az alaptakarmányra hinteni. Egyes, különösen kiváló teheneke még azorfeül is kaphatnak abrakot, melyet úgy adunk nekik, hogy a szomszédos teheneke el ne ehessék előlük.

E megbeszélte individuális takarmányozás keresztülvihetőségének előfeltétele azonban az, hogy biztos tudomással bírjunk egyes teheneink tejelő-képességéről, mit rendszeres próbafejtéseke és azokkal kapcsolatosan eszközölt tej-

vizsgálatok által érünk el. A próbafejéseke egyszersmind arról is tájékoztatnak, hogy mely teheneke fizetik meg tartásukat s melyek nem, mert a legtöbb tehénészetben oly teheneke is vannak, melyek nemcsak, hogy nem hoznak hasznót, de a melyeknek tartására ráfizetünk. Továbbá ugyancsak a próbafejéseke által azt is tudjuk meg, hogy mely teheneke borjait célszerű a kimustrálandó teheneke pótlása véget fölnevelni. Eszerint tehát oly sokféleről tájékoztatnak a próbafejéseke, hogy minden-esetre megérdemlik, miszerint a legnagyobb figyelemben részesítsük és hogy csak megbízható egyeneke által eszközöltessük.

(Vége köv.)

Cselkó István.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Egy sós rét növényzete.

¶ Erdély középső részének egyik leg-jellemzőbb sajátága a sógazdasága. Nagyszámu sóbányái óriási mennyiségű sót szolgáltatnak azokból az óriási kiterjedésű sótelepekből, melyek jóformán egész Erdély medencéjén végig vonulnak. De a föld mélyében fekvő hatalmas vastagságú sótelepeken kívül a föld felületének is jut a sóból. Itt is, ott is vannak sós források, sós kutak és sós tavak, ezek mentén sós kivirágzások is helylyel-közzel, a talaj felső rétege bőven át van járva sóval, úgy, hogy ezen sós területeknek megváltozik a növényzete s egy különös sós flóra verődik ott össze. A talaj sótartalma lényegesen befolyásolja a gazdálkodást is. A fatermelés nehézségétől eltekintve, a sós kaszálók és legelők is azon mozzanatok közé valók, melyek Erdély középső vidékére rásütik a jellemző bélyeget.

A Köztelek 1898. évi 80. számában föl-soroltam a legsósabb területek növényeit. Ahol a talaj tulságosan sós, ott csak az az egy-néhány növényfaj terem. Az olyan hely nem igen kaszálható, az csak mint sovány legelő szerepelhet, mert a rét alapját képező legfőbb füvek, a gyepesedő pázsítfélék hiányzanak ott. Ahol azonban már mocsarasabb a talaj sótartalma, ott értékes füvek is teremnek, amelyek jó szénát szolgáltatnak. A milyen arányban fogy a talaj sótartalma, olyan arányban maradnak el rendre a jellemző sónövények s helyőket a közönséges réti, legelői és mocsári növények foglalják el.

A szelidebb sós helyeken tehát „sós rétek” alakulnak, melyeknek különleges növényzete a sós szénát szolgáltatja. A sós rétek szénája értékesnek és egészségesnek mondható. Különösen érdekesek a mélyebb fekvésű sós rétek, melyek bár mocsarasak, még sem szolgáltatnak oly hitvány szénát, mint a mindenfelé elterjedt „savanyu rétek”, mert a sós helyeken a savanyu füvek nem oly dominálók, mint a savanyu mocsarakban s a mocsaras helyek legkárosabb növénye: a surló, vagy békarokka (*Equisetum*) nem terem sós helyeken. A békarokka, vagy surló annyira kényes a talaj sótartalma iránt, hogy sóhulladékkal való trágyázással ki is irthatjuk a mezőről, vagy a rétről.

A savanyu rétek legkárosabb füve tehát a sós helyeken nem terem s ez a sós rétek javára irandó. Nézzük most a sós rét többi főnövényeit. Ezuttal csak egy ilyen sósrétet választok leírásom tárgyául, még pedig azt, mely a multkor leirt sós terület tőszomszédságában vele direkt összeköttetésben van.

Az anyaszénát ezen a réten főleg a következő növények szolgáltatják:

A sós jelleget itt is elárulja a kékszinű sóvirág vagy lélleg (*Statice Gmelini*), mely

kemény sz...
levelei pedig...
hatók, de...
között, mert...
és emésztés...
megízeltük...
tuk. Az áll...
mával azok...
leit. Ló, teh...
virágot, kiva...
kemény, erő...
utána kapot...
A sóvi...
szelid sós iz...
Ezen r...
Északi-tenge...
riumot, az...
használták...
is van né...
hatása.

Ugyan...
nánt talál...
kútsza (Trig...
nél fogva sz...
dele az ál...
végzett ete...
mint a szar...
szívesen ete...
juhok állít...
Megem...
vény közeli...
glochis pal...
réteken gyak...
Erről a növé...
Égyesület tit...
kájában ezek...
egészséges é...
juhoknak, r...
innét nem a...
juhok rothas...
Hasonló...
sós aszterröl...
uti füről (Pl...
is szívesen e...
ban, főleg az...
Ezen e...
azonban min...
ket ott talál...
a körán zöld...
jóval későbbi...
a kiváló jó...
pecurus prae...
adnak. Mint...
lyebb értékü...
juhcseskesz...
értékü taraj...
Bőven talál...
a legkorábbi...
xanthum odo...
silányabb m...
vulgaris), mel...
Továbbá az e...
jellemző füve...
(*Danthonia* pr...
legsósabb he...
sós képviselő...
vigálmézpázs...
erősebben sós...
jót és kedvelt...
ott terem, mi...
a csenkeszké...
mis) és a tenger...
ezek is elég j...
A jó réti...
pillangósok ké...
kezőket: a h...
(*Trifolium* pr...
repens), a k...
amelyek a jó...
nőbb füvei. Ez...
jellegü eperhe...
úgy kuszik, n...
sokkal kisebb...
hasasan felfuj...
rózsaszint ölte...
sárga virágu te...

kemény száraival ugyan durva szénát ad, levelei pedig töállásnak lévén, nehezen kaszálhatók, de azért mégis igen becses a széna között, mert nagyban emeli annak izletességét és emészthetőségét. Száritott levelét többen megizleltük s azt kellemesen sós ízűnek találtuk. Az állatokkal végzett próbaetetés alkalmával azok mohón ették, kivált a széles leveleit. Ló, tehén és borju egyaránt ette a sóvirágot, kiválóan jó ízűen ette a ló még a kemény, erős szárát is; minden állat pedig utána kapott, még többet kívánt.

A sóvirág tehát jó fű a széna között és szelid sós ízével fokozza az állatok étvágyát.

Ezen növény egyik rokonát, a Keleti- és Északi-tenger partjain előforduló *Statice limoniumot*, azelőtt hasmenés ellen gyógyszerül használták. Lehet, hogy a mi sóvirágunknak is van némi gyomorerősítő vagy gyógyító hatása.

Ugyancsak a sós jelleg bizonyítéka gyanánt található a sós kaszálón a *tengerparti kutsza* (*Triglochin maritimum*), mely sós ízűnél fogva szintén kedvelt és egészséges eledel az állatoknak. Száritott példányokkal végzett etetési próbáim alkalmával ugy a ló, mint a szarvasmarha mohón bekapta a kutszát, szívesen ette levelestől, szárástól, tövestől. A juhok állítólag szintén nagyon kedvelik.

Megemlítendőnek tartom, hogy ezen növény közeli rokona, a *mocsári kutsza* (*Triglochin palustre*), mely a mocsaras, nedves réteken gyakori, szintén jó fű hírében áll. Erről a növényről *Török János* a „M. Gazd. Egyesület titoknokai” 1844-ben megjelent munkájában ezeket írja: „mindennemű állatnak egészséges és izletes takarmány, különösen a juhoknak, melyek annak sós ízét szeretik; s innét nem alaptalan azon vélemény, hogy a juhot rothasztó betegségektől megóvjá.”

Hasonló mondható a *gerébcsiről* vagy *sós aszterről* (*Aster Tripolium*) és a *tengerparti úti fűről* (*Plantago maritima*) is, mert ezeket is szívesen ették az állatok száritott állapotban, főleg az utóbbit.

Ezen erősebb sósjellegű növények mellett azonban mint fontos és jó takarmánynövényeket ott találjuk már a pázsitfélék több fajtát: a korán zöldülő *régi perjét* (*Poa pratensis*), a jóval későbbi *régi csenkeszt* (*Festuca pratensis*), a kiváló jó minőségű *régi ecsetpázsitot* (*Alopecurus pratensis*), melyek mind kitűnő szénát adnak. Mint a legkorábban zöldelő, de csekélyebb értékű fűvek egyike bőven terem ott a *juhcsenkeszt* (*Festuca ovina*) s a vele egyenlő értékű *tarajos köleria* (*Koeleria cristata*) is. Bőven található itt a széna fűszerét képező s a legkorábbi fű a *szagos borjupázsitfü* (*Anthoxanthum odoratum*) is. Ezek után következnek a silányabb minőségű *ezérnatippan* (*Agrostis vulgaris*), mely nagy mennyiségben terem itt. Továbbá az erdei és hegyi kaszálók egyik jellemző füve a *Danthon fűve* vagy *danthonia* (*Danthonia provincialis*) is találkozik itt. A legsósabb helyeken ott terem a pázsitfélék sós képviselője, az *elálló mézpázsit* vagy *vigálmézpázsit* (*Glyceria distans*), mely az erősebben sós helyek jellemző füve; szintén jó és kedvelt takarmányt szolgáltat. Mellette ott terem, mint szintén erősen sós jellegű fű: a *csenkeszképi mézpázsit* (*Glyceria festucaeformis*) és a *tengerparti csenkeszt* (*Festuca salinaria*); ezek is elég jó fűvek.

A jó réti növények közül itt találjuk a pillangósok képviselőit is, még pedig a következőket: a herék közül itt terem a *régi here* (*Trifolium pratense*), a *fehérhere* (*Trifolium repens*), a *korshere* (*Trifolium hybridum*), amelyek a jó minőségű nyirkos rétek legkitűnőbb füvei. Ezek mellett terem a szeliden sós jellegű *perhere* (*Trifolium fragiferum*), mely ugy kuszik, mint a fehérhere, de virágfelei sokkal kisebbek és halvány rózsaszínűek; a hasasan felfújt termésű helyei pedig szintén rózsaszínű öltönek. Ezekhez csatlakozik az élénk sárga virágú *terebélyes here* (*Trifolium patens*),

az igen apró, finom száru és sárga fejű *ezérnare* (*Trifolium filiforme*), mint elég jó, míg a szénát szolgáltató *fehérvirágú hegyi lóhere* (*Trifolium montanum*) s végül a gyom gyanánt előforduló *herehura lóhere* (*Trifolium arvense*), mint rossz takarmányfűvek említendőek.

Ott találjuk továbbá a mindenféle közönséges *szarvas kerepet* (*Lotus corniculatus*), mely a legjobb takarmányok közé való.

A luczernafélékét képviseli elég bőven a *kömös luczerna* (*Medicago lupulina*) míg a ielegelt helyeken a *sódluczerna* (*Medicago falcata*) a gyakoribb.

A *somkóró* (*Melilotus officinalis*) szintén található itt.

A pillangósok közül itt terem végül még elég bőven a *heverő rekettje* (*Genista elatior*), amely ugyan csekély értékű, de azért réteinken meglehetősen el van terjedve.

Mint jó eleség említendő az *egérfarkú ezézkóró* (*Achillea millefolium*), mely a sós kaszálón kívül a hozzá közel eső legelőn is bőven terem; a *keskenylevelű utifű* (*Plantago lanceolata*) szintén nagy számban terem itt; a *pázsitos csillaghúr* (*Stellaria graminea*); az érdes nagylevelű *fekete nádalytő* (*Symphytum officinale*) szintén szaporítja a jó szénát.

Két fészkes virágú növény említendő itt: u. m. a *sallangos levelű nyélkaszat* (*Podospermum laciniatum*) és a *kisvirágú pozdor* (*Scorzonera parviflora*), melyek ugy látszik a réteken oly gyakori *bakszakált* (*Tragopogon pratensis*) helyettesítik itt. Ha végül a sárga virágú *tejsugorító*, vagy *tejtöltő galajt* (*Galium verum*) és a rétek és legelők legzamatosabb fűvét, a *kakukkfűvet* (*Thymus*) említem, akkor a jó fűvek sorozatát kimerítettem.

Van itt azután kevésbé jó vagyis értéktelen fű is; ilyenek a *kolonczos bajnóca* (*Spiraea filipendula*), az *enyves szilene* (*Silene viscosa*), a *fadros szirma szilene* (*Silene otites*), a *barátságfü* (*Dianthus carthusianorum*) és a *magas holgyomál* (*Hieracium praealtum*).

A réti gyomok is meglehetősen bőven találhatók itt: ugy mint a *kakaszimer* vagy *csörgő lapor* (*Rhinanthus major* és *minor*), a *papvirág*, *ökörsem aranyvirág*, vagy *margitvirág* (*Chrysanthemum Leucanthemum*) és az *üstökös gyöngyike* vagy *kigyóhagyma* (*Muscari comosum*); ezek ártalmatlan rossz fűvek; míg a *heverő boglárka* (*Ranunculus repens*), az egyedüli mérges növény itt, mely azonban száritás alatt elveszti mérgeességét s így a szénában már ártalmatlan. Ott van még a *lenlevelű bögrelet* (*Thesium linophyllum*) is, mely gyökereivel kiszipolyozza a többi réti fűveket s ezért káros réti gyom; az *aszt* (*Cirsium arvense*) pedig szúrós leveleivel rontja a széna értékét.

A sós rét nedvesebb részein ott vannak savanyú fűvek is; ezek közül főleg a *sulymos sós* (*Carex muricata*) tűnik fel tömegesebben; az árkokban pedig ott találjuk a *tari kákát* (*Scirpus lacustris*) és a *tengerparti kákát* (*Scirpus maritimus*); helyével-közzel pedig ott van végül a *Gerard-féle szittyó* (*Juncus Gerardii*) s ezzel a sósretünk flórája kész.

Ezek a növények szolgáltatják a szénát, amely mint láthatjuk sós sajátossága mellett jó összetételűnek mondható, mert eltekintve a *sulymos sástól* s az egy boglárkától, nincsen benne káros fű.

Sarjukaszálás idején kissé megváltozik a rét képe, mert ilyenkor a korai fűvek helyett a későiek hajtának. Sarjut is bőven szolgáltat a mi sós rétünk, melynek értéke nem áll mögötte az anyaszénának.

A sarjut főleg a pázsitfélék utóhajtásai szolgáltatják, melyek névsorát már adtam.

A sarjuba is jut egynehány sönövény, mint a sóvirág (*Statice*), az *aszt* (*Aster tripolium*) és a sós és szikes helyek jellemző labodái (*Atriplex littoralis* és *microsperma*) továbbá az utifűvek (*Plantago media*, *maritima* és *maxima*). Mindezeket megesszik és kedvelik az állatok.

Feltűnő itt egy mályvaféle növény az *orcosi ziliz* (*Althaea officinalis*), melynek gyökere a gyógyszerárban árulják. A ziliz is egyike azon növényeknek, mely a kissé sós talajt kedveli s ezért a talaj szeliden sós jellegét tükrözi vissza. Levele szára, de főleg a gyökere nyálkás anyagot tartalmaz, melynek kedveért azt gyógyszerül használják. Száritott állapotban oda adtam az állatoknak, de nem nagyon ették, a tehén még inkább, mint a ló. Keverékben talán megesszik az állatok, legalább a gyöngébb részeit.

A másik különleges növény itt egy ernyős virágú növény a *széleslevelű kocbord* (*Peucedanum latifolium*), mely szintén a sós rétek jellegéhez tartozik. Ezt szívesen vesszik az állatok a sarjban, ellenben a *sós úrmöt* (*Artemisia salina*) már kevésbé eszik.

Ezen sós jellegű növények mellett említendőek mint jó fűvek a sarjban: a *szarvas kerep* (*Lotus corniculatus*), az *egérfarkú ezézkóró* (*Achillea millefolium*), a *tejsugorító* (*Galium verum*), az *őszi oroszlánfog* (*Leonodon autumnalis*), a *régi lóhere* (*Trifolium pratense*), a *korshere* (*Trifolium hybridum*), a *kömös luczerna* (*Medicago lupulina*), a *fekete nádalytő* (*Symphytum officinale*), a *pimpinella* (*Pimpinella Saxifraga*), a *kating* (*Cichorium Jutybus*) a *szigoráll* (*Veronica spicata*), a *száz forintos földpe* (*Erythraea centaureum*) és többféle *csükküllő* (*Centaurea*).

Kevésbé jók: a *nyulárnyék* (*Asparagus officinalis*), a *somkóró* (*Melilotus officinalis*), a *ragadós iglicz* (*Ononis hircina*) többféle *szálya* (*Salvia*), a *berzedt üszökér* (*Senecio Jacobaea*), a *skabibóza* (*Knautia arvensis*), *karlevelű sertescék* (*Inula ensifolia*), a *vadmurol* (*Daucus carota*), a *paszternák* (*Pastinaca sativa*), a *szagatlan aranyvirág* (*Chrysanthemum inodorum*), a *magyarótt* (*Pieris hieracioides*), a *gyujtványfü* (*Linaria intermedia*), az *aranyfürt* (*Linum catharticum*), az *érdes csorbóka* (*Sonchus asper*), a *gyepi derezfű* (*Gypsophila muralis*) és a *pannonai báres* (*Cirsium pannonicum*), míg az *aszt* (*Cirsium arvense*), a *hajakutnacsomja* (*Dipsacus silvestris*) és a *lapos eringium* (*Eryngium planum*) szúrós levele miatt határozottan károsnak mondható.

A pázsitfélék közül virágosat nem nagyon találni akkor, ezek inkább sűrű levélzetekkel szaporítják a sarjut. A fent elsorolt pázsitfélékhez még a *sertepázsit* (*Seteria glauca*) szegődött.

A fenti névsorból látható tehát, hogy a sarju is jó minőségű, mely ezen a sós réten terem.

Mindezekből pedig azt következtethetjük, hogy sós réteink jó szénát szolgáltatnak s ez a körülmény állattenyésztési szempontból figyelemre méltó, annál is inkább, miután az erdélyi részeken a gazdálkodás sulypontja ugyis az állattenyésztésre esik.

Páter Béla.

TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

Kainitnál olcsóbb kálitrágya.

A mily rohamosan terjed hazánkban a foszforsavtartalmu műtrágyák alkalmazása, ép oly lassan terjednek a kálitrágyák. Kezdetben a kálitrágyákat félreismerték, mert eleinte a kísérletezés velük helytelen irányban indult meg és így eredményre nem vezetvén, általánossá vált azon nézet, hogy a kálitrágyázásnak ami viszonyaink közt semmi jelentősége sincsen, hazai talajaink káliban eléggé gazdagok, ugy, hogy kálipótlásra beláthatatlan időig nem szorulnak. Idővel azonban kiderült, hogy ezen nézet ugy általánosságban még sem állja meg helyét. Kötött és közepkötött talajaink, igaz, káliban majdnem kivétel nélkül

gazdagok és csak kivételes esetekben hálálják meg a kálitrágyázást, de homokos és tözezes talajaink nemcsak foszforsavban, hanem káliumban is szegények, úgy, hogy ezeknél a foszforsavtrágyázás rendszerint csak akkor vezet a kívánt sikerre és hozza meg az elérhető legnagyobb jövedelmet, ha a belőlük hiányzó káli is pótolatik.

Daczára azon szép eredményeknek, melyeket a foszforsavpótlással kombinált kálitrágyázás homoki szőlőkben, homoktalajú és tözezes réteken, rizs alá szántóföldeken, heréseknél stb. felmutatni képes, a kálifogyasztás még mindig nem érte el azon fokot, amint az kívánatos volna. Ennek oka pedig egyrészt abban rejlik, hogy a kálitrágya beszerzése körülményes, másrészt, hogy drága. A legolcsóbb és azért nálunk leginkább használt káinit is megdrágítja a szállítási költség. A káinitban aránylag kevés káliit vásárlunk — átlag csak 12-14%-os káliit tartalmaz — igen sok benne a tisztítatlanító mellékalkotórész, ezek képezik főtömegét és ezek fokozzák a szállítási költséget. Azonkívül a káinit nem is alkalmazható minden egyes esetben; így kötöttebb talajra éppen nem való, mert annak kötöttségét, kergesedési hajlamát növeli, dohánynál sem ajánlatos alkalmazása, mert a benne előfordult sok klór miatt rontja a dohány éghetőségét; burgonyánál is sokan tapasztalták, hogy esőközé a keményítőtartalmat stb. Ily esetben a káinit vagy éppen nem, vagy csak bizonyos óvszabályok betartásával adagolandó, t. i. vagy az elővetemény alá adjuk, vagy legalább is ősszel, mikor is a téli csapadék a talajtól nem abszorbeált klórt a mélybe mossa. A káinit helyett koncentrált tisztított kálisókat alkalmazni pedig gátolta eddig azok drágasága.

A kálitrágyák elterjedését minden esetre elő fogja mozdítani azon újítás, melyet a leopoldshall-stassfurti káliszindikátus a múlt évben tett. A káliszindikátus múlt év óta 40%-os kálitrágya elnevezés alatt egy újabb tisztított kálisót hozott forgalomba és pedig oly mérsékelt áron, hogy olcsóbb, mint a káinit, t. i. nem az ösztömegét, hanem az abban foglalt értékes alkotórészt, a káliit véve számításba. A 40%-os kálitrágya ugyanis kb. 3-szor annyi káliit tartalmaz, mint a káinit és így a belőle szállítandó mennyiség a káinitnak csak egyharmadát teszi ki, mert egy zsák 40%-os kálitrágyában annyi a káli, mint 3 zsák káinitban, a miért is a szállítási költség hasonló arányban kisebb lesz. És így bár a 40%-os kálitrágya 1 mmázsa helyben Stassfurt 4-szer oly drága mint 1 mmázsa káinit, mégis tekintettel a fuvardíjkülönbözetre, benne a szállított értékegység, vagyis 1 kg. káli annál olcsóbb lesz a káinitban foglalt káli kilogrammjánál, minél távolabb szállítottatik. A következő összeállítás feltünteteti, hogy hazánk legfontosabb forgalmi gócpontjain mennyibe kerül 1 kg. káli a káinitban és a 40%-os kálitrágyában, ha 100 kg. káinit árat zsákostól 2'08 márkába és ugyanannyi 40%-os kálitrágyát 8'00 márkába veszünk fel:

1 kg. káli kerül:

helyben	via	káinitban	40%-os kálitrágyában
f i l l é r			
Alberti-Irsa	Zs.	33'34	25'13
Budapest	Zs.	32'86	24'96
Debreczen	R.	33'82	25'27
Érsek-Ujvár	Zs.	31'29	24'49
Győr	—	32'93	25'00
Kaposvár	M.	36'36	26'07
Kassa	—	31'34	24'52
Kecskemét	R.	34'58	25'52
Léva	Zs.	32'38	24'83
Liptó Szt.-Miklós	—	28'95	23'77
Miskolc	R.	32'11	24'75
Nyiregyháza	R.	33'21	25'09
Pozsony	—	30'87	24'36
Szeged	Zs.	34'58	25'51
Székesfejérvár	Zs.	33'34	25'13

loko	via	káinitban	40%-os kálitrágyában
p f e n n i g			
Szombathely	—	33'47	25'17
Zsolna	—	27'65	23'36

Megjegyzés: minden Oderbergen át. Zs. = Zsolna, R. = Rutka, M. = Marchegg. Ezen árkülönbözetek azt mutatják, hogy pl. Győrre szállítva és a vasut-állomásnál átveve 1 kg. káli a káinitban 39 1/2 fillérbe, a 40%-os kálitrágyában ellenben csak 30 fillérbe kerül, vagyis 9 1/2 fillérrel olcsóbb. Tényleg azonban még nagyobb lesz a különbség, a két kálitrágya ára között, a 40%-os kálitrágya javára, ha ezen kívül még számításba hozzuk azt is, hogy a vasut-állomástól 4 zsák trágya helyett csak egyet kell hazafuvarozni, elraktározni és kiszórni.

A 40%-os kálitrágya nemcsak olcsóbb a káinitnál, hanem alkalmazása éppen a káinitnak fentemlített néhány káros mellékhatása miatt sok esetben ajánlatosabb, mert a 40%-os kálitrágyát bármely növénynél még tavaszszal is alkalmazhatjuk, nem fogja a minőséget rontani.

Olcsósága miatt tehát a jövőben a káinit helyett a 40%-os kálitrágya alkalmazása lesz czélzerűbb.

Gyárfás József.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Dr. Liebermann Leo.

Mesterséges, fehérjetartalmu tápanyagok.

Azon körülmény, hogy tápszereinknek egy nagyrésze a legértékesebb alkotórészt, a fehérjeféleket csak kis mennyiségben tartalmazza s hogy az ezt nagyobb mennyiségben magokban foglaltó husfélék aránylag drágák, többeket indított már arra, hogy ezen husféléket helyettesíteni képes póttápszerek előállításával foglalkozzanak. A dolog természetéből következik, hogy e helyettesítés esakis akkor lesz megfelelő, ha a nyert póttápszer tápértékére nézve a helyettesítést legalább is megközelíti s e mellett ára jelentékenyen kisebb. Ily póttápszerek előállítása különösen azért is fontos, hogy a szegény munkásosztálynak, mely hiányos táplálékában a fehérjeféleket nélkülözi, mely nélkülözés, ha hosszabb időn át tart, egy különösen emésztési zavaroknak okozójává, mint a munkaképességnek csökkentőjévé lesz — egy olcsó s a nélkülözött hust valóban helyettesítő tápláléka legyen.

Egy ilyen póttápszerrel*) óhajtok e közleményben is megemlékezni, melyet „Tropon” név alatt dr. Finkler hozott a közelmúltban forgalomba. Előállításával a mülheimi „Tropon”-gyár foglalkozik. Alkalmazhatók pedig előállít-

tásához mindazon növényi s állati eredetű olcsó nyersanyagok, melyek ugy csekély tápértékük, mint kellemetlen ízük, vagy szaguknál fogva direkt táplálékul fel nem használhatók, (ilyenek pl. a húsextraktgyárakban visszamaradó hulladékok is). Az előállítási eljárás a német birodalomban szabadalmazva van s arról csak annyit tudunk, hogy a feldarabolt nyersanyagokat 0'2—2% nátrium-hydroxydot tartalmazó luggal vonják ki, mely a fehérjeféleket feloldja, ez oldatból a leszűrés után savval újra lecsapják az oldott fehérjét, majd azt 10% os hidrogénhyperoxyddal (vagy alchlorosavvas nátriummal, esetleg foszforosavval) főzik s végre alkohol, víz, aether, benzín stb. oldószerekkel való kimosással az összes hozzá tapadt zsírtól s színyanyagoktól, ugy a kellemetlen szag s ízű termékektől megszabadítják. Hogy az egyes nyersanyagok természeté szerint az alkalmazott módszerek s eljárások is némileg változnak, az önként következik.

Azután a növényi s állati részekből származó fehérjéket oly viszonyban keverik egymással, hogy a nyert készítmény, a „Tropon” 2/3-részből növényi, 1/3-részből állati fehérjét tartalmazzon.

Az így nyert termék ugy az állati nyertől, mint a mérges toxinoktól mentesen jó forgalomba. Sajátságai a következők: Vizben oldhatlan, színe szürkésbarna, teljesen szagtalan és iztelen, lisztműi igen finom por, sem zsirt, sem szénhidrátokat nem tartalmaz, ugyszintén vízben oldható fehérjét sem, sósav és pepsin könnyen és teljesen oldja; tehát a gyomornedv is könnyen emészteli el. Az anyag elemzéséből kitűnt, hogy az száraz állapotban 99% fehérjét s 1% hamut tartalmaz.

Részletesen a következő:

	König szerint	Aufrecht szerint
	százalék	
víz	8'89	8'58
protein	89'77	87'53
az ebben foglalt		
nitrogén	14'58	—
ammoniak-nitrogén	0'12	—
vízben oldható nitrogén el nem emészthető	0'37	—
zsir (aetherkivonat)	1'42	—
ásványi anyagok	0'20	0'26
nitrogén-mentes anyag	1'24	1'30
a hamu tartalmaz:		
százalékot		
foszforsavat	0'35	—
mészoxidot	0'12	—
káli	0'22	—
oldhatlan anyagot	0'50	—

Ezenkívül különböző táp- és élvezeti szerekek keverve is hozzák a „Tropon” forgalomba, mind e keverékek 1/3-részből Troponból állanak; összetételeiket a következő táblázat mutatja:

A Tropon-keverék neve	Víz-tartalom	Protein-tart.	Nitrog-tart.	Zsirtart.	Szénhidrát-tartalom	Nyersüst-tartalom	Hamutart.	Emészthetetlen nitrog-tart.
s z á z a l é k b a n								
Tropon-árpálszt	11'37	37'02	5'92	0'72	47'69	3'27	0'92	0'63
Tropon-zablílszt	12'37	38'79	5'21	4'30	40'36	2'67	1'51	1'17
Tropon-borsólszt	10'22	46'13	7'38	1'25	36'35	3'41	2'64	1'42
Tropon-bablílszt	10'91	45'81	7'33	1'44	35'55	3'22	3'07	1'05
Tropon-chokolád	1'72	18'75	3'00	25'94	49'25	2'70	1'63	1'21

A „Tropon”-chokolád szénhidrátjai 48'6% nádezkorból állanak, azonkívül foglaltatik még benne 0'57% theobromin is.

Ami az árat illeti, ugy a Troponban foglalt fehérjét 40—50%-al olcsóbbnak mond-

*) L. Centrbl. für Agriculturchemie 1899., 454. és 739.; Zeitschr. f. Unters. d. Nahrungs- u. Genussm. 1898., 556.

hatjuk, mint a husban lévő, azonban még így is drágább, miot a növényi tápszerekben foglalt fehérje, 1 kg. ára ugyanis a Troponban 4 M. = 4'8 K.

Ami alkalmazását illeti, miután magában élvezetre nem alkalmas, csakis más tápszerekkel, pl. tejjel, levessel, általában oly tápszerekkel keverve alkalmazhatjuk, melyek

kevés fehérje szaporítani o tápszerekkel.

Alkalmazatos, mert a troponkeveréket amit különben is bizonyítottam, miután napi 163 gr. Tropon a végzett emésztés semmi veszteséget a felvett szervezetében.

Ép olyan ható gyermekek táplálásánál, alkalmazása testsúlyszaporítás, emésztési zavarok és tápszernek erő fentartásának tésére is alkalmas.

(Megjegyzés) és hasonló módszerek hamar szerepet az egyelőre.

Először a s mivel a növényi komplikált keverék elő, alig is valóban majd azokat.

A munka akadály az utókeverékek hozzááll. Ugy látjuk, hogy a nitrogén tápanyagok aránya rendes arányban egyébként is eléggé ismeretlen.

Tehát a inkább csak természetes tápanyagok miatt bizonyos tessenek.

Ezt intelmezélokra, orvosok alapján megfontosságot, lehetne-e bírnem is mindmértékben pótlóanyagot, vagy azt én alig meg.

Végre ne közegészségi okok miatt.

Nem ép mert azt hiszem, hogy a figyelmet fordítsanak a nyersanyagok felhasználására.

De egyáltalán hasonló ismeretekkel rendelkezni a vizsgálatok alapján lehet kimutatni olyakat, ami eset után derülne ki.

LEVELEK

51. kérdés fele véleményem szerint jobb, ha a hízó állatoknál a mozgás vélemény szerinti mozgathat, mivel Kérdem, hogy a táplálási mód előny.

kevés fehérjét tartalmaznak s melyekben ezt szaporítani óhajtjuk. Így különösen a növényi tápszerekkel ajánlatos annak használata.

Alkalmazása továbbá még azért is ajánlatos, mert a benne foglalt fehérjének 90%-a, a troponkeverékekben 73—89%-a emészthető; amit különben az egyes táplálási kísérletek is bizonyítanak; amennyiben egy munkás, miután napi táplálékában az összes fehérje 163 gr. Troponnal helyettesített, daczára a végzett erős testi munkának, testsúlyában semmi veszteséget sem szenvedett, ugyszintén a felvett fehérje teljesen kihasználódott szervezetében.

Ép oly jó eredménnyel volt használható gyermekek, betegek, rekonvaleszcenszek táplálásánál, 15—70 gr.-os napi adagok alkalmazása mellett, ezeknél is jelentékeny testsúlyszaporodás mutatkozott, anélkül, hogy emésztési zavarok állottak volna elő. Vagyis e tápszer nemcsak a nehéz munkánál a testi erő fenntartására, hanem az izomanyag fejlesztésére is alkalmas.

Dr. Lutz Ferencz.

(Megjegyzés a fenti cikkhez.) Hogy ilyen és hasonló mesterséges készítmények, melyek száma napról-napra szaporodik, fognak-e egyhamar szerepet játszani a néptáplálkozásban, azt egyelőre kétségbe szabad vonni.

Először is aránylag igen magas az árak s mivel a növényi és állati hulladékokból csak komplikált kémiai műveletek által állíthatók elő, alig is várható, hogy nagyon olcsón sikerül majd azokat előállítani.

A munka nem lesz olcsóbb! Egy másik akadály az *undor*, mely mesterséges tápanyagkeverékek hosszabb élvezete után okvetlenül beáll. Ugy látszik nem elég az, hogy egy tápszer nitrogén-tartalmú és nitrogén-mentes tápanyagokat a physiologia által megállapított rendes arányokban tartalmazzon; kell oda még egyéb is a mit máig úgy látszik még nem eléggé ismerünk.

Tehát az ilyen mesterséges készítmények inkább csak arra valók lennének, hogy a természetes tápszerekhez esetleges fehérjehiány miatt bizonyos mennyiségben hozzákevertessenek.

Ezt intelligens emberek, kivált *gyógyítási célokra*, orvosi rendelethez és orvosi számítás alapján meg fogják tenni; de hogy, a szegény sorsu népet, p. o. ami felvidéki tótjainkat rá lehetne-e bírni, hogy táplálékukhoz, mely talán nem is mindig egyforma s így különböző mértékben pótlásra szorul, lemért mennyiségű tropont, vagy efféle surrogátumot keverjenek, azt én alig merném hinni.

Vége nem egészen mellékes a dolog közegészségi oldala sem.

Nem éppen a *traponról* akarok szólni, mert azt hiszem, hogy ennek készítői kellő figyelmet fordítanak arra, hogy a *felhasznált nyersanyagok* tekintetében egészségügyi aggályok fel ne merüljenek.

De egyáltalában nincs kizárva, hogy hasonló ismeretlen eredetű készítmények ne kerülhetnének forgalomba, melyekben a rendes analízis szerint ártalmas alkotórészeket nem lehet kimutatni, de talán mégis tartalmaznak olyakat, ami esetleg csak huzamosabb élvezet után derülne ki.

Liebertmann Leó.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

51. kérdés. A hizóörök itatásáról két-féle véleményt hallottam. Az egyik szerint jobb, ha a hizómarhát az istállóban itatják, mivel a mozgás által vesztit súlyából. A másik vélemény szerint jobb, ha a hizó naponkint mozoghat, mivel akkor jobb étvágygal eszik. Kérdem, hogy a tapasztalatok szerint melyik itatásmód előnyösebb?

B. S.

52. kérdés. Szeptember havában Fejérmegyében sárréti rétet, melynek felső talaja csiga-rigás, altalaj homok, azon alul szürke kötött föld, thomassalakkal és kainit műtrágyával vetni szándékoztam, ez azonban elmaradt. Tanácsos-e azt, miután ily gyenge tél van, a hó tetejére vetni és abba fogasolni és lesz-e annak az 1900-dik évben elegendő eredménye?

K. Zs.

53. kérdés. Árvamegyei nehéz agyagos talajba milyen műtrágya válna be legjobban burgonya alá? Ugyane megyében, ugyanily talajba milyen műtrágyát lehetne sikeresen használni őszi és tavaszi vetések alá?

Lestín.

H. J.

54. kérdés. Kezelésem alatt levő bérleten, amely ezévi szeptember hóban lejár, mult évi november elején 40 darab jármos ökröt — miután már nincs rájuk szükségünk — bekötöttem hizóba. A községben, amelyhez bérletünk tartozik, szeptember utolján irtak össze az igás állatokat megyei közmunka megváltása céljából. Reánk is kiróttak 40 drb ökröt és 15 drb ló után 4 koronát darabonként vagyis összesen 220 koronát. Én az összeírás alkalmával figyelmeztettem a község jegyzőjét, hogy ökreinket 1900-ban már nem fogjuk igára használni, ő azonban felvette az ökröket, mert ezeket az esküdt ott találta a szántásnál igában. A jegyző felebbezett nevünkben járásunk szolgabirojánál, hogy ne minden egyes igás állat, hanem csakis iga után vettessék ki a 4 korona, de az eredmény az lett, hogy el lettük utasítva. Felebbezhettem volna még az alispánnál a 13 napon belül, de ezt elmulasztottam.

Kérdem, mitevő legyek? Nem nyújthatnák-e be egy kérvényt az alispánhoz? esetleg a miniszterhez? Mert igazságtalanság volna, hogy mi annak ellenére, hogy igás ökrünk ez évben már nincs, mégis megfizessük a közmunkaváltásdíjat.

K. J.

55. kérdés. Mely időszak alkalmas fejésre: etetés előtti, etetés alatti, avagy utáni?

G. S.

56. kérdés. Az uradalom férfi cselédei betegség esetén az uradalom által fizetett orvosi és gyógytári kezelést kapnak s eddigi uzus szerint a többi családtagok orvost ingyen, de gyógyszerrel a maguk költségén kaptak.

Kérdem, hogy a községi orvos, kihez a beteg családtagokat szegénységi bizonyítvánnyal küldtem, hogy az „országos betegápolási” alaphól gyógykeztessenek, igazságosan járt-e el s jól magyarázta-e a miniszteri rendeletet, midőn ezeket elutasította.

Van-e erre vonatkozó rendelet és melyik az? Mert tényleg a szegény cselédnél talán csak a koldus szegényebb, így tehát méltán tarthat számot betegápolási kedvezményre.

M. F.

57. kérdés. Elfogván takarmányrépám, hizó ökreimmel, répaszeletet akarok etetni és csodálkozással látom, hogy a Wolf-féle táblákban a szelet kevés különbséggel egyenértékűnek van feltüntetve a takarmányrépával.

Lehetséges-e ez és miben lelő magyarázatát?

Gyulavári.

S. J.

58. kérdés. Miképpen lehetne legelőszobában nagyobb terjedelmű letarolt erdőből a meglevő fagyókereket kiszedni, hogy szántóföldre alkalmas területet nyerjek? Ha van erre oly gép, melynek segítségével ezt végezni lehetne, hol szerezhető be, mi az ára s miképp ezzel dolgozni? Hány embert kell a gép mellett alkalmazni? Gazdaságomban köszén nyomai mutatkoznak, hová forduljak ennek kiaknázása érdekében.

T. F. P.

59. kérdés. A boróka fenyő micsoda cselókra alkalmas. Szőlőkarónak használható-e? Ha igen, micsoda munkát kíván, hol lehet értékesíteni és mit fizetnek érte?

V. L.

60. kérdés. 300 drb ürüt óhajtának hizó folyó hó 15-től kezdve.

Rendelkezésemre áll: takarmányrépa, szemestengeri és jóminőségű luczerna-széna. Mily arányban adagoljak és körülbelül mennyi idő kell, hogy az ürük meghizzzanak?

Gy. J.

61. kérdés. 1. 500 drb öt éves ürüt szándékoztam május hó közepéig jól kihizóltatni. Kérem gazdatársaimat, hogy ajánljanak olyan helyes takarmányozást, melylyel czélotmat a legtökéletesebben elérhessem. Az ürük febr. 1-én mázsálva darabonként 43 kilót nyomtak. Rendelkezésemre áll márcz. hó 15-ig répa, ettől május 20-ig burgonya s mindegyikből bármilyen mennyiségben. Van buza és rozs rostálásból származott 300 hliter jó ocsum és szükség esetében 200 hliteren felül is szemes tengerim. Első sorban az ocsut szeretném felhasználni. Van jó búkköny és réti-szenám, jó árpa- és zabszalmám, mindenkül korlátlan mennyiségben. A szives válasz-adót felkérem: nyujtson felvilágosítást még arra is, hogy az általa megállapított adagokat, milyen sorrendben és mikor adjam ürümnek, mikor és miképpen sözzak és az itatást naponta hánszor és melyik takarmánynyujtás után lesz legcélszerűbb megtennem?

Az ürüket eladás előtt megszándékozom nyíratni s amennyiben az átadást május hó közepére tervezem, kérek utbaigázitást: mikor volna legcélszerűbb róluk a gyapjút leszedni?

2. Együttal e helyen kérem tisztelt gazdatársaim szives véleményeit: lehetséges-e, hogy a felszár az állapotban összerakott takarmány, a fermentális ideje alatt képződött hő miatt lángra lobbanhasson? s ha igen, milyen körülmények között.

H. L.

Felelet.

Szarvasmarhák súlyvesztése szállítás alatt. (Felelet az 50. sz. kérdésre.) Több évi tapasztalatból tudom, hogy 48 órai vasuti szállítás által 11—13%-ot veszít a csiraökrök súlyából, így p. o. közvetlen a szállítás előtt megetetett 600 kg. bruttó súlyu ökrök a kirakás után azonnal megmázsálva 520—35 kgt szokott nyomni; ha a szállítás viczinális vasuton történik, akkor a súlyvesztés valamilyen több, mert az örökös tolatás által sokat szenved az állat. Jó gondozás mellett az egészséges marha csakhamar kiheveri az ut fátadalmait és néhány heti hizlalás után némi súlygyarapodás is mutatkozik; példának felhozom a következőket:

M. év szeptember 14-én vettem 16 drb 4 és 5 éves tarka ökröt, amelyek berakás előtt megetetve 100-35 kgot nyomtak

Szept. 16-án az érkezés után azonnal megmázsálva 88-90 " "

Október 22-én reggeli etetés után 104-10 " "

A 20%-os súlyvesztés lehetőségét teljesen kizártnak tartom és valószínű, hogy a kereskedő, vagy pedig kérdésttevő mázsájában rejlik a hiba.

A hizómarha itatásáról. (Felelet az 51. számú kérdésre.) Az ivóvíz fokozza a fehérje szétbontást s emiatt hátrányosan hat a hizásra, amiből az következik, hogy az állatra nézve előnyös az, ha kevés ivóvizet fogyaszt. De miután másrészt a szomjaztatás is ártalmas, mert az étvágyat csökkenti, elegendő vizet kell az állatnak adni, azonban annak fölvetését mérsékelhetjük azáltal, hogy vizenyős takarmányt is etetünk, mert a sejtekbe zárt víz nem fokozza a fehérjeszétbontást. Ha pedig elegendő vizenyős takarmányt etetünk az állat, akkor többnyire beéri azzal, ha napjában egyszer, egy órával az estéti etetés előtt itatjuk, ezt pedig okvetlenül az istállóban, még pedig télen, lehetőleg állott vízzel czélszerű eszközölni, mert ha a kuthoz eresztjük az állatot, nagyon hideg vizet iszik s azonkívül mozog és ugrándozik, mi a gyarapodásra szintén hátrányos. Azon állítás, hogy ez a kevés mozgás előmozdítja az étvágyat s hogy e

miatt többet használ, mint amennyit árt, csak látszólag igaz, mert ha az állatok kellő változatossággal és ezélszerűen elkészítve kapják a takarmányt, ugyis jó étvágyal fognak bírni s emiatt nem szükséges, hogy mozgás által szerezzék meg azt. A hizóállatokra különben legelőnyösebb az, ha hármikor ibatnak, pl. ha az istállóit önitatókkal látjuk el, hasonlóan mint ahogy azt a tehénistállókkal tesszük, mert az önitatókban kissé fölmelegszik télen a víz és mert a hizóállatra is az a legjobb, ha akkor ibatik, amikor szomjas. Attól nem kell félnünk, hogy az állatok az önitatókból többet isznak, mint különben, mert ha elegerdő vizenyös takarmányt kapnak és ha csak kevés sót adunk nekik, ritkán isznak vizet, dacára, hogy az folyton előttük áll.

Cselkó.

Rét téli trágyázása. (Felelet az 52. kérdésre.) A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a rétre legezészerűbb a Thomassalakat és a kálitrágyát őszszel október—november hóban elszórn, azonban a februárban elszórt trágyának is lehet kedvező eredménye már az első évben, ha az elszórás után még elég csapadék hull. Azonban ha az első évben a terméstöbblet nem is lenne jelentékeny, ugy ebből még nem származik veszteség, mert a következő évben annál nagyobb lesz az utóhatás, ez okból a trágyát hátrán elszórhathja februárban is. Egyet azonban nem szabad elmulasztani: kitavaszkodás után a rétet jól megboronálni, e nélkül a trágya nem képes teljes mértékben érvényesülni. Cs. S.

Mütrágya burgonya alá. (Felelet az 53. kérdésre.) Arra nézve, hogy bizonyos gazdaságban az egyes növények alá mily mütrágyafélék használandók, határozó a talaj s a termelendő növény. A talajnak ismerete nélkül csakis általánosságban lehet szólni. A burgonya alá a legáltalánosabban használt mütrágyafélék a szuperfoszfát és a chilisalétrom. Ha a burgonya alá istállótrágyát használnak vagy ha az elővetemény kapott istállótrágyát, akkor a chilisalétrom elmaradhat. Csapadékdus vidéken ennek alkalmazásánál különben is nagyon óvatosnak kell lenni, mert az erősen salétromozott burgonya hamarabb és nagyobb mértékben szenved a burgonyavészttől.

A foszforsavtrágyából 20 kg. vízben oldódó foszforsav számítható egy kat. holdra, vagyis ha a szuperfoszfát 16% foszforsavat tartalmaz, akkor belőle 125 kg. veendő; a chilisalétromból 50—60 kg. veendő.

Az őszi vetések alá a hazai kísérletek szerint igen sok esetben sikerre vezetett a szuperfoszfátnak vagy Thomassalagnak az alkalmazása, azért leghelyesebb volna elsőben is szuperfoszfáttal tenni próbát, a fent mondot mennyiséget alkalmazva, ha nem mutatkoznak eredmény, akkor a következő évben a szuperfoszfáton kívül 50—75 kg. kénsavas ammoniak is kipróbálható volna. Cs. S.

Közmunkaváltás. (Felelet a 54. sz. kérdésre.) Ha az ökröket 1899. szeptemberben, mikor az igásérot a váltásig kiszabása céljából összeirták, még igásökrökként használták, akkor azoknak összeírása és a közmunkaváltás kivétele egészen jogosult és helyes. Az alispánhoz való felebbezés tehát egészen sikertelen és haszonlatlan kísérlet lett volna. Egészen más dolog az, hogy később az összeírás után ezek az ökrök hizóba állítván, többé nem képeztek igásérot. Ezen későbbi tény alapján, ha a megyei szabályrendelet illet megenged, lehet folyamodni az alispánnál, hogy az előirt váltásigot irassa le. Ha az alispán kedvezőtlenül határoz, lehet ellene annak útján felebbezni.

Egészen jogtalan eljárás volna azonban ily körülmények közt a jogosan kirótt váltásigot a tiszt rovására írni vagy vele megfizettetni, mert nem élt olyan felebbezéssel, amely nyilván nem vezethetett volna sikerre.

Az alispánhoz intézendő folyamodványt egy oly értelmű közégi bizonyítvánnyal kell felszerelni, hogy az ökrök az 1900. évben igázásra már egyáltalán nem használtattak.

Etetés előtt, vagy után ezélszerű-e fejni? (Felelet az 55. számú kérdésre.) Etetés utánra hagyni a fejést semmi esetre sem célszerű, mert ilyenkor nyugalomra van szüksége a tehénnek, hogy az emésztést rendszeren végezhesse. Nem is tapasztaltam tehát, hogy a fejést etetés utánra hagyták volna. Gyakrabban eszközöletik a fejést etetés közben, bár ilyenkor nyughatatlan az állat, természet adta ösztönénél fogva igyekszik mennél több takarmányt maga elé gyűjteni, miközben ide-oda mozog s legtöbbször tejet sem adja le jól. Legezészerűbb a fejést etetés előtt végezni. Az etetési idő közeledtével a tehén többnyire buzditás nélkül is felkel esetleges fekvő helyzetéből s nyugodtan állva várja a takarmányozás idejét; a kérdézés is befejezte ilyenkorra, ez a pillanat legalkalmasabb tehát a fejés megejtésére. Nagyon fontos dolog azonban, hogy ugy a fejés, mint az etetés nap-nap mellett nemcsak ugyanazon órában, de ugyanazon perczen megejtessék, ellenkezőleg a tőgyek feszült volta, az etetési idő késése izgatottá, türelmetlenné teszi a tehenet, nehezebben lesz az kifejhető s esetleg nem is adja le teljesen tejet. Cs.

Ingyen-gyógyszerek. (Felelet az 56. kérdésre.) Az orsz. betegápolási alap terhére való ingyen-gyógyszerek kiszolgáltatását a belügyminiszter két év előtti rendelete nagyon szorosra korlátozta, sőt ugyszólván megszüntette. A közégi orvos, a ki ehhez alkalmazkodni kénytelen, nem tehet róla, ha igazán szegény embereket is el kell utasítania.

Az ingyen-gyógyszert erőszakolni nem lehet.

A takarmányrépa s a répaszelet összetételében mutatkozó eltérések. (Felelet az 57. sz. kérdésre.) A foglaltat szálalékokban:

	Száraz anyag	em. hérje	em. zsir	em. szénhydrát
a cukorrépában	18.0	1.0	0.1	16.7
a takarmányrépában	12.0	1.0	0.1	10.0
a friss répaszeletben	10.2	0.6	0.1	7.4
a besav.	11.5	0.7	0.1	7.3

Hogy a takarmányrépa s a répaszelet összetétele között nincs nagy különbség, az következőképp magyarázható meg.

1. A fehérjének mondott anyagok a répában felerészben valódi fehérjék s felerészben amidanyagok. Ezek közül a cukorgyártás alkalmával főleg csak utóbbiak lugoztatnak ki, míg a fehérjék a szeletben maradnak. Miután a fehérjék sokkal hatásosabb tápanyagok, mint az amidok, annál fogva a cukorgyártás következtében csak keveset csökken a szelet nitrogéntartalma anyagának tápértéke.

2. A répa szénhydrátjai túlnyomóan cukor, de azonkívül keményítő, pectin, dextrin és gummi, melyek közül a cukorgyártás alkalmával főleg csak a cukor lugoztat ki, de az sem egészen.

A cukorrépa s répaszelet összetétele, kivált szénhydrátartalma között természetesen nagy különbség van, de a tápszegényebb takarmányrépa s a cukorrépaszelet összetétele között az említett okok miatt nem lehet nagy a különbség.

Megemlítjük még, hogy a répaszelet kevés ásványi anyagot tartalmaz s hogy e miatt izetlen takarmány, de e bajon könnyen segíthetünk azáltal, hogy kevés fahamut hintünk rá, mert azzal visszaadjuk a szeletnek azokat az ásványi anyagokat, melyek ki lettek belőle lugozva. Cselkó.

Fagyókerek kiszedése. (Felelet az 58. sz. kérdésre.) Sokat foglalkoztak már rég idők óta oly gépek előállításával, melyekkel a fikat irtani lehetne s állófák irtásához találtak is már fel gépeket. De ezeknél sem lehetett a kézimunkát egészen nélkülözni, t. i. vízszintesen

haladó nagyobb gyökereket először kézimunkával kellett átvágni, mielőtt a gépet neki állították volna. A gép maga sok helyet igényelt a fák között nehezen volt felállítható és kezelése oly nehézkes, munkaképességével semmi arányban sem álló volt, megint sutba került s mai napig sem tudtak megfelelő feltalálni.

E szerint fagyókerek kiszedésére alkalmas gép nincs.

A köszén kutatásra nézve legjobb valamelyik m. kir. bányakapitányságnál pl. Nagybányán kérdezősködni.

A borókafenyő használhatósága. (Felelet az 59. sz. kérdésre.) A boróka a német szakiróknál általában mint nagyon alárendelt fanem szerepel s nem csak a külföldiek, de honfitársaink legnagyobb része is nagy szemet mereszene, ha Deliblat mellett, az u. n. „magyar szaharában“ megtekintené a rendes fává növő borókát, mely ott oly méreteket ér el, hogy az ottani léczkerítéseknek nemcsak léczei, de keresztfái és faragott oszlopai is a boróka törzséből kerülnek ki, sőt a házépítésnél szaru-fakul is felhasználják.

Alkalmas a boróka még a következő célokra: esztergályos munkákra, mivel finom, egyenletes, szívós s amellet mégis könnyen faragható fája erre igen alkalmas, botokra, pipaszárakra, melynek a híres Ehrenhoffer-félék Pozsonyban.

A fenti tulajdonságok mellett fája még igen tartós is, úgy, hogy ezért szőlőkaróknak nagyon alkalmas és szoktak ilyeneket előállítani. A felvidéken, tudtommal, a rozsnyói uradalom termelt olyanokat gömbölyű állapotban s 18 frtjával értékesítette ezert.

A szőlőkarókat legszívesebben 2 méter hosszúsággal veszik, vannak 1'8 és 1'4 méteresek is, de ezek kevésbé kelendők.

A termelés, illetve előállítása akképpen történik, hogy az alul 4—5 cm. átmérőjű boróka fászkákat levágjuk, kitisztítjuk, vastagabb végükön meghegyezzük és 24—24 drbot dróttal három helyen t. i. alul, közepén és felül összekötjük, a 25-iket pedig ek gyanánt a közepén hosszában beverjük a többi közé, úgy, hogy egy kötegbe 25 karó kerüljön. Ezeket a kötegeket azután földbe vert karók közé rakatokba rakjuk úgy, hogy 500 drb. kerüljön egy rakatba. Az erős összekötése a kéréknek azért szükséges, hogy meg ne vetemedjenek.

Az így előállított karókat 16—18 frtjával lehet eladni ezenként.

Vevő, azt hiszem, akad rájuk a szőlős vidékeken elég, mert oly nagy a szőlőkarók után a kereslet ily tájakon, hogy alig lehet eleget előállítani.

Lejebb a legközelebbi szőlőszeti és borászati felügyelőhöz pl. Miskolcra fordulni és kérdezősködni nála, hogy ki szándékszik a kerületéhez tartozó szőlőbirtokok közül szőlőkarót venni. Földes János.

Ürühizlalás. (Felelet a 60. számú kérdésre.) Ha nemis a legintenzivebb, de kiéhezett juho számára elég tápgazdag hizlalótakarmány pl. a következő: 60 kg. répa, 20 kg. luczerna, 6 kg. tengeridara. Ebben valószínűen foglaltatik 29 kg. szárazanyag, 3'0 kg. fehérje, 0'55 kg. zsir és 15'3 kg. szénhydrát. Táparány 1:5'6. Ezenkívül még szalma ad lib. Ha később még néhány kg. plajpogácsát is etettet, annál jobb. Olvassa el a „Köztelek“ mult évi 84. számának „A hizóiruk takarmányának összeállítására“ című közleményét, mert abból elég bő tájékozást szervezhet a juhizlalásról.

Láttatlanban nem mondhatjuk meg, hogy mennyi idő alatt képes juhait kihizlalni, mert az a juhajtától, az állatok kondicziójától, a takarmányozástól stb. függ. A jó kondiczióban lévő juhokat bő fehérje etetés mellett 10—12 hét alatt lehet kihizlalni, míg eltérő esetben fél évig tovább kell őket hizlalni. Cselkó.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Németország. A buza sikértartalma s a behozatal. A német nagymalmok — élükön a Gerekke et Dreppé cég, arra szólítja fel Németország gazdáit, hogy abban az esetben, ha azt akarják, hogy Németország maga magát lássa el szükséges gabonájával — akkor tegyenek kísérletet a sikérdus s ennél fogva táplálhatóbb buzafajták vetésével. A malomfirma annyira megvan győződve állításának igazságáról, hogy a gazdák között önköltségen osztat ki amerikai kansas-buzát, ha pedig termésök lesz — amerikai áron hajlandó azt a gazdától átvenni. A felszólítás a német gazdák között érthető érdeklődést kelt, mert a kansas buzát tonnánként 25—30 márkával drágábban fizetik, mint az otthon termelt régi, sikerben szegény buzát, mely a jobbminőségű amerikai s orosz buzával nem képes versenyezni. A „D. L. P.” is behatóan foglalkozik most a kérdéssel s azt állítja, hogy Németországba eddig sem azért importáltak oly sok idegen buzát, mint ha a hazai termés nem lett volna elég, hanem azért, hogy a hazai rossz minőségű buzát, az idegen jobbal keverjék. Tekintve, hogy a külföldi buza aránylag drágább (mert jobb) a németnél, ennek az a következménye lett, hogy a hazai termés ára leszállt. Most ebből kiindulva a sajtó azt tanácsolja a gazdáknak, csak igyekezzenek sikérdusabb gabonát termelni, így legalább az évenként ismétlődő gabonaár-csökkenés lesz megszüntetve. A sziléziai mezőgazdasági kamara közölnye tudni véli, hogy annak idején az amerikai nagymalmok is azt tanácsolták a farmeroknak, hogy csak feltétlenül gazdag sikértartalmú buzát vegyenek, sőt annyira mentek tanácsadásukban, hogy a vetés mikéntjét s a gabonaféleséget is előírták, mely a következő kampányban jökeletű lesz s ilyformán a gazdák s a molnárok jó üzletet kötöttek egymással. A kérdéssel Németország első szakirói foglalkoznak. A malomügyekben elsődrendű kapacitásnak elismert *Frische* ezeket mondja: Tény az, hogy a Németországban általánosan kultivált *angol* eredetű buza az örlésre nem oly jó, mint a sikérdus idegen. A tisztán abból sütitett kenyér rosszul sül, táptartalma is kevesebb. A molnárok, hogy jobban öröhlhessenek, a hazai buzát kénytelenek a drágább idegennel keverni. Megjegyzendő, hogy a sikérszegénység nem csak a német buzánál, hanem a rozsnál is nyilvánul. Kívánatos tehát, hogy a német gazda sikérdus gabonát termeljen s az angol fajtát kiküszöbölje, mert ellenkezőleg az importált buza mennyisége mindjobban fog emelkedni, holott a hazait senki sem fogja keresni. Ellenben az idézett lap azt szeretné tudni, vajjon jó lesz-e csakugyan amerikai buzával kezdeni a vetésreformot, mely tudvalevőleg *louiszi* buza, így kevesebbet is terem, mint az *őszi*? Tanácsolja ennél fogva, hogy a gazdák inkább az orosz buza vetőmagot szerezzék meg, mely ősszel vetve, a német klíma alatt kitűnően befog való s valószínűleg sokat is terem. Sikértartalma, valamint süthetősége az amerikaiával egy színvonalon áll!

Szerbia. Mezőgazdasági reformok. Déli szomszédaink mezőgazdasága az utóbbi időben előnyös reformokon megy keresztül. Megszavasták a gazdasági mintatörvényét, melyek értelmében minden kerületben 60 hektárnyi kiterjedésű mintatelepek szervezettek, melyek kísérleti településként szolgálnak a mezőgazdaság minden ágára vonatkozólag. A telep élén a kerületi intéző áll, ki a kerület többi földmives iskolái felett is gyakorolja a felügyeletet. E hivatalnok rendes tudósítója a földmiveltési miniszteriumnak, hivatás körébe tartozik mindazon propozíciók megteremtése, melyekkel kerülete mezőgazdaságát véli emelni, népies gazdasági előadásokat tartozik tartani. A kisebb földmives iskolákban meg a baromfi-tenyésztés, selyemtermelés, kertészet s gyümöl-

csészet kultiváltatnak kiváló gondnal. A kerületi intézőknek 2500—5000 frank évi fizetésük leendő. A telepet s intézőt az illető kerület tartja fenn, így az államkassza nem terhelhetik a mezőgazdaság reformjával. Ezenként minden falu két fiut tartozik a két izben tartandó, népies tanfolyamokra küldeni. Ha a tanulók teljesen vagyontalanok lennének, abban az esetben államköltségen tartatnak.

A gazdák hitelének rendezése terén is történt lépés. Mihály fejedelem annak idején ugyanis az állami s községi javak kezelőségét; az *„uprava fondava”*-t bízta meg, hogy a kölcsönre szoruló gazdáknak, jelzálog mellett kölcsönöket adhasson. A kölcsönzés e módja nem vezetett célhoz, mert a legégetőbb szükségben hiányzott a pénz. Most az *uprava* zálogleveleket bocsát ki, azok révén kap elég pénzt, de kezelése alá kerülnek az összes nyilvános letétek s alapítványok is, minők a kolostorok, templomok, alapítványi javak, árvákpénze stb. A befolyt pénz főleg a gazdák között kölcsönöztetik ki, vagy a mezőgazdasági üzemek segélyezésére lesz fordítva.

Franciaország. A munkások nyugdíjtörvénye. A képviselőház nyugdíj-bizottsága közelébb foglalkozott a munkásnyugdíj-javaslatlalt s a következő két pontból álló határozatot fogják a kamara elé terjeszteni: 1. A mezőgazdaság, kereskedelem, vagy ipar terén alkalmazott minden munkás avagy hivatalnok, a termeléssel foglalkozó munkástársulatoknak alkalmazottja vagy tagja feltéve, hogy francia alattvaló s a jelen törvény által meghatározott viszonyban él, fel van jogosítva, hogy 65 éves életkorának elteltével nyugdíjba vonulhasson. Abban az esetben, ha munkaképtelenség süjtaná, megelőzőleg is nyugdíjazhatja magát. Nyugdíját negyedévenként előre fizetve élvezheti. Ha családos ember, bekövetkezett halála után özvegye ötszáz franknyi végkielégítést nyer. Ha egy vagy több törvényes, vagy elismert törvénytelen gyerekei vannak, ezek egész 16 éves korukig a nyugdíjat élvezhetik, ezental pedig épügy, mint az özvegy, ötszáz franknyi végkielégítést nyernek.

De lássuk csak, hogy hozza össze a francia törvényhozás az okvetlenül szükséges nyugdíjalapot:

2. §. Az előbbi fejezetben jelelt munkásnak vagy hivatalnoknak két heti béréből vagy fizetéséből a nyugdíjalapra levonás eszközöltetik, még pedig naponta 5 centimets-et, ha a munkás nincs még 18 éves s ha 2 franknál nincs nagyobb keresete. 10 centimest akkor, ha 18 évnél idősebb s naponta két franknál nagyobb bére van. Jelen törvényben a házi eseléség nincs beleértve.

Tenyészállatok kiállításai Párisban. A kiállítás tartama alatti tenyészállatkiállítások végleges programját mostanában állapította meg a kereskedelemügyi miniszter. Miután ez közelről érdekel bennünket, tudomást veszünk róla. Első sorban is a szarvasmarha, birka-, sertés-, ló- s szamárkiallítás nem Párisban, hanem Vincennesben helyezték el. Ez ellen ugyan sokat protestáltak a gazdák, de már most bele kellett nyugodni a megmásíthatlan rendelkezésbe. A kiállítási idő június 7—18-ig tart. A tenyészállatok 7-én fogadtatnak el. Osztatlyoztatnak 8-án, a jury 9-én működik. 18-án állatvásár lesz s az állatkiállítást délután 5 órakor zárják. Az arab félvér, valamint az Orloff-Rostopchin és Strelitz-fajta lovak díjazására legutóbb 300—1500 frankos díjak lettek kifizetve. Érdekesnek tartjuk még megjegyezni, miszerint a ménesintézőség ajánlatára, a földmiveltési miniszter a lókiállítással kapcsolatosan nemzetközi öszvér- és szamar-kiállítást is rendeztet. A díjak 300—600 frank között variálnak.

IRODALOM.

Könyvpiacz.

Új megjelenésű könyvek nyilvántartása (1900 január hó).

	Bolti ára korona	értékben
Blum Brunó. Pénzgzd. és vidéki intézeteink. 1900.	1-	
Ruffy Pál. Segédkönyv a takarmány elegyek kiszámításához. 1900.	2-	
Milhofer Sándor. A kender termelése. 1900.	1-20	
— A földbirtok tehermentesítése.	—60	
— A papirbuza.	—20	
— Szarvasmarha tenyésztésünkről.	—40	
Szokolay István dr. Czukor- és söradó-törvények, végrehajtási rendeletek és utasításokkal.	—	
Madarász Gyula dr. Magyarország madarai. A hazai madárvilág megismerésének vezérfonala. — 2-ik füzet. Paesirta-, billegető- és poszáta-félék.	3-	
Rovara Frigyes és Ruffy Pál. Gazdasági vezérfonál. Gazdák használatára. (8. r., 232., IV. l.) Budapest, 1900.	3-	
Közgazdasági Lexikon. Közgazdasági ismeretek tára. Három kötetben. Szerkesztették: Halász Sándor dr. és Mandello Gyula dr. II. kötet. Időbér. — Munkástárs. (N. 8 r. 326 l.) Budapest, 1900. Félbörbe kötve.	24-	
Köztelek Zsebnaptár 1900-ra. Szerkesztik: Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az OMGE. titkárai.	3-20	
Tejgazdasági Zsebnaptár az 1900-ik évre. Szerkesztik: Jeszenszky Pál az OMGE. titkárja. Ara egyesületi tagoknak 3-30. Bolti ára	4-	
Gazdasági Számveteli Naptár 1900. évre.	1-50	
Hrebly Emil. A baromfi hizlalása és a bizott baromfi értékesítése. 45 szövegközi képpel, csinos vászonkötésben.	1-70	
Wiener Moszkó. Az Ujlaki Uradalom Üzleti Berendezése. A „Köztelek” szerkesztőség által kitüntetett pályamű. Két tábla, hat ábrával.	1-10	
Kracht, Maj. v.: Taschen-Ratgeber beim Ankauf e. geeigneten Pferdes f. den Reitod. Fahrdienst. 4. Aufl. gr. 160. (III. 36 S. m. 1 Taf.) Stuttgart, J. B. Metzler's Verlag.	1	márka.
Schube t. Baugewerksch.-Oberlehr. Baumstr. Prof. A.: Diemenschuppen u. Feldscheunen, ihre zweckmäss. Konstruktion, Ausführg. u. deren Kosten, f. Landwirte u. Techniker. Mit 20 Textillust. u. 8 Taf. gr. 80. (V. 24 S.) Leipzig, B. F. Voigt.	1-80	
Landsberg, Rechtsamv. Adv.: Der Kauf von Holz auf dem Stamme. [Aus: „Jurist. Monatschr. f. Posen, West- u. Ostpreussen.“] gr. 80. (24 S.) Posen, J. Jolowicz.	—80	
Bericht über die Thätigkeit des K. K. Ackerbau-Ministerium in der Zeit vom 1. I. 1894. bis 31. XII. 1897. gr. 80. (V. 662 S.) Wien, Hof- und Staats-druckerei.	5-	
Bade, Dr. E. Die mitteleuropäischen Süßwasserfische. Mit ca. 65. Taf. in Photographiedr. nach Aufnahme leb. Fische, 2 Farbtaf. u. ü. 100 Textabbildgn. vom Verfasser. (In 29 Lfgn.) 1. Lfg. gr. 80. (S. 1—16.) Berlin, H. Walther.	—50	
Die Versicherung der Rindviehbestände. Gesetz vom 26. VI. 1890/12. VII. 1898, nebst den Vollzugsschriften. 80. (15 S.)	—25	
Taschenbuch für landwirtschaftliche Genossenschaften. Hrsg. v. der Anwschaft des allgemeinen Verbandes der deutschen landw. Genossenschaften zu Offenbach a. M. 129. (IV. 310 S.)	3-	
Bourquelot (E.) et H. Hérissey. Notes sur les albumens cornés. Albumen de la graine de caroubier. In 8°, 24 p.	—	
Le réveil des travailleurs de champs. Description complète des reformes agricoles qui s'imposent et qui ne peuz plus être ajournées; par: Un campagnard vendéen, de l'arrondissement de Cholet (Maine et Loire). In 8°, 1-re édition. 32 pages Angers.	—	
Clarac C. Manuel pratique. Greffage de la vigne en écusson. In — 16, 79 pages avec fig.	1	frank.

Deloffre Paul. Indemnité de plus-value au fermier sortant (thèse); in 8°, III. 300 p. Alençon. (1899).

Paris (de). Les Engrais chimiques et leur emploi en horticulture. In 8°, 20 p. Mayenne.

(E művek beszerezhetők Killán Frigyes könyvkereskedésében, Budapest, IV., Váci-utca 28.)

Gazdasági egyesületek mozgalmá.

A sárosmegyei gazdasági egyesület folyó évi január hó 1-jével fennállásának 53. esztendőjébe lépett. Kevés oly gazdasági egyesülete van az országnak, mely működésének ilyen hosszú idejére visszatekinthet; pedig figyelembe véve azon körülményeket, hogy az egyesület vármegyéje, melyre működési köre kiterjed, az ország legészakibb részén fekszik, területét ugyszólrán egészen a Kárpátok legmagasabb hegycsoportja foglalja el, talaja a legsilányabbak közé tartozik, lakossága kivétel nélkül szegény s tótajku, elképzelhető, hogy a gazdáknak, különösen pedig a középbirtokos osztálynak mily erős akarattal s szoros összetartással kellett bírnia, hogy egyesületét ilyen hosszú és válságos időkben is nem csak fenntudta tartatani, de oly biztos alapon fejleszteni, hogy máma egy virágzó egyesületet találunk hazánk e szegény vidékén, mely működési körét a lehető legszélesebb alagra terjesztette ki. Az egyesület népszerűségét leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy e szegény vármegyének alig van birtokosa vagy gazdája, ki tagja nem volna s jelenleg is 656 tagot számlál maga az egyesület s 5000-en felüli tagja van fogyasztási szövetkezetének, melyet 3 évvel ezelőtt alapított. Ügyköre, melyet azelőtt egy felszázaddal maga az elnök később egy tiszteletbeli titkárral látott el, ma oly széles kiterjedésű, hogy az egyesület s szövetkezte ügykörét 8 javadalmozott, 2 tiszteletbeli hivatalnok látja el. Az egyesület részletes működését más alkalommal fogjuk ismertetni, ez alkalommal csupán az egyesület legutóbb megtartott közgyűléséről emlékezünk meg, mely közgyűlésen az egyesület alapszabály szerinti 6 éves működési ciklusát berekesztette s újabb 6 évi működési ciklusát megújította. Piller Kálmán egyesületi elnök nyitotta meg az ülést s elnöki megnyitó beszédében rövid vonásokban az egyesület elmúlt 6 évi működéséről számolt be; felsorolta azon nehézségeket s körülményeket, melyekkel az egyesület intőzőségének ezen idő alatt meg kellett küzdeni; megemlékezett a közelmúlt politikai viszonyokról, melyek az egyesület működését sem hagyhatták érnitellenül; örömmel jelezte, hogy mindezen sajnós körülmények megszűntek s az egyesület jövőben zavartalanul folytathatja működését. Attérve az egyesületi élet vázolására, felsoroljuk azon fontosabb eredményeket, melyek az egyesület elmúlt 6 évi működése alatt elérték. Ilyen elsősorban a 3 év előtt alapított fogyasztási és értékesítési szövetkezet, mely 32 vidéki fiók útján közvetíti a gazdasági cikkeket és eszközöket s az elmúlt évben 300,000 frtot meghaladó forgalmat csinált. Nagymérvű gondoskodását képezte az egyesületnek a tődölör irtása óta részben elsatnyult szarvasmarhatenyésztés felkarolása; ezen célra az egyesület tetemes anyagi áldozattal is hozzájárult; 600 darabnál több pinzgau-i üszöt s 400 drb pinzgau-i bikát importált legtöbbszörre a kisczagák részére. Ezenkívül több helyen szarvasmarha- és csikókiállításokat rendezett. A tej értékesítése céljából Eperjesen tejcsarnokot és sajtolót állított fel. A sertésenyésztés felvirágoztatását előmozdítandó közbenjárt a tenyészirány megállapítása érdekében. Három ízben rendezett gyümölcskiállítás, 1 ízben nagyobb szabású általános gazdasági kiállítás. Részt vett a milleniumi kiállítás, melyen egy díszoklevéllel s egy ezüst éremmel lett kitüntetve s a szegedi mezőgazdasági

kiállításán, hol 2 díszoklevelet, 1 tiszteletdíjat, és 7 más díjat nyert. Részben kedvezményes áru, részben ingyenes vetőmagot több ízben osztott ki a nép között. Gazdasági gépeket, különösen jobb minőségű ekéket, trióröket, rostákat kedvezményes áron beszerzett a kisczagák, illetve községek részére. A helyes gazdálkodási ismereteknek terjesztése céljából a földmivelésügyi miniszter anyagi támogatásával 200-nál több népies gazdasági előadást rendezett a vidéken. Az intelligens gazdaközönség részére évenként tartottak szakelőadások a gazdaság egy s más köréből. Több ízben nagyobb jutalmakban részesítette a gazdasági cselédeket s munkásokat. A szakelőadások tárgyait s más értekezéseket kinyomatta s tagjainak díjtalanul kiosztotta. 4 évvel ezelőtt megindította hivatalos lapját, a „Gazdasági Értesítő”-t, mely a hivatalos részen kívül sok gazdasági cikket is közöl. Ezeket kívül a vármegye közigazgatási viszonyait érdeklő minden ügyet felkarolt s különösen nagy tevékenységet fejtett ki a mezőgazdasági szeszgyártás érdekében. Mind-ezen munkásság és az elért eredmények amellett tanuskodnak, hogy a felvidék e mostoha viszonyokkal küzdő vidékén a gazdasági egyesület missziót teljesít, mit a vármegye gazdaközönsége az összetartás, az együttes s kitartó érdeklődés s tevékenységnek köszönhet. A közgyűlési megnyitó után az elnök maga, tisztársai s az igazgató választmány nevében, mivel mandátumuk lejárt, beadta lemondását. A közgyűlés Tahy József vármegyei alispán s egyesületi tagot kérte fel a megejtendő választás vezetésére, kinek indítványára Piller Kálmán eddigi elnök ismét egyharuga lelkesedéssel 6 évre az egyesület elnökévé választotta; hasonló lelkesedéssel választották meg újból az eddigi alelnökök Desszeffy Pál és Bujanovics Gyula. Majd a 30 tagból álló igazgató-választmány lett szintén egyhangulag 3 évre megválasztva. Ezután tárgyalattott az 1900. évi költségelőirányzat, mely szerint az összes bevételek 7357 koronában, az ügykör betartásával járó összes kiadások 11,372 koronában lettek megállapítva. Végül az elnök a következő szavakkal rekesztette be a közgyűlést: Ez alkalommal csupán a tömörülés nagy jelentőségét és szükségességét kívántam mélyen tisztelt gazdátársaim emlékeztetésben feljuttatni és a vármegye gazdaközönségét további egyesülésre felhívni, mert „egyesült erővel” a kivihetetlenek látszó óhajok is kivihetők lettek már. Én hiszem és remélem, hogy a Sáros-vármegyei Gazdasági Egyesület újabb 6 évre szóló alakulása alkalmából Sáros vármegye értékes gazdaközönsége, de a vármegyének a gazdák sorsát szívükön viselő nem gazda fia is az ügy és cél iránti rokonérzés befolyása alatt részek a vármegye gazdaközönségének érdekeit szolgálni, hiszem, hogy taglétszámunk nem eszökkenni, de szaporodni fog és hogy a jövőben még nagyobb szellemi s még több anyagi erővel egyesülve szolgálhatjuk vármegyénk gazdasági érdekeit. Adja Isten, hogy úgy legyen!

A gömör-kishont-vármegyei gazdasági egyesület múlt hó 16-án tartotta rendes közgyűlését gróf Serényi Béla elnöklété alatt. Az egyesület múlt évi működéséről szóló elnöki jelentésből a következőket vesszük: Nagy súlyt helyezett az egyesület a lefolyt évben is a népies gazdasági előadások rendezésére, ami kitűnik atból is, hogy január és február hónapok folyamán 7 előadóval 47 községben 70 előadást tartott, mely alkalommal több mint 2000 drb. gazdasági tartalmu könyvet osztott ki a hallgatóság között; az előadásokat 2500 gazda hallgatta. Az okszerű gazdálkodás szemléltetése céljából berendezett egy paraszti mintagazdaságot, mely 12 hold szántóföldből, 2 hold rétből, 1000 □-öl parlag szőlőből és 360 □-öl kertből áll. Fenntartotta és a céljának megfelelőleg javította az általa létesített csikólegelőt, amelyen a múlt évben 65 drb csikót helyezett el. A megye kisczagdáival tanulmány-

uti kirándulást rendezett Mezőhegyesre és a szegedi mezőgazdasági kiállítás megtekintésére, e kiránduláson 60 kisczagda s néhány középbirtokos vett részt. Rendezett az egyesület az ősz folyamán egy szarvasmarha-díjazást, mely alkalommal 14 tenyésztő szimmenthali és 6 tenyésztő magyar jellegű marhájára kapott összesen 260 frt díjat és okleveleket; résztvett továbbá a megye területén tartott állapotvizsgálatokon. Az egyesület taglétszáma a következő: 1 dísztag, 81 alapító, 368 rendes és 60 kedvezményes tag, összesen 509 tag.

A szolnok-dobokavármegyei gazdasági egyesület azon célból, hogy egyrészt, a megyei községek erdélyi-magyar fajtájú tenyész-bikaszükséglete hosszas utánjárás nélkül, lehetőleg egy helyen legyen beszerezhető; másrészt, hogy a szükséges számú és szép tenyészbikákat megyei gazdák neveljék fel és így a tenyészbikák beszerzésére fordítandó jelentékeny összeg a szarvasmarhatenyésztés előnyére a megyében maradjon: f. hó 26-án Deesen bikakiállítás és vásárt rendez, amelyre, 1-2 és 3 éves erdélyi-magyar fajtájú bikák hozhatók fel. A megye területén nevelt állatok díjazására az egyesület 1000 koronát tűzött ki.

Ankét a gyümölcsszállítás tárgyában.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a friss gyümölcs szállítására és csomagolására vonatkozólag szigorított rendelkezéseket kíván életbe léptetni. Ezen rendelkezések tervezetének megvitatása céljából a földmivelésügyi miniszter f. hó 15-én d. e. 10 órakor a földmivelésügyi miniszterium kis tanácstermében értekezletet tart, melylyel a szállításhoz érdekelte közönségnek alkalmat nyújt véleményének kifejtésére.

Elismeréssel tartozunk a kormányzatnak azért, hogy módot nyújt a gazdaközönségnek a tervezettel való foglalkozásra, annál inkább, mert az ugyancsak provokálja a hozzájárulást.

A gyümölcsküldemények szállítására vonatkozó határozmányok tervezetét alább közöljük:

Az üzletszabályzat 58. §-ában és az ahhoz tartozó póthatározmányokban az áru csomagolására nézve előirt szabályok kiegészítésül a a gyümölcsküldemények csomagolására és szállítására következő határozmányok kötelezők.

1. A gyümölcsök a csomagolás szempontjából három osztályba soroztatnak:

a) puha (bogyós) gyümölcsök; ide tartoznak: szamóca (földi eper) málna, szeder, ribizske, pöszméte és szőlő;

b) csonthéjas gyümölcsök; ide tartoznak: cseresznye, meggy, nyári és őszi barack és a szilva;

c) almafélék, u. m. alma (birs is) paradicsom és körte.

2. Ez osztályozás szerint a gyümölcsök csakis oly súlyu csomagokban szállíthatók, melyeknek elegysulya (a tiszta és göngysúly együtt

a) puha gyümölcsöknél 10, b) csonthéjas gyümölcsöknél 30, c) almaféléknél 50 kilogrammnál nem nagyobb.

A kocsiakomományokban szállított küldeményeknél, melyeknek a vasuti kocsiba való berakását és azokból való kirakását a díjszabás vagy külön megállapodás szerint a feladó, illetve a címzett maga tartozik végeztetni, a fenti méretek pontos betartásra nem kötelező.

3. A csomagolásra használt göngyöleteknek, u. m. kosaraknak (fűzfából, forgácsból, hánscséből stb.) és ládáknak oly szilárdnak és ellenálló képességgel bírónak kell lenni, hogy azok ne csak a tartalom külső behatásait elleni megvédésére legyenek alkalmasak, hanem a csomagokat a vasuti kocsiiban és raktárakban egymásra és más tárgyakkal is együvé lehessen rakni anélkül, hogy a tartalom károsodnék.

A
nál lehet
azonban
letes (n
kivéve
hordókba
mények,
szabályza
hiányossá
nek át sz

4. A
természet
pottal be

5.
szállításá
tárgyakat
kezésre b

A kö
küldemén
közök és
élő állat
„általános
rész, B) s
rozmányo
érvényese

6. D
minden eg
és számm
szállításh
jelölése n

Mai

Az OMGE. k

Az önzés bo

Kujtorgó mu

Fejőstehenek

Egy sós rét

Kainitnál olo

Mesterséges

1. szövegkör

Külföldi sze

Könyvpicz...

Vegyesek...

Kereskedelem

Budapesti ga

zsebet gőzn

magvak...

mitógyár ré

árujegyzése

czikkek ár

szurmarha

— Budapes

Budapesti l

Ingatlanok

ken felül.)

Szerkesztői t

A m. k

a VII. ker., E

tekinthetők a

kivételével:

naponk

Hétfői é

zárva van.

A muzs

A legk

Kerepesi-uton

utca sarkán, a

utca sarkán v

M

A göngyölet külalakja a kisebb csomagoknál lehet kerek is, a nagyobb csomagoknál azonban (25—50 kgr.-ig és felül) csakis szögletes (négyzetes) csomagolás használható, kivéve az almaféléket és a szilvát, melyek hordókban is csomagolhatók. Gyümölcsküldemények, amelyeknek csomagolási módja a szabályzatnak meg nem felel, a csomagolás hiányosságának elismerése daczára sem vétetnek át szállításra.

4. A gyümölcsök a csomagolási edényben természetüknek megfelelőleg papírral vagy gyapottal belsőleg is csomagolandók.

5. A vasutak a gyümölcsküldemények szállításához sem külön kocsiberendezési tárgyakat, sem más rakodási eszközöket rendelkezésre bocsátani nem kötelesek.

A kocsirakományokban szállított gyümölcsküldeményekhez a felek által adott rakodási eszközök és védő-szerek szállítására a hullák, élő állatok és áruk szállítására vonatkozó „általános határozmányok”-ban (Dijszabás I. rész, B) szakasz A) általános dijszabási határozmányok VIII. pont) foglalt intézkedések érvényesek.

6. Darabárúként szállított küldeményeknél minden egyes szállítmány tartós módon jellel és számmal látassék el. Kocsirakományban való szállításkor a szállítmánydarabok külön megjelölése nem kívántatik.

VEGYESEK

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei.	225
Az önzés betegjei.	226
Tárca.	
Kujtorgó mulatsága.	226
Takarmanyozas.	
Fejőstehenek takarmanyoza.	227
Gazdasági növénytan.	
Egy sós rét növényzete.	228
Trágyázás.	
Kainitnál olcsóbb kálitrágya.	229
Gazdasági vegytan.	
Mesterséges fehérjetartalmú tápanyagok.	230
Levegőszekrény.	231
Külföldi szemle.	233
Irodalom.	
Könyvpiac.	235
Vegyesek.	235
Kereskedelem, tőzsde.	237
Budapesti gabonatorzsde. — Szeszület. — Erzsébet gőzmalom. — Lujza gőzmalom. — Here magvak. — Vetőmagvak. — Apolló kőolajfinomítógyár részv. társ. — A központi vásárcsarnok árujegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmi cikkek árairól. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti gazdasági és tenyészmárvásár. — Budapesti lóvásár. — Kőhányai sertésvásár. — Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül).	238
Szerkesztői üzenetek.	238

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteményei a VII. ker., Kerepesi út 72. szám alatti házban megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követő napok kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Hétfői és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.
A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Amerikai löhere. A közelgő tavasz megnyitotta a vetőmagpiacon nagyban emelkedik az élénkesség s különösen tapasztalható ez a here- és a luczerna-magvagnál, amelyek termése a múlt évben Európaszerte nem a legjobban sikerült. Heremagtermelő gazdáink régióta nem kaptak oly jó árakat, mint az idén. De a jelenlegi szükséglettel szemben az amerikai löhere- és luczerna-magvagnak az inváziója mind nagyobb mértékben növekedik. Hogy is ne? — hiszen az amerikai löhere és luczerna 20—24 fittal olcsóbb a hazainál s azoknak a kereskedőknek, akik csak a saját hasznukat tekintik, nagyon is előnyös, ha ezen olcsóbb és hozzá rosszabb minőségű árut szöhatják a gazdák nyakába. Hogy ennek a veszélynek a magyar gazda mennyire ki van téve, arra nézve két tényre szolgálunk. Az egyik a „Pester Lloyd” mai számában megjelent hamburgi tudósítás, mely szerint Ausztria-Magyarország részére állandóan nagymennyiségű amerikai löherét és luczernát vásárolnak. A másik tény pedig az, hogy ez az amerikai löhere és luczerna tényleg be is jön hozzánk. A „Köztelek” múlt számában közölte a budapesti m. kir. vetőmagvizsgáló állomás, hogy Frommer Hermann utóda budapesti magkereskedő czég ismételtén megkísérelte amerikai löhere és luczerna leplomboztatását, amit csak az állomás ébersége akadályozott meg. Amidőn a gazdák az állomásnak köszönettel tartozhatnak, hogy az ilyen üzemeket nemcsak megakadályozza, hanem nyilvánosságra is hozza, másrészt a magunk részéről a leghatározottabban meg kell rónunk a nevezett czég azon eljárását, melyvel talán az állomás csekélyebb éberségére számítva, plomb alá akarta csempészni amerikai áruját és ezáltal az állomást is mintegy üzemei büntársává öhajította tenni. Ez az eset is bizonyítja, hogy a gazdáknak mennyire óvatosoknak kell lenniök. De mi még azt a tanulságot is levonjuk belőle, hogy a földmivelésügyi miniszter urat sürgősen fölkerjük, hogy a magkereskedőket a legszigorubb ellenőrzés alá vegye és intézkedjék, hogy a vidéki magvizsgáló állomások a plombirozásnál a legnagyobb elővigyázattal járjanak el. A magunk részéről nagyon szükségesnek tartanók, hogy a vidéki magvizsgáló állomásoknak a plombozást teljesítő személyzete néhány napra sürgősen a budapesti állami vetőmagvizsgáló állomásra rendeltessék, ahol a kellő vezetés és a megfelelő nagy anyaggal az amerikai löhere és luczerna biztos fölismérésére és meghatározására beoktattnának és a plombozást a vidéki állomások éppoly biztossággal végezhetnék, mint a budapesti állomás és a magyar közönség a vidéki kereskedőnél is teljes biztossággal lehetne aziránt, hogy az állomás plombja alatt amerikai árut semmi körülmények között sem vásárol.

Szállítási kedvezmények a malmoknak. A kereskedelemügyi miniszter a megszünt örlési-engedély fájdalomdija fejében a budapesti nagy malmoknak jelentékeny tarifális kedvezményeket czéltott nyújtani, még pedig úgy a lisztre, mint a gabonára is. A kedvezmény lényege az lett volna, hogy a budapesti malmok minden viszonylatból az örlés czéljából szállított gabonára tarifális kedvezményt nyertek volna, sőt ha értesülésünk megbízható, ezen tarifális kedvezmény a tényleg kivitt liszt után számított volna, vagy a gabonára; azaz ez tulajdonképpen nem tarifális kedvezmény, hanem egy kiviteli prémium lett volna. Mint hírlík, a kereskedelemügyi miniszter ezen tervet elejtette, hogy mily befolyások következtében: azt nem tudjuk, de mint örvendetes tényt konstatáljuk. Ezen rendelkezéssel a kereskedelemügyi miniszter megint abba a hibába esett volna, mint elődjei, hogy a budapesti malomipart egyedülül kedvezményezi, a vidéki malomipar hátrányára s talán nem is alaptalan az a vélekedésünk, hogy az egész tervet a vidéki malomipar ellentállása buktatta meg. Ezen tarifális kedvezmények, miután azok a zimonyi és orsovai viszonylatban is érvényesültek volna, a szerb és román gabona behozatalát éppoly elősegítették volna, mint az örlési engedély s mi legfőként ebből a szempontból örvendünk annak, hogy a kereskedelmi miniszter tervete meg nem valósult.

Agrárjog az egyetemen. A Magyar Gazdaszövetség a napokban küldöttségileg jelent meg a kultuszminiszternél s a mezőgazdasági jog részére tanszék állítását kérte az egyetemeken. Károlyi Sándor gróf, a küldöttség vezetője, utalt arra a visszás állapotra, hogy míg az egyetemen sok mindenféle érdek talál méltánylást, azalatt azok a doktrinák, melyek a magyar föld jövőjét, az okos mezőgazdasági politikát, szemben a manchesterizmus tulkapásaival biztosíthatnák, éppen nem adatnak ugy elő, mint kívánatos volna. Viszonyaink fejlődése, valamint a külföldi példák is megkövetelik, hogy e tekintetben változás álljon be s a konstatált hézag betöltessék. A miniszter távollétében az államtitkár fogadta a küldöttséget, aki kijelentette, hogy azt a mozgalmat, figyelemmel kíséri s azt az egyet, hogy a magyar állam jövője végső elemzésben a mezőgazdaságtól függ, ha minden mást eltagadunk, nem fogja kétségbe vonhatni senki sem. Épp ezért reméli, hogy a miniszter, sőt az egész kormány kedvezően fogja fogadni a gazdaszövetség méltányos és megokolt kérését, maga részéről ebben az irányban megfogja tenni a lehető.

Kártékony állatok irtása. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a ragadozó és kártékony állatok mérgezésénél követendő eljárás tárgyában körrendeletet adott ki valamennyi törvényhatóságnak. A körrendelet így szól: A ragadozó és kártékony állatok mérgezésénél követendő eljárás szabályozása és az az ellenvétők megbüntetése tárgyában 1895. évi április hó 30-án 23.542. sz. alatt kiadott belügyminiszteri rendelet 1. §-a köteleességévé teszi a járási főszolgabíráknak, illetve rendőrkapitányoknak, hogy a mérgezési engedély iránti kérvénynek az engedély kiadására jogosított hatóságokhoz: a törvényhatóság első tisztviselőjéhez való előterjesztése előtt a kérelem érdemére nézve a szomszédos birtokosokat és községeket közbiztonsági szempontból hallgassák meg. Minthogy azonban a szomszédos s többnyire nagyszámu birtokosok és községek meghallgatása rendszerint hosszabb

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapestben, VI., Andrásy-ut 23.

időt veszen igénybe s az ügynek az 1897. évi április hó 3-án 25.444 szám alatt kiadott belügyminiszteri körrendeletben megkivánt sürgős elintézését hátráltatja: ennél fogva a duvadmérgezés iránti kérvények gyorsabb elintézése szempontjából az elől hivatkozott 23.542-95. számú belügyminiszteri rendelet 1.§-ának azon részét, mely a szomszédos birtokosok és községek közbiztonsági szempontból való meghallgatása iránt intézkedik, a földművelésügyi miniszter ural egyetértéssel oly értelemben egészítem ki, hogy a járási főszolgabíró, illetve a rendőrkapitány, a mérgezési engedély iránti kérvény előterjesztése előtt a szomszédos birtokosokat és községeket közbiztonsági szempontból az engedély iránti kérésről értesíteni, az e célból szándékolt mérgezést az érdekelt községekben közhírré tenni s az erről szóló értesítést a község házában 8 napi közzemlére ki függeszteni tartozik, mely idő alatt, ha az érdekelt nem nyilatkoznak, későbbi észrevételek az engedély tárgyában hozandó határozatnál figyelembe nem veendő. Egyidejűleg körrendeletben értesíti a miniszter a hatóságokat a felől is, hogy a kártékony állatok kiirtásához szükséges mérgek beszerzése céljából az elsőfoku rendőrhatalóságokhoz intézendő kérelmek bélyegmentesek.

Tarifapolitikánk változásáról vannak tele a napilapok. A pénzügyminiszter, valamint a szakkörök igen kedvelt eszméje, hogy miként Németországban, úgy minálunk is arra kellene törekedni, hogy a vasutakba befektetett tőke a megfelelő kamatot hozza meg. Frázis szerintük a hivatkozás, hogy az államvasutaknak nem a finansziális cél elérése, hanem a közgazdasági érdekek istápolása és ezeknek fejlesztése képezi feladatát. Tény az, hogy e kettőnek összeegyeztetése kell, hogy szem előtt tartassék és egyiket a másik rovására negligálni elhibázott dolog volna. Az áruosztályozás átdolgozásáról és a mai kor igényének megfelelő új alapokra való fektetéséről is van szó; sőt némelyek tudni vélik, hogy az átdolgozás a vámtarifán fog alapulni. Ezt mi kizártnak tartjuk, ha csak nem lesz külön önálló vámtérfelület, mert a mi érdekünk Ausztria érdekeivel nem azonos, sőt éppen ellentétes. Bármiként legyen is a dolog; föltételezzük, hogy az illetékes tényezőket megfogják hallgatni és így ezeknek módjukban lesz véleményüket legjobb tudásuk szerint elmondani.

Marharakodó állomások a folyó évben. A m. kir. földművelésügyi miniszter mostanában tette közzé az 1900. évre engedélyezett marharakodó vasuti és gőzhajózási állomások jegyzékét. E jegyzék szerint Magyarország területén 36 gőzhajóállomás és 1077 vasuti állomás lesz feljogosítva marhák, lovak, sertések rakodására. Ezen rakodó-állomások közül egyszersmind fertőtlenítő 54, etető-ítató állomás 7, végül 26 olyan állomás, mely az összes teendők ellátására van feljogosítva. A marharakodó állomásoknak mennél nagyobb számban való engedélyezése a közszükség érdekében történik, miért is föltűnő, hogy a drávaninenni magyar területnek csak minden 250 □-kilóméter területére esik egy marharakodó állomás. Ha e számítás alapjául a vasuti hálózatot vesszük; az arány kedvezőbb, mivel minden 12 kilométer vasutvonalnak megvan a maga marharakodó állomása. Állattenyésztésünk és marhakereskedelmünk terjedelmére érdekes világot vet még annak vizsgálása, hogy mely városok illetve megyék területén van a legtöbb marharakodó állomás. Az eredmény, hogy Budapest területén 21, Debreczenben 5, Szegeden 8, Győr és Pozsony városok területén 4-4, Kecskeméten 3 marharakodásra jogosított vasuti illetve gőzhajózási állomás van. A vármegyék közül fontosságuk sorrendjében van Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunvármegye területén 75, Bács-Bodrogban 44, Temes- 41, Torontál- 56, Somogy- 41, Nyitra- 35, Bihar- 45, Jász-Nagy-Kun-Szolnok- 35, Fehér- 32, Zala- 28, Arad- 27, Vas- 26, Tolna- 25, Pozsony-

25, Zemplén- 22, Békés- 23, Baranya-megye 16 marharakodó. Ha Magyarország 1898. évi áruforgalmának adatai szerint, a mondott évben 600.000 darab állat szerepelt mint kiviteli áru 150 millió korona értékben, ugy csak a kivitelhez szánt marhafelrakásból minden marharakodó-állomásra 540 drb. állat jutott, mintegy 140.000 korona értékben.

A vésztői gabonauzsora. Múlt évben egy botrányos gabonauzsora-pör folyt le a gyulai törvényszék előtt Rosenberg Márton és 11 társa ellen, kik a vésztői gazdákat „gabonaelvételek” czimén már majdnem teljesen kifosztották mindenükből. A gyulai törvényszék a vádlottakat a 72 panaszos minden bizonygatása ellenére felmentette, mert nem látta beigazolvani az uszorát, daczára annak, hogy némelyik vádlott 300 százalékra is dolgozott. A vádlottak védekezése mind egyforma volt. Ők határidőköteket üztek. A kir. alügyész felebbezése folytán azonban az ügy a nagyváradi kir. táblához került, mely a napokban fogta tárgyalás alá ezt az ügyet, de nem hozott benne ítéletet, hanem az adatok kibővítése végett visszaküldte a gyulai kir. törvényszékhez. Beszerzendők ugyanis a gabona-egység árai az elővételi ügyletek idejére vonatkozólag.

NYILTTÉR.*

Szuperfoszfát

chilisalétrom

kénsavas-káli

kénsavas-ámmon

és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

I^a rézgálicz

98-99%

jegecsekben és örölve valamint egyéb

permetező anyagokat

legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipari részvénytársaság

Budapest, V., Fürdő-utca 8. szám.]

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

*) Az e rovat alatt közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

1898. évi forgalom: 26,239 mm.

**Felhívjuk
a t. oz. gazdaközönség
figyelmét**

a budapesti gyapju-aukeziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg. Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimű gyapjuárverési és M. A. V. összes vonalain teljes díjkezdésben, valamint ingyen rakításban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál.

HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-ter 13.

Most jelent meg
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. titkársjai szerkesztésében

**Köztelek Zsebnaptár
1900-ra.**

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hatodik évfolyama régi köntösében, javított és telemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 20 fillér.

Megrendelhető
a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

1900. év. XVIII. évfolyam.

Mezőgazdasági Szemle
mezőgazdasági havi folyóirat.

Szerkesztik:
Cserhádi Sándor és dr. Kosutány Tamás.

A februári szám tartalma:
Az adóreform. Ekendits Emiltől. Formalizmus, Kovácsy Bélától. Magyarország komlótermeléséről 1899. évben, Csérei Lajostól. Összehasonlító takarmányrepatermelési kísérlet, Bechtel Frigyesztől. A zöldtrágyázás, Cserhádi Sándortól. A „Professor Maereker” burgonya, Grabner Emiltől. A meszes és márgázás, Windisch Rikárdtól. Irodalmi szemle, apró közlemények, könyvismertetés, levélzsekre ny.

**Előfizetés egy évre 10 korona.
fél évre 5 korona.**

Az előfizetési összeg a Mezőgazdasági Szemle kiadóhivatalának, Magyar-Óvár, küldendő be. 310

Mintatványszámok ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

**napi jelentés a gabonaüzletről
1900 február 9.**

A tegnapi magasabb párizsi jegyzésre New York is 6-13 centig emelkedett az árfolyamokban, mely körülmény az itteni üzletet csak némiképp tudta megszüldíteni, úgy hogy alappjában véve a mai forgalom a határidőpiacon tartott árak mellett ment végbe. A készáru piacon a buza változatlan áron kelt el és a malinok jobb vételkedve mellett körülbelül 35000 mmársára becsülhető a forgalom. Mindazonáltal finomabb fajú búzákért 5 fillérrel magasabb árat fizettek 100 kgként.

Tengeriben az irányzat határozottan szilárd és helybeni paritással 9-60 koronát lehetett elérni.

Árpában kedvezőbb hangulat uralkodott és takarmányezőkre 10-80-11-50 koronán volt kapható. Jobb minőségű árpa 12 koronán kelt el.

Zabméréselt kínálat mellett 10-20-10-60 K.jegyez. Rozs szintébb szilárdabb és minőség szerint 12-30-12-60 koronát ért el pesti paritással.

Déli 12 órakor jegyez:

Buza áprilisra 1900.	15.50-15.52
októberre	15.78-15.80
Zab áprilisra	10.18-10.20 korona.
Rozs augusztusra	12.92-12.96
Tengeri májusra	9.96-9.98

Szeszűlet

Szecs. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszűletben e héten az üzletmenet élénk volt és fedezési vásárlások folytán a szeszárak azonnali, valamint későbbi szállításra változatlanul, szilárdan a mult heti zárlatjegyzés szerint záródnak. Elkelt finomított szesz azonnali, valamint febr.-márc. szállításra 113-50 koronáig adózva és 43-50-44 koronáig adózatlanul szabadraktárra szállítva nagyban.

Elesztőszesz szilárd és adózva 113-50 K., adózatlanul 43-44 K. kelt.

Vidéki finomítottgyárak által kontingens finomított szesz szabadraktárra szállítva 42- koronáig volt ajánlva és néhány tartány ez áron el is kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak 34-50-34-75 K. ajánlottak kont. nyersszeszt felső-magyarországi államásokhoz szállítva és ez áron néhány tétel el is kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36-50-37- korona.

Décs j. gyár 40-40-40 korona, kontingens nyersszeszt.

Prágai jegyzés 112- korona adózott és 38.50-39 korona adózatlan szeszt.

Triest-i jegyzés 22- korona kiviteli szeszt 90% hektoliterje.

Kivételre néhány kocsiakomány finomított szeszt vásároltak.

Vidéki szeszgyárak közül Győr, Lőcse N.-Várad Kenyérmező, 50 fillérrel drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak a héten: Finomított szesz 113-113-50 korona, elesztőszesz 113-113-75 K., nyersszesz adózva 111-111-50 korona, nyersszesz adózatlan (exkontingens) - korona, denari rált szesz 36-50-37- korona. Kontingens nyersszesz - korona.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendőek.

Vetőmagvak. (Mauthner Odön tudósítása.)

Vörös lóhere. A külföld részéről mindinkább sürögősebb a kereslet, mindinkább magasabb árajánlatok mellett, de kötésekre mégsem került a sor, mert nemcsak a finom minőségűek vannak szűkben, hanem a nagy figyelemre méltított közminőségűekben is már hiány észlelhető és ezeket sem engedik már át a kivitelnek hanem a belföldi szükséglet részére tartogatják. Termelőnek már semmi eladó lóheremagjuk nincs és a még fedezetlenül lévő nagy belfogyasztással szemben minden lehetséges eszközt megpróbálnak készletek pótlóteremtésére és csakugyan előbb, mint vártuk következett be

az idő, amiből némelyek olyan eredetű áruhoz folyamodnak, mely nem tekinthető szolid vetőmagnak. Amerikai vörös lóherén kívül még olasz eredetű lóherék, melyeket alantós kulturális értékükönél fogva mellőzni kellene, szintén igénybe vételnek a hiány pótlására. Külföldi tudósítások azt jelentik, hogy nagy mennyiségű amerikai lóherét vásároltak kereskedők Ausztria és Magyarország részére. E jelentések igaznak bizonyulnak, mert nemcsak a bécsi piac fogadott be nagymennyiségű amerikai árut és terjeszti most az egész országban, hanem a lefolyt héten a budapesti magvizsgáló állomás elé is terjesztetett amerikai lóhere plombozásra, az eredetének fölemlítése nélkül, minthogy pedig hivatalból tiltva van az ilyen eredetű heremag ölmázrolása, természetesen visszaszántotta az állomás ezen amerikai magplombozását. Köszönettel adózunk a magvizsgáló állomásnak, hogy szigorú, óvatos eljárásával a gazdát és a szolid kereskedelmet megóvni törekszik az amerikai lóherétől. Luczerna forgalma a lefolyt héten folytatódott is élénk volt, francia és magyar áru nagy mennyiségben kelt el. Jó kereslete van a pimpinella mentes tiszta ballaczinnek, melyért teljes árat fizetnek. A takarmányrépa forgalma élénken kezdődött és az üzlet folyamán igen mozgékony volt, mindazonáltal továbbra is csak a teljesen megbízható árut veszik tekintetbe.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónkint Budapesten.

Vörös lóhere	150-160 korona.
Luczerna	90-100

Heremagvak ölmázrolása. *)

Budapest, 1900. február 8-án.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1899/1900. idényben, azaz 1899. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedők-nél és termelőknél a következő magvakat ölmázrolta:

Luczerna Lóhere Összesen m é t e r m á z s a			
Mauthner Odön Budapest...	10 8	1040	2048
Magy. mezőg. szöv. Bpest...	444	808	1252
Klein Vilmos Szatmár ...	150	727	877
Haldec Ignác, Budapest...	577	278	855
Deutsch Gyula, Budapest...	318	196	514
Ifj. Freund Sámuel, Szatmár	28	361	389
Frommer A. H. utóda Bpest...	176	127	303
Klein Vilmos örök. Temesvár	90	136	226
Beimel és fia Budapest ...	29	104	133
Lamberger Károly Bpest ...	50	74	124
Singer Zsigmond, Budapest	18	86	104
Boross és Szalay ...	42	59	101
Radwáner és Rónai Bpest...	10	69	79
Gr. Teleki Arvéd, Drassó...	52	4	56
Szávoszt Emil, Budapest ...	6	42	48
Kramer Lipót Budapest ...	14	10	24
Fuchs Fülöp, Budapest ...	-	13	13
Összesen...	3012	4134	7146

1) 7 q biborhere, 16 q fehér here.

2) 81 q répmag.

*) A hazai mezőgazdaságra nézve káros amerikai heréféle magvakat a magvizsgáló állomás nem ölmázrolja.

Az állomás egyszersmind kötelességének tartja nyilvánosságra hozni, hogy Frommer A. H. utóda helybeni magkereskedő, figyelmeztetésünk daczára, ismételve amerikai heremagot terjesztett ölmázrolás elé, mely áruinak ölmázrolását intézetünk kiküldöttje természetesen visszaszántotta.

Lujza Gözmalom Részvény-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1900. febr. 8. Netto-árak 100 kgként, Budapesten, elegysuly tisztasulyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Buzaliszt:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	26.20	24.80	23.60	22.40	21.60	21.00	19.60	18.60
	Takarmányliszt				K o r p a			
	7 1/2				8			
Ár kor.:	14.60	11.00	8.80	9.00				

Az Erzsébet Gözmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1900. febr. 8-án. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónkint, teljsulyt tiszta súlynak érte, zsákostul, a budapesti vasúti vagy hajóállomáshoz szállítva:

Buzaliszt:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2
Ár K.:	26.20	24.80	23.40	22.20	21.60	21.00	19.60	18.80	14.00
	8-as takarmányliszt				finom		goromba		
	korona				11.40		8.60		

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok állító szövetsége: jelen ése. 1900. február hó 7-éről.

Az egybe esős időjárás következtében üzleti forgalmunk csendes lefolyású volt. Husféléből vidéki marhahus mérsékelt vételkedvre talált, míg vidéki forju és sertés változatlan áron került eladásra. Vadból a hozatalok már mérsékelték és ezek jó áron nyertek elhelyezést. Vajban a hangulat kedvezőbb lett, anélkül hogy az árak lényegesen változtak volna. Turó jól fogyott. Vágott baromfiban a hozatalok csökkentek és ezért az árak jól tartották magukat. Az élőbaromfipiacon a kezdetben érvényben volt magas árak nagyobb hozatalok folytán estek. A tojáspiac szűrgős kínálat folytán lanyha, az árak hanyatlottak.

Eladásaink: vidéki marhahus 68-84 korona, borju 90-100 kor., sertés 80-90 korona 100 kigrmonként. Bányapárja 18 korona.

Szarvas egészben 50-60 kor. 100 kigrjával. Nyulak nagy tettekben 1.80-2.00 koronáért kelték el drbnként. Teavaj 1.60-1.80 kor., főzővaj 1.20-1.40, turó 16-20 korona 100 kigr.

Vágott baromfiból elkelt lud 1.20-1.30, pulyka 1.20-1.40 korona árban kilonként számítva.

Élőbaromfiból eladtunk magló libát 6.00, sovány delykát 9-9.50, tyukot 2.20-3.00 koronáért, mindent páronként számítva. Prima alföldi tojást 92-96 koronával jegyzünk.

Gyümölcsben az irányzat csendes, középminőségű almáért 16-20 korona volt elérhető 100 kigrmonként.

(A székesfehérvári vásárcsarnok-igazgatóság jelen tésze. Budapest, 1900. február 8 ró.)

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q K. 100-104. II. oszt. 96-100, III. oszt. 92-96 eleje I. oszt. 92-96, II. oszt. 88-92, III. oszt. 84-88, borjúhús hátulja I. oszt. 128-132, II. oszt. 116-128, eleje I. oszt. 108-112, II. oszt. 96-108, birkahús hátulja I. oszt. 80-84, II. oszt. 72-80, eleje I. oszt. 64-68, II. oszt. 56-64, bányás eleje 1 db 0-0-0, hátulja -0-0-0, sertésbús magyar szalonnával elsőrendű 1 q 90-92, vidéki 80-90, szalonna nélkül elsőrendű 96-98, vidéki 80-96, sertésbús pörkölt -0-0-0, sertésbús szez b salonnával -0-0-0, szalonna nélkül -0-0-0, sertésbús füstölt magyar -0-0-0, idegen (vidéki) -0-0-0, sonka nyers 1 kg. 90-1-20, füstölt bef. esonntal 1-20-1-50, esont nélkül 1-40-1-70, sonka füstölt külf. esont nélkül -0-0-0, szalonna sózott 1 q 88-90 füstölt 100-104, sertés-szir hordóval 1-00-1-12, hordó nélkül 96-98, kolbász nyers 1 kg. -0-0-0, füstölt 1-40-1-50, szalámi belföldi 200-350, külföldi -0-0-0, malacz szopós élő 1 db 4-0-0-7-0, tisztított 170-1-80.

Baromfi. a) Élő. Tyuk 1 pár K. 2-60-2-80, sirke 1-50-1-60, kappan hizott 4-40-4-80, sovány 3-20, 3-60, ruca hizott 5-60-6-00, sovány 3-3-20, lud hizott 12-0-13-0 továny 0-0-0-0, pulyka hizott 10-0-11-0, sovány 0-0-0-0. b) Tisztított. Tyuk 1 db fri 1-40-1-50, 1 kg. -0-0-0, csirke 1 db 1-00-1-20, 1 kg. -0-0-0, kappan hizott 1 db 1-40-1-80, 1 kg. -0-0-0, réce hizott 1 db 1-60-2-80, 1 kg. 1-1-20, félkővér 1 db 0-0-0, lud hizott 1 db 4-60-6-50, 1 kg. 1-1-10, félkőv. 1 db 0-0-0-0, 1 kg. -0-0-0, pulyka hizott 1 db 0-0-0-0, 1 kg. 0-90-1-20, félkővér 1 db 0-0-0, 1 kg. -0-0-0, ludmáj 1 db 1-0-2-0, 1 kg. 2-80-4-0, ludzsír 1 kg. 1-60-2-0, idej liba 1 db -0-0-0.

Hal. Élő. Harcsa 1 kg. K. 1-60-2-00, csuka 1-40-2-80, ponty (dunai) 1-60-1-80, süllő -0-0-0, keszege 0-0-0, márná 1-10-1-20, csomópó 1-20-1-40, angolna 0-0-0-0, ajró kevert 0-40-0-90, lazac -0-0-0, pisztráng 0-0-0-0.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. K. 0-16-0-16, efolószott 0-12-0-12, tejszín 0-0-0-0, tejföl 0-50-0-56, tehénvaj (tea) 1 kg. 1-40-2-00, I. rendű 1-1-1-50, II. sz. 1-1-1-50-0, olvasztó 0-0-0-0, Margarin I. rendű 0-0-0-0, II. rendű 0-0-0-0, tehénúró 0-16-0-24, juhúró 1-12-1-20, liptói 1-12-1-28, juhsajt 0-0-0-0, emmentáli sajt 2-0-0-2-0, groji sajt 0-0-0-2-0.

Liszt és kenyérmű. Fehér kenyér 1 kg. K. 0-16-30-0, barna kenyér 0-20-0-22, rozkenyér 0-22-0-22. Buzaliszt 00 sz. 1 q 0-0-0, 0-0-0, 1-0-0, 2-0-0, 3-0-0, 4-0-0, 5-0-0.

Hűvelyesek. Lenese magyar 1 q K. 12-20, stoke-raul 36-56, borsó héjas magyar 20-0-24-0, koptató magyar 26-30, külföldi 20-34, bab fehér apró 12-18 nagy 12-0-16-0, szines 10-0-20-0.

Tojás. Friss alföldi (1440 db.) korona 90-0-98-0, erdélyi (1440 db.) 94-0-94-50, meszes -0-0-0, orosz tojás 100 db. -0-0-0, tea tojás 7-0-0-8-0, törött tojás 0-0-0-0.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0-0-0-0 1 b 5-0-6-0, Petrezselyem 100 kötés 0-0-0-0, 1 q 16-0-20-0, zeller 100 db 2-40-5-0, karalábé 2-40-3-20, vöröshagyma 100 köt. 0-0-0-0, 1 q 8-00-11-00, foghagyma 100 köt. -0-0-0-0, 1 q 26-32-00, vörösrépa 100 drb 1-40-2-40, fehérrepa, fejeskáposzta 10-0-18-0, kelkáposzta 100 db

Vintschgau-i hasas tehének
tejelési képesség
2500—3000 liter,
 melyet több oldali bizonylatokkal igazolhatok,
 kaphatók

PICK OSWALD-nál,
 VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

Ajánlják nagy raktárunkat minden patkolási czikkből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakferiák által legjobban ajánlott patkóikat igáslovak és paripák, ugy-szintén ökrök vasalására.

Különösen kiemeljük czégünknek legújabb szabadalmazott rudvasalásait és kengyelelt.

M. HANN'S SÖHNE
 cs. kir. udvari patkolási eszköz-szállító
BÉCS, II., RENGASSE 6. SZÁM.

Tavaszi vetésre
 első minőségű

Hanna-Pedigree árpát,
 mely utótenyésztése az eredeti Kvassitzi árpának.
 Ezen árpafaj már évek óta nagyon beválik; mivelhogy a mellett, hogy dusan fizet, oly minőségben terem, mely ismert finomságánál fogva sörfőzésre kiválóan alkalmas és mint ilyen a legnagyobb áron adható el. 9069

Czukorgyár Diószeghen,
 66 Pozsonymegyében.

KAINIT
 nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

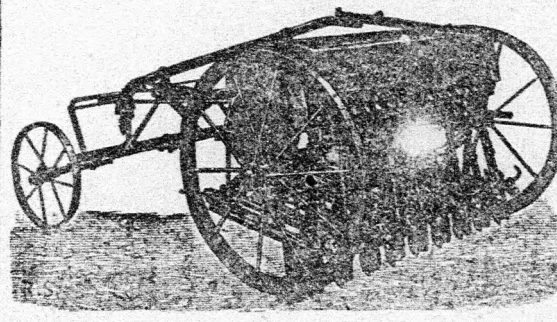
Á r a k:

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyideűleg a kainit árát egyesületük pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

A vetési időnyre ajánlom **Sack Rudolf** legújabb rendszerű **sorbavetőgépeit,**
 melyek KISBÉREN és LÉVÁN mult év őszén tartott nemzetközi versenyek alkalmából első díjjal lettek kitüntetve.

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sík vagy dombos talajon minden magfélélt tetszőszerinti mennyiségben tökéletes egyenletesen lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszekrényt beigazítani, merítő vagy fogaskerekeket cserélni kellene. **Sack Rudolf** valamennyi sorbavetőgépei felette könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készí-
 szítve, igen tartósak és kívánatra elő-ormánnyal is kaphatók.

Mindennemű **Sack eke, borona, szórvetőgép és talajmívelési eszköz** dús választékban van raktárromon és eredeti minőségben az itt látható törvényes védjeggyel csak nálam szerezhető be. Legújabb árjegyzékem éppen most jelent meg és kívánatra legszívesebben szolgálók azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,
 Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője.
BUDAPEST, V., Váci-körut 52. sz.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

(I. pótlék kiadása a magy. kir. államvasutak által kezelt h. é. vasutak árudíjszabásához.)

Folyó évi január hó 15-én, illetve a körös—belovár—verőcze—barcsi h. é. vasutat, illetőleg a verőcze—belovári, a bihari h. é. vasutat, illetőleg a szilágy-somlyó—margitai vonal megnyitása, a pancsova—petrovoselói vasutat, illetőleg a pancsova—temesparti összekötő vágány megnyitása, a somogy-szobb—barcsi h. é. vasutak illetőleg pedig 1900. január hó 2-től való érvénnyel, a magyar kir. államvasutak által kezelt h. é. vasutakon 1899. november 1. óta érvényes árudíjszabáshoz (II-ik rész) következő tartalommal I. pótlék lép életbe.

II. A B) különleges rész kiegészítése é. p.:

- a) A bihari h. é. vasut díjszabásának kiegészítése;
- b) A körös—belovári h. é. vasut díjszabásának hatályon kívül helyezése;
- c) A körös—belovár—verőcze—barcsi h. é. vasut díjszabása;
- d) A pancsova—petrovoselói h. é. vasut díjszabásának módosítása;
- e) A somogy-szobb—barcsi h. é. vasut díjszabásának módosítása.

III. Állomásnév változtatások.

IV. Marharakodó állomások jegyzékének helyesbitése.

V. Nyomdahiba helyesbitések.

Ezen pótlék külön-külön magyar és német kiadásban jelenik meg és a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál (Csengery-utca 33.) és az üzletvezetőségeknél 30 fillérért kapható.

Budapest, 1900. január hó. Az igazgatóság.

Eladó
 sima és gyökeres szőlővessző.

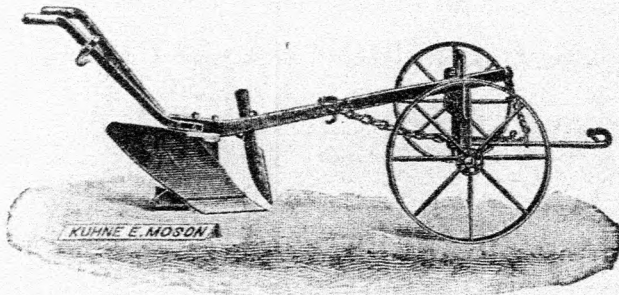
Gróf Zichy János fővnyi szőlőtelepéről teljesen érett, peronospora- és jégmentes nagy mennyiségű sima és gyökeres fajtiszta szőlővesszők tavaszi szállításra eladóak:

	sima ezre:	2 éves gyök. ezre
Olasz rizling	8 korona	— korona
Mézes, fehér	8	—
Fehér burgundi	10	28
Zöld sylváni	8	28
Ezerjó	8	—
Kövidinka	8	28
Madelaine angevine	8	20
Chasselas blanc croquant	12	—
Chasselas rouge	16	—
M. Passatutti	24	—

A szőlővesszők szokványminőségűek ültetésre elkészítve.

Az árak esomagolva és vasutra szállítva értendők. Az összes ár szállításkor utánvételeztetik.

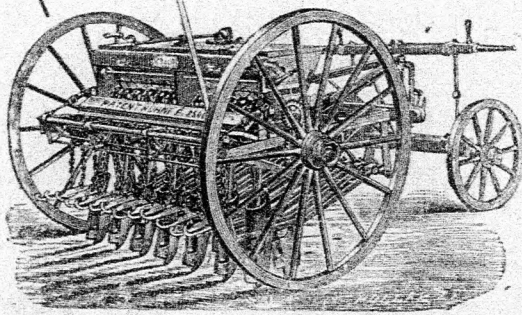
Megrendelések **Uradalmi intézőség** ezimére **Főveny-pusztá. u. p. Tács** (Fejérmegye) kéretnek, hol bővebb felvilágosítás is nyerhető. 313

KÜHNE E. Alakult 1856.
gazdasági gépgyára
MOSONBAN.

a beálló tavaszi időnyre ajánlja elismert szerkezetű és leggondosabb kivitelű

Hungária Drill (merítőkorongos),
Mosoni Drill (tolókerekes),
és Jubileum Drill (kisgazdálknak) sorvető gépeit.

A gyárnak ujonnan bővített ekeosztálya szállít: egyetemes acél Sack ekéket két, három és négyvasu ekéket mindenféle talajművelő eszközt Laacke-féle szántó és réthoronákat, hengereket.

Kitűnő tisztító és osztályozógépek a vetőmag előkészítésére Mútrágyaszórók stb. Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a. Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme, hési, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélókra. BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálás módszer szerint inoxydált szivattyúk rozsdá ellen védve.

legújabb javított rendszerű fűződes, százas és hídmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, baremmérlegek. Commandit-társaság szivattyú- és mérleggyártására.

Árjegyzékek W. GARVENS, Wien, L. Wallischgasse 14. sz. ingyen és bérmentve. Schwarzenbergstrasse 6.

Burgonya ültető gépet Skorpió-féle szabadalom. 1900-iki modell, ujonnan javított, két és háromsoros burgonya valógtató gépet a legegyszerűbb szerkezettel és legnagyobb munkaképességgel ajánl

JULIUS GAROW, gazdasági gépgyár 240
Prag-Bubna.
Katalogusok és prospektusok díjtalanul. Korai megrendelések kívánatosak.

Minden fajta erdei csemetéket

erdők és sövények alakításához, szép és olesó: fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, vörös és fehér égerfa, akácza, fehér juhar, berkenye és bodzafa csemetéket ajánl 105

Gutsverwaltung BOROWNA
posta: BOCHNIA, Galiczia.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

7 arany, 18 ezüst-érem, 30 tiszteleti és elismerő-oklevél.

Allatgyógy-dietét szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. 45 év óta a legtöbb istállóban használják étrendjüket, rossz emésztés ellen, a tehénelj javítása és a tejelő-képesség szaporítása érdekében. 1/2 doboz ára 70 kr., 1/4 doboz 35 kr.

KWIZDA-féle

Erotakarmány Iovaknak és szarvasmarháknak. 1 doboz 5 porcióval 80 kr., ládáska 100 porcióval 8 frt, ládáska 50 po cíoval 3 frt.	Kólíka-pirulák Iovaknak és szarvasmarháknak. 1 szelence 1 frt 60 kr., 1 kéregpapírdoboz 60 kr.
Sertéspar Állatgyógy-dietét. szer a hizlalás fokozására. Kis doboz 60 kr., nagy doboz 1 frt 20 kr.	Krezolin Javított krezolin. Legelőcsőbb, oldatokban nem mérgező fertőtlenítő szer. Mételey, rüh, pók, impó, száj- és körömvész alkalmazásával, megfertőztetett ruházat, betegsorbák, marhaszállító koscsik, vágóhidak tisztítására, elhullott marha, emésztőgyőrök megőrzésére stb. Kiválóan alkalmas mindenféle állati ürületek, bolhák, tetik stb. elpusztítására és a poloskák kiirtására a lakóhelyiségekből. 25 klg. 10 frt, 10 klg. 7 frt, 5 klg. 5 frt. Postacsom. 3 frt 60 kr. Próbapalack 400 grammos 60 kr.
Szárnyaspar Állatgyógy-dietét. szer mint elesőgptótiék 1 csomag 50 kr.	Hashajtó-pirulák Iovaknak (Physic.) 1 pléhdoboz 2 forint.
Hashajtó-pirulák Iovaknak (Physic.) 1 pléhdoboz 2 forint.	Gilisza-pirulák Iovaknak 1 pléhdoboz 1 frt 60 kr., 1 kéregpapírdoboz 60 kr.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Csak a fenti védőjeggyel valódi minőségben kapható az összes gyógyszerárakban és drogeriákban. — Főraktár:
Kwizda J. Ferenc
cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bolgár fejedelmi udvari szállító
ker. gyógyszerész, Korneuburg Bécs mellett.

Móczár Andor

kunfélegyházi szőlő-nagybirtokos immunis vesszőiskolája 500 fajban termelt gyökerező szőlővesszőre megrendeléseket elfogad. Árjegyzékkel bérmentve szolgál.

Mindennemű teigazdasági eszközt és gépet szállít, teigazdasági telepeket és tejszővetkezeteket rendez be az

A-Separator Részvény-Társaság
ezelőtt Pfanhauser A.
Budapest, VII., Erzsébet-körut 45.

Megjelent

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
kiadásában

Gazdasági Számviteli Naptár

1900. évre.

czimmel egy diszesen s teljesen vászonba kötött, naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszeri számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.

Ara diszesen bekötve 1 kor. 50 fillér, portómentes megküldéssel 1 kor. 80 fillér.

Most jelent meg * * * *

Baromfi hizlalása

* * * és a hizott baromfi értékesítése.

Irta:

az Országos Magyar
Gazdasági Egyesület
megbízásából

**HREBLAY
EMIL**

állatteny. magy. kir.
felügyelő.

45 szövegközti képpel,
csinos vászonkötésben.

Ara
portómentes küldéssel
1 kor. 70 fill.

Megjelent

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ kiadásában

Az Ujlaki Uradalom

Üzleti Berendezése

a „Köztelek“ szerkesztősége
által kitüntetett pályamű.

Két tábla, hat ábrával.

IRTA:

WIENER MOSZKÓ.

Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése.

104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel:

1 korona 10 fillér.

Megjelent

az Országos Magyar Gazd. Egy. kiadásában a

Suschka Richárd

(magyaróvári gazd. akadémia intézője)

Egyszerű gazdasági számvitel

az Orsz. Magy. Gazd. Egy. által 1000 frt pályadíjjal
koszoruzott pályamű.

Bolti ára csinos vászonkötésben **6 korona.**

A „Köztelek“ előfizetőinek
csomagolás és portómentes megküldéssel **4 korona 60 fillér.**

Megrendelések

a „Köztelek“ kiadóhivatalába **Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. intézendők.**

GERNOVSKY & Co.

mezőgazdasági gépgyára
BÖMISCH BROD bei PRAG.

Ajánlja a tavaszi időnyre a t. cz. gazdálkodóknak összes kiváló minőségű és mindenkor első díjjal kitüntetett gazdasági gépeit és eszközöket és bátorodik a következők szabad, különlegességeire felhívni a figyelmet:

Lókapa
(Cernořsky szabadalma) rőpa és repcebéhez, kukorica, burgonya, szőlő és komló kertekben; eddig bel- és külföldön 25.000 drb használatban.
Ezen lókapat mint egyes lókapat egy sorhoz, vagy kombinálva 3, 4 vs 5 sorhoz állítjuk elő. Ára az egyes lókapatnak nagyság szerint 36, 44, 54 korona, kombinált 3 soros 130 korona, 4 soros 280 korona, 5 soros 320 korona.

Chilisalétromszóró
(Cernořsky szabadalma) kétsoros kéziérré drbja 50 korona, 4 és 6 soros vonóérré kormányozható oldal részekkel 120 és 160 korona.

Hat- és nyolczágu extirpatorok
a tavaszi vetés előtt a gyom kiltásához és a talaj alapos felborítására. Ára 100 korona.
Ezenkívül az összes mezőgazdasági gépekből állandóan nagy raktárunk van a minden megrendelés pontosan intéztetik el.

Árjegyzék
ingyen és bérmentve.

ad 17068/99. sz.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

(A természetghajók téli menetrendje Fiume-Velence és Fiume-Ancona között)
Fiume és Velence között a legnagyobb kényelemmel berendezett gyorshajók közlekednek.

Ezen hajók téli menetrendje f. évi november hó 1-től 1900. évi márczius hó 31-ig a következő:

Fiuméből indul Velencébe minden szombaton 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestre este érkező gyorsvonathoz; érkezés Velencébe másnap reggel 7 órakor.
Velencéből indul Fiuméba minden kedden este 7 óra 30 perckor a Szent-Márk-térről; érkezik Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perckor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméből indul Anconába minden csütörtökön este 8 órakor, csatlakozásban a Budapestre este érkező gyorsvonathoz; érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a Rómába induló gyorsvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szombaton este 8 óra 30 perckor, csatlakozásban a római, nápolyi és obognai gyorsvonatokkal; érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perckor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.
A tengeren való hajóátkelés 10 órát vesz igénybe.

Fiuméből-Anconáig vagy Velencéig a gőzhajón fizetendő:
a luxus osztályban ágygyal együtt 16 korona
az I. helyen 12
a III. helyen 6

Bécs államvasut és északi vasut p. u. és Fiume közt Budapestet át alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten láttaozás mellett tetszés szerint megszakítható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadatnak következő árakon:

		Budapest-Firenze-Fiumén át I. oszt.	75.80 fr.	II. oszt.	55.45 fr.	III. oszt.	30.15 fr.
•	Genua	Velencén	92.50	67.25	36.55		
•	Milano	át	71.95	52.85	28.70		
•	Turin		92.25	67.10	36.45		
•	Nápoly	Fiume-Anconán át	104.45	75.55	41.05		
•	Róma		76.05	55.65	30.30		

Bővebb értesítés nyerhető a magy. kir. államvasutak városi menetjegy irodáiban és Cook-féle utazási irodában; a „Cauirer” nemzetközi utazási irodában Abbaziában és Bécsben; „Schenker és Társa” cégénél Budapestten és Bécsben és Antonio de Paoli cégénél Velencében; E. R. Brizzi & Co. Milanóban, valamint a Stangen-féle utazási irodában Berlinben.

Budapest, 1900. február hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker.,
Katoná József-utca 8.

Ajánljuk
trieurjeinket
minden gabona tisztítására
5 kiló nyerstermény
beküldése mellett
speciális
trieurt
készítünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felcserélünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárúsítók alkalmazását nyerhetnek. 8081

Díjjal kitüntetett ,Westfalia'-Separator

a legegyszerűbb, legtartósabb és legjobb munkabírásu tejszűrő gép. A dob egy fogással kivethető; egy perc alatt tisztítható.
Berakó tányér nélkül fogaskerekek nélkül csavarozókeret nélkül gummi zár nélkül,
ennél fogva költséges javítások és a berakó tányérok pótlása a „Westfalia”-nál ki van zárva.
Legmagasabb kitüntetés
1899. Ried-i nagy ezüst államérem.
Prága-i bronz államérem.
1898. Brük-i nagy ezüst érem.
Sok elismerő irat a bel- és külföldről.

ANTON TOMS

WIEN OBER-ST. VEIT, XIII/7, Elmsiedleigasse 3.
Gazdasági, Dorászati és tejgazdasági gépek és eszközök.

Ára franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva:
tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr., postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kilós, 4 kiló 1 pléhszelenczében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 frt.

Kaucsukkal vegyítve kilónként 10 krral több.

Vízmentes bőrkenőcs csizmáknak.

Just E. A. és Társa

BÉCS XII/2.

Agancsok,

remek példányok, haláleset miatt eladók.
Czím a kiadóhivatalban.

A néhai Henyey Kálmán hagyatékához tartozó s Rimaszombat város Szabadka pusztáján elhelyezett 2300 métermázsa széna és sarjú, 3000 métermázsa vegyes szalma és 25 drb jófajta sertés eladó.

Bővebb értesítést ad: 281

Molnár József ügyvéd, Rimaszombatban.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete

Budapest, Köztelek.

Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy műszaki kérdésben.

Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő” nélkülözhetlen támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapják.

Egyesületi tagdíj egy évre 10 frt. A „MAGYAR SZESZ-TERMELŐ” előfizetési ára egy évre 5 frt.

7144

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytárs.: szarvasmarha, borjú, juh, kecske, bárány és sertések bizományi eladásával foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő előleget nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett.
Vasuti küldemények ezimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny-, telefonczím: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.” 35

HIRDETÉSEK

felvetetnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 35-ÉK SZÁM

Bor. 1-4 éves homoki 6-schiller vagy fehér bor erősség és év szerint, 100 literenként 22-24-28-32 frt. Ujbor (fejtől) minőség szerint 10-18-20-24-28 frt. **Tessék „Borárjegyzéket” kérni.** Rendelés hordós is kapható, mely beszerzési áron számítatik föl, s ugyanolyanban a heten belül, bemenve, utazás nélkül, sőt idegen állapotban vissza is vették s annak ára postautalványon át lesz kifizetve. A rendelés nyugodt lehet, hogy eredeti fizetési minőségű borhoz jutjatam, erről jó bizonyítást nyújt kézes ívet. **Borárjegyzék 20-40.000 forinttal 12-14 százalék jövedelem biztosítása mellett társ kerestetik.**

Nemes eperfa ojtvány. Kiváló piros, fehér és kék fajokban, 6 láb magasán ojtva, 2-3-4-5 éves igen erős csemete, erősség szerint 30 krtól 60 krig. 0 frt vételnél 30 százalékos, 25 frtnél 25 százalékos, 40 frtnél 33 százalékos, 100 frtnél 40 százalékos engedmény. Az eperfa elég jól anyáskol, ellensége nincs, minden évben bőven terem, gyümölcsét úgy a két, mint a több lábúak egyaránt szeretik: kitűnő pálinka is főzhető belőle. Ceglédön igen jövedelmező fának ismerjük. Kár volna háznunk, kertünk, szőlők vagy egyéb birtokunkat e nélkül hagyni.

Birsojtványok. Rendkívül nagy gyümölcsű fajokban (Konstantinápolyi, Portugáli, Oriás stb.), melyek az ültetés után már gyümölcsöt hoznak, azután pedig rendkívül bőven teremnek. Faja igénytelen, betegségek és ellenségtől egyaránt mentes. Vannak rendezőim, kik eret számla ültetik, mert rendkívül hamar teremnek, gyümölcse kedves, sokáig állja, magas áron értékesíthető és sokféleképen fel is dolgozható. A 2-3-4-5 éves, rendkívül szép és gazdag gyökerű fák darabja 15 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél ugyan engedmény adatik, mint az epernél.

Lasponya ojtványok. Gyümölcse ép oly értékes, mint a birsé, s faja ugyanolyan áron adatik el.

Spanyol meggy fekete. [Pándi vagy körösi meggy.] Termékenységet előmozdítandó, háromszor lett permetezve, s így ha azt folytatásig permetezük, bőven fog teremni. Faja egész-
 éges, gyümölcse rendkívül keresett, mert befőzésre legalkalmasabb. A 2-3-4-5 éves, rendkívül szép és gazdag gyökerű fák darabja 15 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél ugyanaz az engedmény adatik, mint az epernél.

DIÓFA. A 6-8 láb magas, rendkívül gazdag gyökerű, tele belül és könnyű törejtű, 2-3-4-5 éves diófák ára erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél ugyanolyan engedmény, mint az epernél.

Minden másféle nemes gyümölcsfák, nevezetesen körte, alma, szilva, őzsi és kajszubarack, cseresznye, meggy, szőlő gesztenyék kaphatók. — erősség szerint 20 krtól 50 krig

Kiseleztezt nemes ojtványok 2-3-4-5 éves ültetésre példányokban, azok kora és erőssége szerint 2-5-7-10-15 krajcár árban.

Mindenféle vadoncok erősség szerint 5 frt 85 krtól 19 frt 10 krtól kezdve.

Kerti eszközök. Kiváló és tartós anyagból rendkívül szilárdan készült **heró ók** (sarabólok), szőlő **ültető vasak**, továbbá kerti **füvécsek, ollók, görbeszemző és ojtó kések, ezenfelül jelfa és ojtó kenőcs** igen olcsó árak mellett rendelhető meg.

Ar- és névjegyzéket küld:
Unghváry László föld-, szőlő- és faiskola birtokos **Ceglédről.**

9490/1900. CIL. Magyar kir. államvasutak igazgatósága.
Hirdetmény.
 (Határozmányok módosítása.)
 Az 1900. évi január hó 1-től érvényes magyar adriai köteléki díjszabás 2-dik füzetében az általános határozmányok 4. pontja (9-10 oldalon) következőleg módosítandó, illetőleg helyesbitendő a mennyiben a díjszabás 1. füzetében Fiuméra nézve foglalt díjtételek: darab árukat, illetőleg (terjedelmes áruk kivételével) 90 literrel, 5000 kg-os kocsi és fuvarlevelenkénti küldeményeket illetőleg 70 fillérrel, — 10,000 kg-os kocsi és fuvarlevelenkénti küldeményeket, illetőleg pedig 46 fillérrel, fel-
 emelve a jelen díjszabásban foglaltaknál olcsóbb díjtételeket eredményezzenek, az utóbbi olcsóbb tételek nyerne alkalmazást.
 Jelen módosítás f. évi január hó 1-től számítandó érvényes lép életbe.
 A magy. kir. államvasutak, a részvasutak nevében is.

Kalmár Vilmos
Budapest,
 VI. kerület, Teréz-körút 3. szám.
 a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
 képviselője ajánl:
Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),
„Martellin” dohánytrágyát, Kainitot.
 — A műtrágyák beltartalmáért szavatolok. —
 Legújabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek
 a legolcsóbb áron. 40
 — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. —

Tenyészkan-eladás.
 Felkérem mindazon t. tenyésztőket, a kik a esétheleki tenyészetemből
beszerzendő
tenyészkánokat
 Budapestben óhajtják átvenni, hogy ebbel kívánságukat
f. évi február hó 15-ig
 Nagyváradon, Korona-utca 4. szám alatt tudomásomra
 hozni sziveskedjenek, mert e kívánságok mérvéhez képest
 fogom a **f. évi márczius havában rendezendő tenyész-
 állatvásárra** küldendő tenyészkánok számát megállapítani.
Wertheimstein Alfréd.

Lapunk bekötési táblája
1 frt 36 krért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

GRAEPEL HUGÓ
 gép- és rostalemezgyár, malomépítészet
Budapesten, V., Külső Váczi-ut 46.
Ajánl:
Olajsajtókat viznyomással és kézi hajtásra
Olaimagzuzógépeket
Olaimagpörkölógépeket
Olaimagpépgyurógépeket
Olaimaghajalójáratokat
 és teljes
Olaigyári berendezéseket.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Védekezzünk a tavaszi fagyok ellen!

Fagy-védőburkok szalma-, gyékény- stbből.

Magyar királyi szabadalom.

Megóvják a szőlőtőkét a fagy, dér és köd minden káros hatásától, a fejlődést előmozdítják és aránylag sokkal dúsabb terméshozamot biztosítanak.

Használatuk egyszerű és kényelmes.

A zárt fagy-védőburkok csak esetről-esetre fagyos időjárásban használnak, míg a nyílt hengeralakúak a szőlőtőkékre mindjárt a nyitáskor ráhelyezhetők, s mindaddig rajtuk maradhatnak, míg fagyveszedelemről egyáltalában tartani lehet.

1000 darab szab. fagyvédő ára koronákban.

magasság	12 cm. átm.		15 cm. átm.		20 cm. átm.		25 cm. átm.		30 cm. átm.		35 cm. átm.	
	kor.	fül.	kor.	fül.	kor.	fül.	kor.	fül.	kor.	fül.	kor.	fül.
20 cm.	20	—	28	—	36	—	42	—	48	—	55	—
30 "	28	—	36	—	45	—	52	—	60	—	68	—
40 "	35	—	44	—	52	—	60	—	66	—	74	—
50 "	42	—	48	—	56	—	64	—	72	—	78	—
60 "	48	—	54	—	62	—	70	—	74	—	80	—
70 "	54	—	62	—	68	—	75	—	82	—	88	—

Rendelések utánvét mellett a rendelések beérkezésének sorrendjéhez képest lesznek elintézve.

A készpénz előleges beküldése esetén csomagolás, fuvarlevél, a vasúthoz való kiszállítás költségmentes.

Mintaküldemény: 10 korona előleges beküldése esetén egy a különböző nagyságu fagyvédőkből összehajtogatott mintaküldeményt szállítunk teljesen bérmentesen az ország minden részébe.

Megrendelhetők a szabadalom tulajdonos gyárvállalatnál:

E. M. Szalmaáru- és Menyezetnádszövőgyár

150 Fülöpszálláson, (Pestmegye.)

A vasúti utolsó állomás pontos megnevezése köretik.

Hirdetmény.

Déinemet-osztrák-magyar vasúti kötelek.

(Az 1890. évi január hó 1-től érvényes II. rész 4. füzet)

Folyó évi november hó 1-től való érvényesül a badeni nagyh. államvasutak Thiengen állomása felvételük a fenti füzetben foglalt 64. sz. (nád stb.) kivételes díj-szabásba.

Az ezen állomásra érvényes díjtételek akként képezetnek, hogy a württembergi díjtételekhez 100 kg.-kint 0. 40 márka hozzáadatik.

Eladási hirdetmény.

A makói püspöki uradalom ezennel köz-hiré téteti, hogy a lelei gazdaságában **240 db.**

³/₄ éves, átvészezett, hizlalásra való süldő, melyek párja ca. 120—130 kilo eladóvá tétetett.

Továbbá a nagykopáni gazdaságában a következő számfeletti sertések kerülnek eladásra úgy mint:

10 drb süldő mag kan,

32 „ öreg mag kan,

99 „ öreg mag kocza,

431 „ mult évi nyári malacz,

634 „ idei téli malacz.

Az itt felsorolt sertések tiszta mangalicza fajbeliek és további tenyésztésre minden tekintetben alkalmasak.

Venni szándékozók sziveskedjenek a sertéseket megtekinteni és az ajánlatukat az uradalmi tisztséghez Makón beadni.

304

Az uradalmi tisztség.

9443. sz. II.—2—a.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magy. kir. állami ménésbirtok
1900. évi

**32 waggon árpából álló
terményszükségletének
biztosítása végett, f. évi
február hó 23-án d. e. 10
órákor**

a ménésbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében, zárt írásbeli ajánlatok útján, nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az egy koronás bélyeggel ellátandó ajánlatok, a fent említett határidőig a ménésbirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen (posta-, táviró-, telefon- és vasútállomás) nyújtandók be, hol is a szállításra vonatkozó részletes feltételek megtudhatók.

Budapest, 1900. január 18-án.

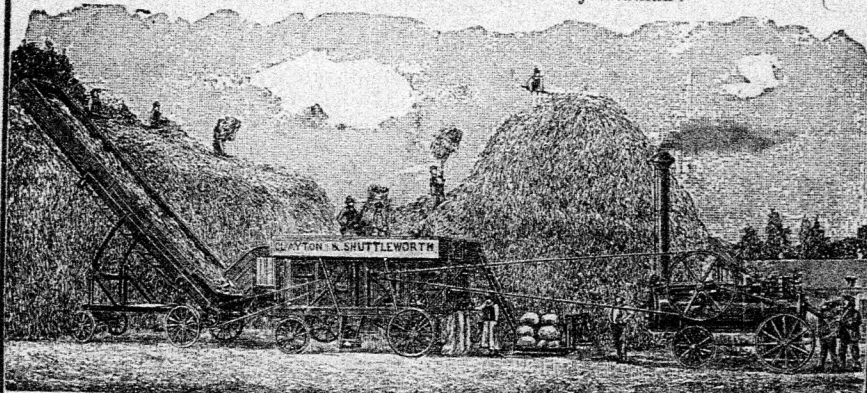
317

M. kir. Földmívelésügyi minister.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2¹/₂ egész 12 lóerős, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, szalmakazalozók.

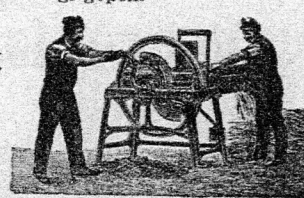
„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb

locomobil- és cséplőgép-gyára.

8373/1900 sz.

Gulya árverés.

A mezőhegyesi m. kir. állami méneshirtokon (Csanád vármegye, vasut-, posta-, telephon- és távirtda állomás) a következő nagyobb részt számfelletti, részint pedig kisorolt, tenyésztésre alkalmas, magyar fajta gulyabeli szarvasmarha

folyó évi márczius hó 16-án délelőtt 9 órakor

nyilvános szóbeli árverés útján, készpénz fizetés mellett el fog adatni, u. m.

- 18 darab 3 éves tenyészbika,
- 17 „ öreg tehén,
- 48 „ 3 éves üsző.

Venni szándékozók a Szeged, Arad, Kétegyháza és Szarvas felől közlekedő vonatokkal közvetlenül az árverés színhelyére érkehetnek, megfelelő ellátásról gondoskodva van.

Budapest, 1900. január hó 18-án. 288

M. kir. földmivvelésügyi minister.

MEGHIVÁS

a Pesti magyar kereskedelmi bank

58-ik rendes közgyűlésére,

mely

1900. évi február hó 17-én délutáni 6 órakor a bank helyiségében fog megtartani.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Igazgatósági választások. (Az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók.)
4. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20. és 21-ik §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen résztvenni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíteni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesíthetése ezéjjából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi február 14-ig a bank értékpapírpénztáránál leteendő, hol is az 1875. évi XXXVII. törvényzikk 198. §-a és az alapszabályaink 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvehető.

Budapest, 1900. február hó 1-én.

Az igazgatóság.

Tejgazdasági Zsebnaptár

az 1900-ik évre

ELSŐ ÉVFOLYAM.

Szerkeszti és kiadja:

JESZENSZKY PÁL

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárja.

Ára: O. M. G. E. tagoknak, a Gazdatisztek Orsz. Egyesülete, valamint a Tejtermelők Egyesülete tagjainak ajánlott küldéssel 1 frt 65 kr.

Bolti ára 2 forint.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó Körös-Belovar-Verőce-Baresi h. é. vasút Katalena-Verőcei vonal része az összes forgalomra berendezett Katalena-Klostar, Pitomaca és Srisic-Bukovica állomásokkal, továbbá a szintén összes forgalomra szolgáló Vekosabljevia rakodó-állomással, végül a csupán személy és podgyászforgalomra berendezett Klostar megállóhelyiely 1900 évi január hó 2-án a nyilvános forgalomnak átadott.

Budapest, 1900. január hó 4-én.

Az igazgatóság.

9444. sz. 1900. II/2-a.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi, bábolnai és kisbéri méneshirtok 1899. évi terméséből a következő magmennyiségek gazdáknak vetőmagul eladatnak és pedig a mezőhegyesi méneshirtokon:

- 2975 kg. csomós ebir (dactilis glomerata)
- 4800 „ mohar,
- 15,000 „ takarmányrépamag (vaurier, olajbogyó, eckendorfi, oberndorfi)

a bábolnai méneshirtokon:

- 900 métermázsa „Hanna” árpa,
- 2000 kg. tavaszi bükköny,
- 1500 „ csomós ebir (dactylis glomerata):
- 400 „ mezei komócsin,
- 2500 „ fehér bokorbab;

a kisbéri méneshirtokon:

- 800 kg. árpa.

Venni szándékozók közelebbi felvilágosításokat közvetlenül a birtokok igazgatóságaitól nyerhetnek.

Budapest, 1900. február hó 3-án. 329

M. kir. földmivvelésügyi minister.

PAUCKSCH, BUDAPEST, József-körút 25.

H. PAUCKSCH részvénytársaság
főkelepe.

Törzsgyárunk **LANDSBERG a/W.**

gépgyár, vasöntőde, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely

53 éves fennállása óta

mint legkiválóbb különlegességét

legjobban jövedelmező

rendezett be a

legújabb rendszer szerint.

50 év óta körülbelül 1800 telepet állítottunk fel.

Szállítjuk továbbá a szükséges berendezéseket szeszfinomítók, keményítőgyárak, tejgazdaságok számára, átvevesszük régi szeszgyárak teljes átalakítását és egyes szeszgyári gépet vagy készüléket is legutányosabban szállítunk.

Megkereséseket **Paucksch, Budapest, József-körút 25.** címre kérjük.
(Gyártelep: Kőbánya.)

Vető- magvakkból

**Luczerna,
Répamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.**

**Korán érő:
tavaszi buza,
duppai zab,
székely tengeri,**

**Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kórisfa,
tölgyesfák és
csemeték,
fűzdugványok.**

**Magyar tenyész-
bikákból.**

30 darab kiválóan fejlett példány.

Kapható:
**gr. Teleki
Arvéd úr**
drassói uradalmában,
u. p.
Koncza.

Megvéte re
keresek sárgabúda asztali burgonyát és rozsburgonyát. Ajánlatok intézendők: Szécsi Illés Budapest Lónyay-utca 18. 189

Molnár József ur
honti gazdaságában 4-5 éves óriás gyümölcsű és papírhéjú díófa csemeték eladó, ára mindkét fajnak darabonként 30 kr. hatvani állomásra szállva. 324

Nemesített
Hanna árpa, mely számos kiállításán első díjjal, szegedi kiállításán első díjnyertéssel, és díszoklevéllel lett kitüntetve, tetészes szerinti mennyiségben kapható 17 körűt ab Balassagyarmat vasúttállomás a termelőnél Dr. Ofner Oszkár Leszenye u. p. Hontútfalun. 316

Csicsóka
eladó az alsó-fokosi gazdaságban (posta Felső Hahót) Gelse vasúttállomásra állítva métermázsánként (zsák nélkül) 3 koronáért. 300

Prima birtok !!
500 magyar hold szántóföld és rét, legkiválóbb minőségű búzatermelő, csinos uriak és jó karban lévő gazdasági épületekkel ellátva, közel a vasúthoz, szép és egészséges vidéken, gazdag fundus instrukciókkal eladó. Közélebbi komoly vetőknek és terreltőber Bernátnál, Nagy-Kanizsán. 328

Tavaszi vetésre ajánlok első minőségű

**Hanna
Pedigree
árpát**

eredeti Kwassitz első után-tenyésztése Bars megyei gazdaságomból. Ezen árpafaj már évek óta ugy bőtermőségre, mint koránérésre és kvalitásra kitűnően beválik.

**Eredeti Kwassitz
Hanna Pedigree
árpa vagy Duppai
zabból szintén szolgálok**

Grünwald

Sándor
gabonakiviteli üzlete
Budapest,
IV., Aranykéz-utca 7.

Megvételre
ajánlok 100 q. tiszta és jó fajta tavaszi rozsvetőmagot. Cím a kiadóban. 325

Eladó
300 q. gratia-burgonya, 50 q. magyarkécs burgonya, 70 q. 98¹/₂ kilós selchovi-árpa és egy S-as használt cseplőgép. Cím a kiadóhivatalban. 295

Csicsóka gumó
eladó tavaszi szállításra ára pro 100 kg 4 korona, pro 1000 kg 30 korona, zsákok önköltségen számíttatnak. Megrendeléseket elfogad gr. Esterházy Mihály uradalmi intézősége Szempcczen Pozsonymegyén. 218

Bauer B. Gyula
mezőgazdasági, kereskedelmi bizományi iroda.
Budapest, VIII., Kerepest-ut 73.
Közvetít a legutányosabb utólagos díjazás mellett:
Nagyon olcsó és magas őszszegű jeizalag törlesztéses kölcsönöket, valamint II. helyű bekebelezésre nyílt hitelt.
Igen előnyös előteget szerez függőtermésre és raktáron lévő gabonára, valamint elvállal minden gazdasági termény legjobbj értékesítését.
Sovány és kövér sertéseket, valamint egyéb jószág eladását is elvállalja akár ötvon, akár a ferencvárosi consumvárosban kívánják értékesíteni.
Közvetít birtokok vételét és eladását, valamint bérleteket és elvállal minden a gazdasági és kereskedelmi szakmába vágó megbízásokat.
Egész évben át szolgálhat legolcsóbb szalonnával, jelenleg kínálok kötelezettség nélkül prima vastag pórköt szalonát 82 koronáért.
Minden felvilágosítás díjtalanul adatik.

Eladó
**fenyőcsemeték
és fenyőfácskák**
1-4 éves korig mindenféle fenyőcsemete, valamint 25-150 cm. magas fenyőfácskák.
Árjegyzéket, valamint a fenyőcsemetéket mintát ingyen és bérmentve küld:
Kontsek György
földbirtokos
Ábrahámfalva, u. p. Tót-Próna Turócsmegyén. 244

Megvételre
egy kisebb használt
sorvetőgép

kerestetik Budapest közelében. Ajánlatok J. K. 75. jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 286

Megvételre
kerestetik 500 kgr. szőszösbűkköny. Ajánlatok Ifj. Eltner Sándorhoz, Salomvár (Zala-megye) intézendők. 287

Gazdaközönség
figyelmébe.

Jutányosan eladó
6 drb 1500 kgr. hordképes-ségű 2 1/2 m. hosszú, 1 1/2 m. széles 8 vasoszlópu és erős vaskorlattal ellátott százados új marhámsza, 2 drb 3000 kgr. hordképes-ségű tolsúly-rendszerű százados ujszekérhímmerleg, 9 drb 1000 kgr. hordképes-ségű, sulyokkal ellátott tizedes és 6 drb 500 kgr. hordképes-ségű sulyokkal ellátott tizedes mérleg. 8810

DÉNES MANO
mázsamesternél
BUDAPEST, VII., Dobány-utca 78.

CSUPASZ
(jeruzsálemi) 298
ÁRPA T
sójababot és lóheremagot, luczernamagot és egyéb gazdasági magot legmagasabb áron értékesít

WOLF SOMA
meggyőzősége, külföldi cégek képviselője és bevásárlója
Budapest, VII., Kerepest-ut 10.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:
**A sertés javítása
és hizlalása**

gazdak és hizlalók használatára.
Irta **K. Ruffy Pál.**
Ára portómentes küldéssel 1 forintú 10 krajczár.

A kőbányai Király-Sörfőző,

Dr. Korányi és Dr. Kötly egyetemi tanár urak által gyógyezőleokra ajánlott

Goliát-Malátasöre
idegbajokban, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üdítő ital.

Vidékre, kőbányai vasúti állomáshoz szállítva; **nagy palacsok: 19 kr., kis palacsok 13 kr.** fogyasztást adóval együtt. Vidékre legkisebb szállítvány 30 palacsok.

Betét: nagy ládáért 1 frt 80 kr., kis ládáért 1 frt 20 kr., palacsokért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszadáskor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-u. 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és poharankint a Quislsana automata buffet-ekben is.

(törvényileg védve)
(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli, biztos óvszer
a fertőző borjuvérfhas ellen

(Borjuvész).

Mindig biztos hatású, egyszerű alkalmazás!
Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.
Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.
Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.
Magyarországi vezérképviselő: 59
Kalmár Vilmos,
Budapest, VI., Teréz-körút 3.

HIRSCHL és BALÁZS olaj- műszaki és gazdasági cikkek.

Budapest, VI. ker., Vörösmarty-utca 46.

Elsőrendű Lópokróczok
Gépszijak, Balatászij.

Műszaki cikkek malmok- és szeszgyárak részére.
Önműködő kenőszelenczék stb.
Árjegyzékkel és külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

Raktár következő cikkekben:
**Gépolaj, Repece- és Olívaolaj,
Tovotte-kenőcs, Kocsikenőcs,
Vaselin, Faggyu, Kátrángyártmányok,
Petroleum,
Caászárolaj, Takaróponyva, Zsák, Permetező,**

Mirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szög 4 fillér, feltűnő betűkkel 8 fillér Czim közzelés minden beiktatásnál 60 fillér bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK

Csak megszögdrák és a szakirodalom tárgyát, továbbá állati keresők és azok hirdetésnyel vételnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Lakatos-gépezés,

okleveles, ki az esztérgálás, s cséplésben is gyakorlati bir, hegyecsalomnál alkalmazva volt 2 évi Szent-György nagyjától alkalmazást nyer. Fizetés: 800 kor. készpénz, 9 Hl. buza, 9 Hl. kétszeres, 4 Hl. tengeri, 2 hold tengeri föld, 1 ténen tartás, 3 Hl. búza. Sajátkezűleg írt folyamodványok és bizonyítvány másolatok, melyek vissza nem küldetnek. Bélyeg-gazdaság Dráva-fok, Somogy-m. cizme küldendők. 302

Gazdasági

Irnok kerestetik Geist Gáspár ur csakóli uradalmába. Evi fizetés 900 korona lakás, tűrés, világítás. Megkövetelték felsőbb grad. tanítványt végzettség. Folyamodványok egyszerű bizonyítvány másolatokkal láthatók el, mivel azok vissza küldetnek nem fogják. Az állás minél előbb elfoglalandó Serli Kálmán urad. Kasznár, posta Kondoros, Békésmegye. 291

Gazda

nős, pár évi gyakorlattal felvették egy 300 holdas gazdaságba azonnal. Folyamodványok eddigi működésük s fizetés igényük megjelölésével Deutsch Róbert tisztartó cizmén Tolcsvára Zemplénmegye intézendők. 320

ALLÁST KERESŐK.

Okleveles

gépkezelő, esztalos, béreggazda vagy kulesári állást keres. Beszél magyarul, német és szerb nyelven. Czim: Sándor Károly, Zombor. 267

37 éves

képezett végzett egyén, ki a homoki mint a hegyi szőlőkezelést érti 7 1/2 évig egy nagyobb uradalomban szőlő és pinceszkezelő volt és 7 évig egy nagyobb vintézetet vezet mint szőlőkezelő vagy pinceszkezelő állást keres. Ajánlatot „Szakember” czim alatt a kiadóhivatalban. 277

Gazdatiszt.

Mezőgazdasági, tejgazdasági, sertés és gépkezelő szakvizsgát tett, szőlő-borszati cizmust járt gyakorlati, állást keres. 278

Önálló.

gyakorlatilag képzett gazdaságot, ki jelenleg egy 6000 holdas birtokot mint intéző kezel, előbbi állásán 10 évig egyhuzamban működött; a gazdaság minden ágában járatos nemkülönben a cukoréprémelésben, tejgazdaságban és marha-hizletásban tapasztalt, 30 éves, fiatal házasság, gyermektelen, a magyar és német nyelvet szó irásban bírja, egészséges erélyes állását változtatni óhajtja, ha mindjárt azonnali helyre is. Ajánlatot „H. G.” jelle alatt a kiadóhivatalban. 314

Gazdatiszt.

Nőtlen 28 éves, izraelita vallású, jó bizonyítványokkal bíró felmondatlan állásban lévő gazdaságot április vagy május 1-ére állását átveszi. Ajánlatot „H. G.” jelle alatt a kiadóhivatalban. 321

Intelligens,

elméletileg és gyakorlatilag képzett gazdaságot (kereszteny), 43 éves, nős, kis családú, ki nagyobb uradalmakat önállóan kezel, éti a gazdaságok minden ágát, ugyanint a cukoréprémelés, szőlőkezelést, szőlő- és gyümölcsültetést, állattenyésztést, hizletést és tejgazdaságot, állandó állást keres. Beszél magyarul, németül és szláv nyelven. Szives ajánlatot G. N. jel alatt a kiadóhivatalban. 327

Földmives iskolát

kitűnő sikerrel végzett, jó írással bíró, erélyes fiatal ember, ki nagyobb gróf uradalomban alkalmos volt, beszél magyarul és németül, megfelelő alkalmozást keres. H. G. jelle alatt a kiadóhivatalban. 326

Nős kertész

Állást keres, ki a kertészetet és szőlőkezelést érti jó bizonyítványokkal, állását bármikor elfoglalhatja. Czim: a kiadóhivatalban. 303

Kezelőtiszt

Állást keres, középkorú családost, protestáns, Keszthelyt végzett, urad. kasznár, elsőrendű ajánlatokkal 13 évi tapasztalattal. Állását bármikor elfoglalhatja. Szives megkeresések post restanté Kasznár Nyulfa, Győr-megye kéretnek. 299

Ispani

vagy segédített állást keres egy 32 éves, nőtlen, gazdasági iskolát végzett fiatal ember; ki 19 évi szolgálatról kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Jelenleg, hatodik éve egy nagyobb gazdaságban mint kezelő alkalmazva van. Ezen állását óhajja változtatni és kérelmére március 1-én fel lesz mentve. Czim a kiadóhivatalban. 311

Főszámvevői

s jószágigazgatói minőségben 25 évig működtem egy külföldi hitbizományi nagybirtokon. Honvágytól indítva ez év elején 50 éves koromban nyugdíjaztatásomat kértém, s most hazatérnék oly vidékre, ahol tanak letelepedni, hol valamely nagy birtokosnál, gyár vagy ipartelepnél szerény díjazás mellett bármely a birtokkezelés, számvevőség, pénztárkezelés, tükörszám szakmájába való foglalkozást nyelhetnék. Czim a kiadóhivatalban. 312

Okleveles erdész

a ki jelenleg egy nagyobb uradalomban van alkalmazva, 30 évi praxissal bír úgy az erdőkezelésben, mint a vadászat körében, a magyar, német és tót nyelvet bírja, április 1-ére állását óhajt változtatni. Szives megkeresések Urad. erdész, Mikosd per Zalabér kéretnek ezimtetni. 301

Gazdatiszt

Állást keres 32 éves nős keresztyén vallású gazdatiszt, ki a gazdaság összes ágában, és az irtási teendőkhöz is 11 évi gyakorlata folytán tökéletesen járatos és a referenciákkal rendelkezik, beszéli magyarul és románul. Az állást április 1-jére esetleg előbb is elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 305

ÁLLATOK.

A bácsi

béreggazdaságban magyar fajtaú 29 drb 2 éves hágóképes tenyésző bika van eladásra felállítva előjegyzések kértnek. Gróf Jenő tisztartóhoz Bácska, (Bácska). 318

Eladó

egy 3 1/2 éves remek szép mén, 17 1/2 cm. magas, apja L. am-bátyán törzsmén. Mezőhegyesen, anyja egy mezőhegyesi XIII. Nontus. Megtekintőhöz Ujhely Jakabnál, H.-M.-Vásárhelyen. 238

Eladó

merinó tenyészkocok. M. H. Gróf Károlyi László ur birnóves ördögösi juhászatából, mely a tenyész-állatvásárláson mindenkor a legelső díjakkal lett kitüntetve, 30 darab fiatal tenyész koc eladó. Bővebbet az urad. felügyelőségénél Derekegyháza u. p. Szentes. 279

Eladók

Yorkshire

kan- és kocza malaczkokat

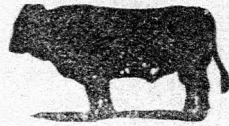
Dr. Reboz Zoltán
gazdasági egyleti titkár
Kaposvár.

A Kassai

gazdasági tanintézet tenyésztevel alapított tiszta berkshiri tenyészésben kocák, kanok és malaczkok kiváló szép példányokban megrendelhetők Kovács Sándor gazdaságában Adámoson. 217

A balaton-

szent-györgyi uradalom országos törzskönyvezett többszörösen díjazott magyar gulyából 15 darab két és fél éves tenyészbika eladó. Felvilágosításokkal szolgál számtartó hivatal Balaton-Szent-Györgyén. 292

Igen szép, válogatott vöröslakta simmenthali jellegű 1-2, (8) éves

növendék ökor és üsző borjakat

ugyszintén legprímabb lektórt való és **Jármos ökröket** legjutányosabb áron ajánlanak.

Klein és Spitzer
Kis-Czelli kereskedők.
Megrendelések egyezség szerint.
Kérek meg a kiadóhivatalban.

Sertések

vételét és eladását

közvetíti, a csakis e szakmával foglalkozó s a gazdák körében jó hírnévnek örvendő

Pfeifer Jakab és Fia cég Budapest, József-körút 3. sz. 126

67 drb.

tiszta erdélyi faja 2 éves, prima ökorborjú jutányos áron eladó Erdő István birtokosnál Monostorszegen u. p. Décs (Erdély) 284

Eladó

állandóan gazdag választékban csak elsőrendű erdélyi magyarfajtinó

és **igás ökor.**

Előjegyzéseket: későbbi fix szállításra helyben vagy a vásárló uradalomban átadva elfogadunk - az előjegyző félre való minden kötelezettség nélkül. - Bővebbet:

László és társai gazdasági intézőségénél
Kolozsvárt, Nagy-utca 1. sz.

Almaz

Olívér alcstíli gazdaságában (Arad megye) május hó 15-151 augusztus hó 30-ig 450-500 drb szarvasmarha nyári legeltetésre elfogadtatik darabonként előre fizetendő 12 korona legeltetési díj. Tudakozódní lehet ugyanott 275

500-600

darab musta birkák keresek azonnali megvételre. Ajánlatok „Egészséges birkák” czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 274

Eladó lovak

Simay L. Pál, mezőgazdasági Nagyölygy tanyai bérlet gazdaságában eladott: 60 darab erdélyi- és arab származású, különböző korú méneslő; köztük 1 drb 29 éves 165 cm. magas fekete, volt bábolnai törzsmén és 14 darab vemhes kanca. A ménes megvételre esetében, hajlandó a tulajdonos a megvett állatok a verő felelőségére március hó 1-ig társamányozni Simay L. Pál utolsó postá: Mező-Bánd, Vasúti-állomás: Marosvásárhely. 283

Eladó

2 fekete jól behajtott 1-8 és 1-9 éves kanca 18 markos (húgyfogot); bővebb felvilágosítást ad az uradalmi intézőség Czifferen. 273

Tenyészállatokul

York-s berkshiri keverék 12 hetes malaczk eladók március elsőjéti választott példányok, darabja 20 frt; idősebb drágább. Istvánteli lotézet igazgatósága Rákos-Palotán.

Az ilonkai

nagybérletbe prima tavaszit roza van eladó. Ára mmásánaként zsákkal együtt Gyömöre Állomásra szállítva 17 korona. Megrendelések: Uradalmi Intézőség Ilonka Pa u. p. Gyömöre* kéretnek. 294

Báró Schosberger

Zsigmond ö méltóságának p.-sz-tornyai uradalmában 4 darab Simmenthali eredetű 1 1/4 -2 éves tenyészbika eladó. Ertelekezhetni Pongrácz Jenő uradalmi intézővel utolsó posta Orosháza. 142

Eredeti

Rambouillet kosok 157

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók

gróf Herberstein Albert

uradalmi igazgatóságánál
Strilek,
Morvaország.

Nagyméltóságú ögróf
Pallavicini Sándor ur

mindszent-ágyói hitb. uradalmában eladásra fel van állítva:

16 drb 3 éves magyar bika, 19 drb tisztavérű rambouillet, 68 db magasvérű rambouillet részben kiselejtezett, részben számféletti tenyészkos, 200 drb 1 éves szőke mangalicza tenyészkozca (immunok).

Bővebb értesítést nyujt **a bikákra:**

Irmamajori gazdaság p. Csongrád-Sándorfalva

a kosokra:
Levelényi gazd. p. Csongr.-Sövényháza;

a koczákra:
Baksi gazdaság p. Csongr.-Sövényháza.

Kelt Csongr. Sándorfalva, 1900. Február hó

Urad. főintézőség.

Tenyész kancza eladás.

Tenyésztes megszüntetése folytán **10 darab félvér anyakancza**, - angol telivérrel fedezve, - melyek kivétel nélkül vemhesek és február végén és március hóban lelelnek. 315

szabad kézből eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

Telivér

amerikai ügető méntől származó lehetőleg kanca csikót keresek egy éves korig, Czim a kiadóhivatalban. 268

Hizlalásra

való és mindenféle fajta **Jármos ökröket**, valamint szép 1-3 éves **vöröstarka növendék ökorborjakat** 123

bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak

Récsy és Deutsch
szarvasmarha kereskedők
Zala - Szt. - Balázs,
Nagykanizsa mellett.

VEGYESEK.

Világhírű erfurti magvak BUDAPESTEN kaphatók

Radwaner és Rónai
magkereskedésben,

V., Nádor-u. 8. sz.
J. C. SCHMIDT erfurti magtermelő ném. csász. udvari szállító

magyarországi főraktárában.
Ugyanotti gazdasági vetőmagvak, fűmagvak stb. a legkitűnőbb minőségben jutányosan beszereshetők.

Tessék árjegyzékét kérní.

Eredeti

utántermékek.

A puklitz jószágfelügyelősig Iglau mellett (Gutsverwaltung Puklitz bei Iglau) ajánl, míg a készlet tart következő legkitűnőbb utántermékeket:

Silesia, fehér gumók, ugy ékekezésre, mint szeszgyártásra alkalmas burgonya. Nálam elérhető mány 310 g. hektáronként, 20% keményítő tartalommal.

Prof. Wohltmann, vörös gumók, ugyanolyan hozamu, mint a Silesia.

Pommerania, vörös gumók, m. g. rossz földön is bőven terem. Nálunk a Pommerania későbbi Magyarországon, hol tovább tart a meleg időszak, tehát október végéig nagyon ajánlatos. Mind a három minőség 100 kilónként a korona 10.-

Chrestensens Imperial árpa, igen bő hozamu, s nem dül meg. Nálunk gyártáshoz igen alkalmas. 100 kiló a korona 17.-

Anderbecker Beseler zab, a legzambépebb, magas erős szalmája és súlyos tele szemje van. 1 Hektoliter 57 kiló, 100 kiló a korona 14.-

Mindezen fajták franco Iglau állomásra, netto cassa, szákok önköltségen számítanak. Minták kívánatra küldetnek. 500 kilón alóli megrendelések nem fogadtatnak el.

99.55%

tisztaságu

arankamentes,

államilag

olomzárolt

magyar

Luczerna

mag

jutányosan kapható

Haldek

magnagykereskedésben

József főherceg ö es. és kir. fensége udvari szállítójánál

BUDAPEST,
Károly-körút 9.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legkötelesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútfőállomással szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

„Hortensia“ burgonyát

fajtiszta válogatott minőségben ajánlok vetőmagul Királytelek állomáson métermázsánként öt koronájával. Ezen burgonyafaj úgy szeszgyártási, mint asztali czélokra minden talajban kitűnőnek bizonyul úgy rendkívüli bőtermősége, nagy 18—22% keményítő tartalma, mint különösen kiváló tartóssága által.

Rendelések hozzám czimzendők és míg a készlet tart, fagymentes időben fognak gazdasági intézőségem által Királyteleken pontosan elintéztetni. Waggonrakomány vételeknél ár-engedmény.

HAAS IGNÁCZ

Nyiregyháza.

162

Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „uj és figyelemre méltó“ jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bóni“ eketaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapest: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
(Alkotmány-utca 31. szám.)

Bächer és Melichar czégnél (VI. Nagymező-utca 68.)

Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

Superfoszfátok

állati és a legolcsóbb ásványi eredetűek,

foszforsavas trágyaszer minden talajra.
Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen a tavaszi vetéseknél,
semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:
Csontlisztet, Chilisalétromot, kénsvavasammoniókat, kálisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenau szab. szuperfoszfát-gipszet**

herések trágyájával és az istállótrágya konzerválására;
takarmánymeszet stb.
bárhova versenyképes áron szállít a legszigorubb tartalom-szavatolás mellett

Kénsv- és műtrágyagyár **A. SCHRAM** Ludenburg-Themenau és Lissek Rostok m.
Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

Lucernát, lóherét, fűmagvakat

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, luczernát és egyéb magvakat és kérek min-táztott szíves ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Sürgőnyczim: „CERES“ Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

AJÁNLOK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot, Zsákokat, takaró- és szekerponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakot,

MŰTRÁGYÁT

Olasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrölve.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított repceolajat, stb.

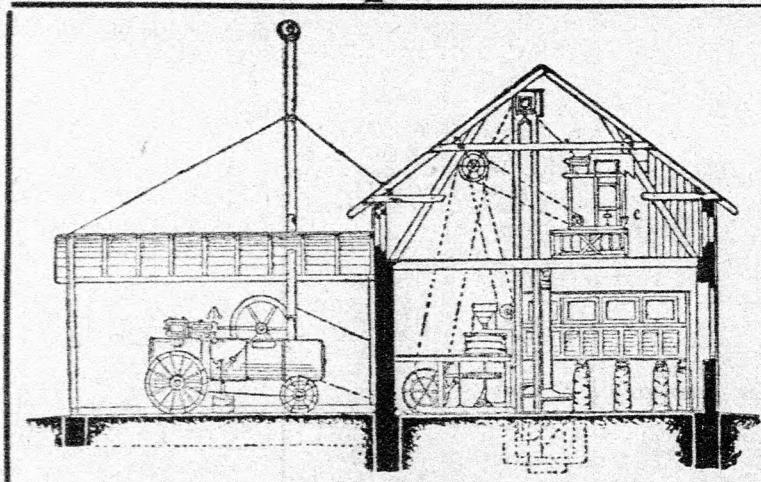
Szalonnát

Fertőtlenítő szereket, u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsöt csudasót stb.

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítő
gépgyára és
vasöntődéje

Budapest, Külső váci-ut 54—56. sz.